

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YABANCILARA TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARI İLE
YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCE ÖĞRETİMİ DERS
KİTAPLARININ TEMA VE TEMA İÇERİĞİNDEKİ
SÖZCÜKLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KENAN GÜNEŞ

DANIŞMAN

DOÇ. DR. ALPASLAN OKUR

MAYIS 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YABANCILARA TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARI İLE
YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCE ÖĞRETİMİ DERS
KİTAPLARININ TEMA VE TEMA İÇERİĞİNDEKİ
SÖZCÜKLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KENAN GÜNEŞ

DANIŞMAN

DOÇ. DR. ALPASLAN OKUR

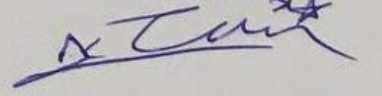
MAYIS 2019

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığımı ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim.

İmza

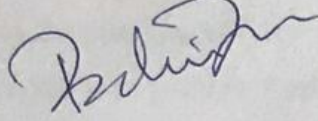
Kenan GÜNEŞ

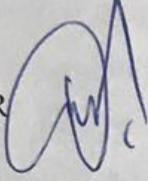
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

“Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitapları İle Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretimi Ders Kitaplarının Tema Ve Tema İçeriğindeki Sözcükler Açısından Karşılaştırılması” başlıklı bu yüksek lisans tezi, Yabancılara Türkçe Eğitimi Bilim Dalında hazırlanmış ve jürimiz tarafından kabul edilmiştir.

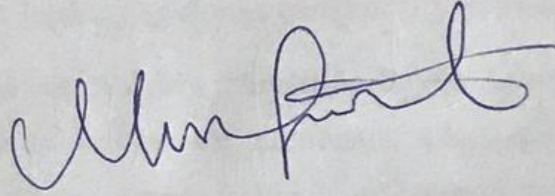
Başkan Doç. Dr. Bekir İNCE

Üye Doç. Dr. Alpaslan OKUR

Üye Dr. Öğr. Üyesi Mehmet GEDİZLİ

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

10.07/2019

(İmza)

Prof. Dr. Ömer Faruk TUTKUN

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Yabancı dil öğretimi ve öğrenimi günümüz dünyasının sosyal, politik, ekonomik, kültürel, ticari alanlarda önemini her geçen gün biraz daha arttırmaktadır. Son yıllarda üniversiteler arası özellikle lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde yapılan protokoller yabancı dil öğretimi ve öğreniminin eğitim alanı içinde de çok önemli bir yere sahip olmasını beraberinde getirmiştir. Yabancı dil öğrenmek artık bir gereklilik olmanın da ötesine geçerek son derece doğal, olması gereken bir olguya dönüşmüştür. Ülkemizin de son yıllarda yapmış olduğu atılımlar dilimizi öğrenmek isteyenlerin sayısını da ciddi oranda arttırmıştır. Diğer bir deyişle Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi durumu büyük önem kazanmış ve bu alanda sistemli çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Özellikle *Yabancılara Türkçe Öğretimi* kitapları alanında üniversiteler bünyesindeki TÖMER'lerin çatısı altında çalışmalar yapılmaktadır.

Bu çalışmada yabancı dil öğretme ve öğrenme sürecinde büyük önem arz eden sözcük öğretimi kullanılan temalarla birlikte ele alınmıştır. Çalışmada İngilizce öğretim kitaplarının uzun yıllardır dünya çapında kullanılıyor olmasından yola çıkıp bu kitaplarda kullanılan tema ve sözcükler tablolaştırılıp Yabancılara Türkçe Öğretimi kitaplarındaki tema ve sözcükler ile karşılaştırılmıştır. İngilizce kitaplarında uzun yıllardır kullanılan temalar ve bu temalara ait sözcükler ile Yabancılara Türkçe Öğretimi kitaplarındaki tema ve bu temalara ait sözcüklerin tablolaştırılıp kıyaslama yoluyla ortaya konulmasının TÖMER'lerin kitap çalışmalarında faydalı olacağı kanaati ağır basmaktadır.

Bu çalışmanın hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Alpaslan Okur'a,

Eğitim hayatım boyunca yetişmemde katkısı olan tüm değerli hocalarıma,

Tezimin hazırlanması sırasında desteğini esirgemeyen eşim ve aileme teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

ÖZET

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARI İLE YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARININ TEMA VE TEMA İÇERİĞİNDEKİ SÖZCÜKLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Güneş, Kenan

Yüksek Lisans Tezi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Yabancılara Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Alpaslan OKUR

Mayıs, 2019. xix+114 Sayfa.

Küreselleşen, sınırları ortadan kalkan, her şeyin rahatlıkla ulaşılabilir olduğu bir dünyada dil öğrenmek kaçınılmaz olmuştur. Dünya tek bir millet gibi hareket etmekte ve bu küçük gezegenin her noktasında iletişim kurmak amacıyla yabancı dil öğrenmek bir seçim, bir lüks olmaktan ziyade, bir zaruriyet haline gelmiştir.

Söz konusu durumda yabancı dil olarak özellikle İngilizce öğretimi ön plana çıkmaktadır. Uzun yıllardır İngilizce öğretimi dünya çapında birçok farklı kaynakla, çeşitli yaklaşımların ışığında geniş bir yelpazedeki yöntem ve tekniklerle yapılmaktadır. İngilizce öğretim kitapları bu konuda artık kitapların içeriği, üniteler, temalar, sözcükler gibi birçok konuda sistemlerini oturtmuş durumdadır. Kur sistemiyle kitaplar A, B, C düzeyleri dil öğretimi yapmaktalar. Dünyada çok yaygın olarak konuşulan İngilizcenin öğretimi bu kitaplar sayesinde belirli bir standarda ve güvenilirliğe ulaşmıştır. Cambridge, Oxford, Richmond gibi üniversite temelli yayınlar dünya çapında basılı, görsel ve işitsel olarak dil öğretim materyalleri sunmaktalar. Bu kitaplarda kullanılan temalar, temalar içindeki sözcükler benzerlikler taşımakta, belirli ve standart bir çerçeve sunmaktadır.

İngilizcenin uluslararası platformda konuşulmasına paralel olarak Türkçe de dünya üzerinde en yaygın konuşulan dillerden biridir. Türkçenin çok geniş coğrafyalarda

konusuluyor olması, Türkiye'nin dünyada giderek daha fazla söz sahibi olması gibi sebeplerle Türkçenin de yabancı dil olarak öğretilmesi konusu önem kazanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretim kitaplarının bu alanda vereceği hizmet oldukça değerlidir. Söz konusu hizmetin hangi standartlarda verileceği, kitapların dil öğretim kitapları olarak göstereceği kalite ve verimlilik bu konuda üstünde durulması gereken unsurlardandır.

Bu bakış açısıyla bu tez çalışmasının amacı uzun yıllardır belirli bir standartta dil öğretimi yapmakta olan İngilizce kitaplarıyla yabancılara Türkçe öğretim kitaplarını ünitelerde hâkim olan temalar, bu temalar altında öğretilen sözcükler, kalıp ve sosyal ifadeler açısından karşılaştırmaktır. Böylece İngilizce kitaplarının yıllardır kur düzeylerinde sunduğu tema ve sözcük bazlı çerçeve ile yabancılara Türkçe öğretim kitaplarındaki çerçeve arasındaki farkların saptanması ve yabancı dil olarak Türkçe öğretim kitaplarının eksikliklerinin görülmesi hedeflenmektedir. Böylelikle yeni baskılar için faydalı bir kaynak olması amaçlanmaktadır.

Çalışmada öncelikle sözcük kavramı, sözcük öğretimi, kalıp sözler ve sosyal ifadeler üzerinde durulmuştur. Akabinde yapılan karşılaştırma ve elde edilen bulgular ele alınmıştır. Söz konusu karşılaştırma için A1 ve A2 düzeyindeki yabancı dil olarak İngilizce öğretim ders kitapları New Headway, Face2face, Big Picture; yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitapları İstanbul, Gazi TÖMER, Yeni HİTİT 1 kitapları incelenmiştir. Karşılaştırmalar tablo halinde de sunulmuştur. Son bölümde ise bulgular ışığında elde edilen sonuçlar ve kitaplar için öneriler yer almaktadır.

Anahtar Sözcükler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Tema ve Sözcükler, Sözcük Öğretimi, Kalıp İfadeler, Yabancılara Türkçe Öğretimi.

ABSTRACT

THE COMPARISON OF THE COURSEBOOKS OF TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE AND THE COURSEBOOKS OF TEACHING ENGLISH AS FOREIGN LANGUAGE

Güneş, Kenan

Master Thesis, Department of Turkish and Social Sciences Education

The Science of Teaching Turkish For Foreigners

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Alpaslan OKUR

May, 2019. xix+114 Pages.

It is inevitable to learn a foreign language in globalizing world that has no boundaries any more. The world acts one and only nation and learning a foreign language to communicate in this little planet is a must rather than a choice and luxury.

English language comes into prominence in these circumstances. Teaching English have been conducted worldwide for years with plenty of sources in a wide range of methods and techniques in the light of various approaches. The books of teaching English have a certain system with regard to the content, units, themes and words. Language teaching is conducted in terms of A1-2, B1-2, and C1-2 level system. Teaching English has reached to a certain standard thanks to these books. University based publishings such as Cambridge, Oxford, Richmond present world-renowned printed, visual and auditory books. The themes, words of themes have similarities and exhibit a standardized frame.

Besides English, Turkish is also one of the most common languages correspondingly. Based upon the usage of Turkish in a wide geography, and the rising role of turkey in the world, teaching Turkish as foreign language has a big importance. The mission of the books of teaching Turkish as a foreign language is quite valuable. Therefore, it is a significant component to fasten on the standards, quality and productivity the books serve.

The aim of this thesis study is to make a comparison between the English teaching course books that have certain standards and course books of teaching Turkish as a foreign language in terms of themes prevailing units, the words (vocabularies) taught in these themes, routines and social expressions. Hereby identifying the differences between the course books of teaching English and the course books of teaching Turkish as a foreign language and specifying of the deficiencies of the Turkish course books involved are intended. Thus this research is aimed to be beneficial for the next editions.

Primarily in this study, the concept *word*, teaching vocabulary, routines (formulaic sequences) and social expressions are dwelled upon. Subsequently, the comparison and acquired findings appear. For comparison involved, the course books of teaching English as a foreign language New Headway, Face2face, Big Picture; the course books of teaching Turkish as foreign language İstanbul, Gazi TÖMER, Yeni HİTİT 1 that all are A1 and A2 levels were examined. The comparison is also presented as a chart. In the final section, there are results obtained from the findings and recommendations for the books.

Keywords: Turkish As a Foreign Language, Theme and Vocabulary, Teaching Vocabulary, Routines (Clichés, Formulaic Sequences), Teaching Turkish For Foreigners.

İÇİNDEKİLER

Bildirim.....	iv
Jüri Üyelerinin İmza Sayfası.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Önsöz	vi
Özet	vii
Abstract	ix
İçindekiler	xi
Tablolar Listesi.....	xviii
Şekiller Listesi.....	xix
Bölüm I, Giriş	1
1.1 Problem Durumu.....	2
1.2 Araştırmanın Amacı Ve Önemi	3
1.3 Varsayımlar	4
1.4 Sınırlılıklar	4
1.5 Simgeler Ve Kısaltmalar	4
Bölüm II, Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi Ve İlgili Araştırmalar	5
2.1 Sözcük Kavramı	5
2.1.1 Sözcük Nedir?	5
2.1.2 Söz Varlığı	6
2.1.3 Sözcük Dağarcığı (Kelime Hazinesi).....	8
2.2 Sözcük Öğretimi.....	10
2.2.1 Sözcük Öğretiminin Önemi.....	10
2.2.2 Sözcük Öğretimi Ve Bağlam	12
2.2.3 Bağlam Temelli Sözcük Öğretimi.....	17
2.2.4 Yabancılara Türkçe Öğretim Kitaplarında Sözcük Öğretimi.....	25

2.2.5 Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kalıp Sözler.....	27
Bölüm III, Yöntem	32
3.1 Araştırma Modeli	32
3.2 Evren Ve Örneklem.....	32
3.3 Veri Toplama Araçları	33
3.4 Verilerin Analizi.....	33
Bölüm IV, Bulgular.....	34
4.1 A1 Kitaplarındaki Ünite Temaları Ve Sözcükler.....	34
4.1.1 Kendini Tanıtma ile İlgili Sözcükler (Introducing Yourself):	51
4.1.2 Ülkeler ve Milliyetler İle İlgili Sözcükler (Countries And Nationalities):	51
4.1.3 Kişisel Bilgiler (Adres, Telefon, Kimlik vs) İle İlgili Sözcükler (Personal Information) :	51
4.1.4 Meslekler (Occupations):.....	51
4.1.5 Aile Üyeleri (Family Members):.....	51
4.1.6 Sayılar (Numbers):.....	52
4.1.7 Sıra Sayıları (Ordinal Numbers):	52
4.1.8 Alfabe (Alphabet):	52
4.1.9 Birini Tasvir Eden Sıfatlar (Describing Adjectives):.....	52
4.1.10 Kişisel Nesnelere (Personal Objects):.....	52
4.1.11 Genel Nesnelere (Common Objects):	52
4.1.12 Telefon Görüşmeleri İle İlgili Sözcükler (Phone Conversations):.....	53
4.1.13 Saat İfadeleri ve Sözcükler (Telling The Time):.....	53
4.1.14 Bir Şehir, Kasaba ve Benzeri Alanlardaki Dükkan, Mağaza vs Gibi Yer İsimleri (Name Of Places, Shops Etc In A City or Town):.....	53
4.1.15 Spor Dalları (Sport Fields):.....	53

4.1.16 Yiyecek ve İçecek İsimleri (Food And Drinks):	53
4.1.17 Restoranda Kullanılan Sözcük ve İfadeler (Restaurant Words):	54
4.1.18 Haftanın Günleri (Days Of The Week):	54
4.1.19 Özel Günler (Special Days):	54
4.1.20 Aylar (Months):	54
4.1.21 Mevsimler (Seasons):	54
4.1.22 Hava Durumu (Weather Conditions):	55
4.1.23 Colours (Renkler):	55
4.1.24 Kıyafetler (Clothes):	55
4.1.25 Oda ve Mobilya (Rooms and Furniture):	55
4.1.26 Alışveriş (Shopping):	55
4.1.27 Vücutun Bölümleri (Body Parts):	55
4.1.28 Hastalık ve Sağlıkla İlgili Sözcükler (Illnesses and Health):	56
4.1.29 Duygular (Feelings):	56
4.1.30 Kişiyi Tasvir Eden Sıfatlar (Adjectives Describing People):	56
4.1.31 Bir Yeri Anlatan Sıfatlar (Adjectives Describing Places):	56
4.1.32 Zıt Anlamalı Sıfatlar (Opposite Adjectives):	56
4.1.33 Yönler ve Adres Tarifi (Directions and Describing Adress):	56
4.1.34 Ulaşım Araçları (Means Of Transportation):	57
4.1.35 Yolculuk, Seyahat Sözcükleri (Journey Words):	57
4.1.36 Tatil ve Tatil Aktiviteleri (Holiday and Holiday Activities):	57
4.1.37 Günlük Rutinleri Anlatan Eylemler (Routine Verbs):	57
4.1.38 Boş Zaman Aktiviteleri (Free Time Activities):	57
4.1.39 Mutfak ve Yemek Pişirme (Kitchen and Cooking)	58
4.1.40 Zaman İfadeleri (Time Expressions):	58

4.1.41 Durum Zarfları (Adverbs Of Manner):	58
4.1.42 Sıklık Zarfları ve Sıklık İfadeleri (Frequency Of Adverbs and Expressions):	58
4.1.43 Bürokratik İşlemlerle İlgili Sözcükler (Formal Occasions) :	58
4.1.44 Televizyon ve Haberler (Tv and News):	59
4.1.45 İsim+Fiil Kombinasyonları (Noun+Verb Collocation):	59
4.1.46 Yapmayı Sevmek, Sevmemek; Yapmaktan Hoşlanmak, Nefret Etmek (Like/Dislike/Enjoy/Hate+Doing):	59
4.1.47 Yeteneklerle İlgili Fiiller (Ability Words):	59
4.1.48 İnternet ve Bilgisayarla İlgili Sözcükler (Words About Net and Computer):	60
4.1.49 Doğaya Özgü Sözcükler (Words About Nature):	60
4.1.50 Hobi, Kurs İsimleri, Sanatsal Etkinlikler (Hobbies, Courses, Art Activities):	60
4.1.51 Günlük İhtiyaç Duyulan Şeyler, Nesnelere (Daily Needs and Things):	60
4.1.52 Okul Ve Üniversite Yaşamı (School-University Life):	60
4.1.53 Kaza ve Acil Durumlar (Emergency) :	61
4.1.54 Sınıf Eşyaları (Classroom Things):	61
4.1.55 Genel Fiiller (General Verbs):	61
4.1.56 Sosyal İfadeler / Kalıp İfadeler (Social Expressions):	61
4.2 A2 Kitaplarındaki Ünite Temaları Ve Sözcükler	62
4.2.1 Kendini Tanıtma İle İlgili Sözcükler (Introducing Yourself):	78
4.2.2 Ülkeler ve milliyetler ile ilgili sözcükler (Countries and nationalities):	78
4.2.3 Kişisel bilgiler (adres, telefon, kimlik vs) ile ilgili sözcükler (personal Information) :	78
4.2.4 Meslekler (Occupations):	78
4.2.5 Meslekler Hakkında Sıfatlar ve İfadeler (Adjectives and Expressions About Occupations):	78

4.2.6 Aile Üyeleri (Family Members):.....	79
4.2.7 Sayılar (Numbers):.....	79
4.2.8 Sıra Sayıları (Ordinal Numbers):	79
4.2.9 Alfabe (Alphabet):	79
4.2.10 Birini Tasvir Eden Sıfatlar (Describing Adjectives):.....	79
4.2.11 Kişisel Nesnelere (Personal Objects):.....	80
4.2.12 Telefon Görüşmeleri İle İlgili Sözcükler (Phone Conversations):.....	80
4.2.13 Saat İfadeleri ve Sözcükler (Telling The Time):.....	80
4.2.14 Bir Şehir, Kasaba ve Benzeri Alanlardaki Dükkân, Mağaza Gibi Yer İsimleri (Name Of Places, Shops Etc In A City Or Town):	80
4.2.15 Spor Dalları (Sport Fields):.....	80
4.2.16 Yiyecek ve İçecek İsimleri (Food And Drinks):	81
4.2.17 Restoranda Kullanılan Sözcük Ve İfadeler (Restaurant Words):	81
4.2.18 Haftanın Günleri (Days Of The Week):.....	81
4.2.19 Özel Günler (Special Days):	81
4.2.20 Aylar (Months):.....	81
4.2.21 Mevsimler (Seasons):.....	82
4.2.22 Hava Durumu (Weather Conditions):	82
4.2.23 Colours (Renkler):.....	82
4.2.24 Kıyafetler (Clothes):.....	82
4.2.25 Oda ve Mobilya (Rooms and Furniture):	82
4.2.26 Alışveriş (Shopping):	83
4.2.27 Vücudun Bölümleri (Body Parts):	83
4.2.28 Hastalık ve Sağlıkla İlgili Sözcükler (Illnesses and Health):.....	83
4.2.29 Duygular (Feelings):	83

4.2.30 Kişiyi Tasvir Eden Sıfatlar (Adjectives Describing People):	83
4.2.31 Bir Yeri Anlatan Sıfatlar (Adjectives Describing Places):	84
4.2.32 Zıt Anlamlı Sıfatlar (Opposite Adjectives):.....	84
4.2.33 Zarf + Sıfat (Adverb+Adjective):	84
4.2.35 Yönler ve Adres Tarifi (Directions and Describing Adress):	84
4.2.36 Ulaşım Araçları (Means Of Transportation):.....	84
4.2.37 Yolculuk, Seyahat Sözcükleri (Journey Words):.....	85
4.2.38 Tatil ve Tatil Aktiviteleri (Holiday Activities):	85
4.2.39 Günlük Rutinleri Anlatan Eylemler (Routine Verbs):	85
4.2.40 Boş Zaman Aktiviteleri (Free Time Activities):.....	85
4.2.41 Mutfak ve Yemek Pişirme (Kitchen and Cooking)	85
4.2.42 Zaman İfadeleri (Time Expressions):.....	86
4.2.43 Durum Zarfları (Adverbs Of Manner):	86
4.2.44 Sıklık Zarfları ve Sıklık İfadeleri (Frequency Of Adverbs and Expressions):	86
4.2.45 Bürokratik İşlemlerle İlgili Sözcükler (Formal Occasions):.....	86
4.2.46 Televizyon ve Haberler (Tv And News):.....	86
4.2.47 İsim+İsim Kombinasyonları (Noun+Noun Combinations):	87
4.2.48 İsim+Fiil Kombinasyonları (Noun+Verb Collocation):	87
4.2.49 Yapmayı Sevmek, Sevmemek; Yapmaktan Hoşlanmak, Nefret Etmek (Like/Dislike/Enjoy/Hate+Doing):	87
4.2.50 İnternet ve Bilgisayarla İlgili Sözcükler (Words About Net and Computer):	87
4.2.51 Doğaya Özgü Sözcükler (Words About Nature):	88
4.2.52 Hobi, Kurs İsimleri, Sanatsal Etkinlikler (Hobbies, Courses, Art Activities):	88
4.2.53 Günlük İhtiyaç Duyulan Şeyler, Nesnelere (Daily Needs And Things):.....	88
4.2.54 Okul ve Üniversite Yaşamı (School-University Life):	88

4.2.55 Hayvanlar (Animals):.....	88
4.2.56 Kaza ve Acil Durumlar (Emergency) :	89
4.2. 57 Kitap ve Film (Book and Movie):.....	89
4.2.58 Sınıf Eşyaları (Clasroom Things):	89
4.2.59 Genel Fiiller (General Verbs):	89
4.2.60 Sosyal İfadeler/Kalıp İfadeler (Social Expressions):	89
Bölüm V, Sonuç Ve Öneriler	90
5.1. Sonuç.....	90
5.1.1 A1 Düzeyindeki Kitapların Karşılaştırılmasıyla Elde Edilen Sonuçlar	91
5.1.2 A2 Düzeyindeki Kitapların Karşılaştırılmasıyla Elde Edilen Sonuçlar	96
5.2 Öneriler	100
5.2.1 A1 Düzeyindeki Ders Kitapları İçin Öneriler	101
5.2.2 A2 Düzeyindeki Ders Kitapları İçin Öneriler	103
Kaynakça.....	107
Özgeçmiş ve İletişim Bilgisi	114

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. A1 Kitaplarındaki Ünite ve Temalar.....	35
Tablo 2. A2 Kitaplarındaki Ünite ve Temalar.....	63

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Ayırt Edici Bağıntılar.....	15
Şekil 2. Sınıflayıcı Bağıntılar	16
Şekil 3. Anlamlayıcı Bağıntılar	16
Şekil 4. Seçme ve Sıralama Ekseninde Kitap Sözcüğü	17
Şekil 5. Hukuk Teması ve Temaya Ait Sözcükler	22

BÖLÜM I

GİRİŞ

Yabancı dil kavramı ele alındığında Babil Kulesi Efsanesi bu konuda en çok bilinenlerin başında gelir. Efsaneye göre, insanlar Tanrı'nın katına ulaşmak amacıyla yüksek bir kule inşa ederler ve Tanrı insanları bu kibirli davranışlarından dolayı cezalandırmak amacıyla kuleyi yıkar ve dünya üzerinde tek olan insanlık dilini birbirine karıştırır. Böylece birçok yabancı dilin varlığı ortaya çıkar ve insanlık diğer yabancı dilleri öğrenmeye çalışmaya mecbur bırakılmıştır.

Yabancı dil öğrenme ve öğretmenin tarihi de göçler, savaşlar kadar eskilere dayanır ve bu konuda yapılan çalışmalar da çok eski zamanlardan beri devam etmektedir. Schmitt (2000) ikinci dil öğrenme ve öğretme kaynaklarının M.Ö. 2. yüzyıla kadar dayandığını belirtir. Romalı çocukların Yunanca öğrenim süreçlerine alfabenin öğrenilmesi ile başlayıp sözcük öğrenimiyle devam ettiklerini ve sözcükler arasında bağlantılar kurarak konuşmaya çalıştıkları anlatılır. Schmitt (2000) özellikle güzel konuşmaya önem verilmesinden yola çıkarak sözcüklere verilen değerlerin fazla olmasının olası olduğunu ifade eder.

Sözcük öğretiminin milattan önceki devirlerden bu yana ele alınması konunun aslında ne kadar da önem arz ettiğinin bir işaretidir. Sözcükler üzüm taneleri gibi önce salkımları sonrasında da koca bir bağı oluşturur. Sözcükler bazen tek başına, bazen iki ya da daha fazlasıyla bir araya gelerek, bazen de çok daha fazlasıyla beraber büyük anlam dünyaları oluştururlar ve iletişimin olmazsa olmazları haline gelirler. Bu bilgiler ışığında bu çalışmada sözcükler ve onları çeşitli bağıntılar ile belirli kavramsal yapılarda bir araya getiren temalar üzerinde duracağız.

1.1 PROBLEM DURUMU

Yabancı dil öğrenme gereksiniminin nasıl ve nerden başladığı konusunda verdiğimiz öz bilgiden yola çıkarak sözcük öğretiminin üzerinde durulması gereken elzem bir konu olduğunu belirttik. Problem alanımızı daha derine ve özele indirmek amacıyla yabancılara Türkçe öğretimi açısından sözcük öğretimine değinmek gerekmektedir.

Kâşgarlı Mahmut'un 1071 yılında tamamladığı Dîvânü Lügati't-Türk adlı eseri Türkçenin bilinen ilk sözlüğü olması münasebetiyle önem arz etmektedir. Araplara Türkçe öğretmek amacıyla yazılan bu eserde Arapça sözcüklerin Türkçe karşılıkları verildikten sonra sözcükler mutlaka birer örnek içerisinde kullanılmıştır. Böylece salt bir sözlüğün de ötesine geçen Dîvânü Lügati't-Türk'te bağlam temelli bir sözcük öğretiminin esintilerini de hissetmek mümkündür.

“Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla yazılan eserlerin en yoğun olduğu dönem Memlükler (1250-1571) dönemidir.” (Demirel, 2013: 18). Bu dönemde yabancılara Türkçe öğretimi konusunda büyük ilerlemeler kaydedilmiştir. Özellikle sistematığı olan, nitelikli Türkçe öğretim kitapları bu dönemde göze çarpmaktadır. “Memluk devletinin yönetici ve ordu kesimi Türk olduğu için Türkçeye ve Türkçenin öğretimine oldukça fazla önem verilmiştir. Bu dönemde Türkçeye olan ilginin artması Arapların da Türkçeyi öğrenmelerini sağlamıştır” (Biçer, 2012: 10). Biçer (2012: 12) Kıpçak Dönemi olarak da adlandırdığımız bu dönemde yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili hazırlanan bazı eserleri şu şekilde ifade etmiştir:

- Codex Comanicus (Kuman Kitabı),
- Kitâbü'l-İdrâk li-Lisâni'l-Etrâk (Türklerin Dilini Anlama Kitabı),
- Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî (Türkçe, Farsça ve Moğolcanın Bütün Çevirmenlerinin Kitabı),
- Et-Tuhfetü'z-Zekiyye fi'l-Lügati't-Türkiyye (Yeni ve Arı Türkçenin Sözlüğü),
- Bulgatü'l-Müşâk fi Lûgati't-Türk ve'l-Kıfçak (Türk ve Kıpçak Sözcüklerinin Türevlerinin Kitabı),
- El-Kavânînu'l-Küllîyye li-Zabti'l-Lügati't-Türkiyye (Türk Dilinin Öğrenilmesi İçin Bütün Kurallar),
- Ed-Dürretü'l-Mudiyye fi'l-Lügati't-Türkiyye (Türk Dilinin Parlayan İncisi).

Bu eser sözcükleri belirli başlıklar altında topladığı için tematik bir sözlük işlevi görmektedir.

Eserlerin çokluğu ve niteliklerine bakıldığında Kıpçak Türkçesinin ve yabancılara Türkçenin öğretiminin en fazla önem kazandığı ve Türkçenin saygınlığının doruk noktasına ulaştığı açıkça görülmektedir (Bayraktar, 2003). Kıpçak dönemine benzer şekilde bugün de Türkçe, dünyanın en yaygın konuşulan dillerinden biri olması münasebetiyle yabancı dil olarak büyük ilgi görmektedir. Geçmişten günümüze yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla eserler hazırlanmış ve bu eserler sayesinde Türkçe ve Türk kültürü yabancılara aktarılmıştır. Bugün de kaynak hazırlama görevi üniversitelerimiz bünyelerinde kurulan TÖMER'ler tarafından yerine getirilmektedir. Siyasi, kültürel, sosyal, eğitimsel ve daha birçok sebeple insanlar Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek istemekte ve TÖMER'ler bu görevi yerine getirmek için yabancılara Türkçe öğretim kitapları hazırlamaktadır. Bu kitaplar sistematik bir biçimde Avrupa Birliği Ortak Çerçeve Programına uygun şekillerde kur sistemindeki düzeylere uygun olarak hazırlanmaya çalışılmaktadır. Bu çalışmada yabancılara Türkçe öğretim kitaplarını yıllardır bu işi uluslararası bir görünümle yerel-kültürel bir düzlemde gayet başarılı bir biçimde gerçekleştiren İngilizce ders kitaplarıyla karşılaştırıp bu kitaplardaki temalar ve sözcükleri incelemek istedik. Modern anlamda yabancılara Türkçe öğretim kitapları bu yolla incelenerek uluslararası standartlardaki tema ve sözcük seçimleri değerlendirilecektir.

1.2 ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu çalışmamızda, yabancı dil öğretim işini yıllardır büyük bir tecrübeyle gerçekleştiren yabancılara İngilizce öğretim kitaplarını; kullandıkları tema ve temalar altındaki sözcükler açısından incelemek, incelenen bu kitapları yabancılara Türkçe öğretim kitaplarındaki temalar ve sözcükler ile karşılaştırıp TÖMER'ler bünyesinde yapılan kitap hazırlama çalışmalarına katkı sunmak amacındayız. Cambridge, Oxford ve Richmond gibi yayınevlerinin kitaplarında kullandıkları yerel-kültürel içerikli ama aynı zamanda da uluslararası gereksinimleri de karşılayan tema ve temalar altında öğretilen sözcüklerin incelenmesinin yabancılara Türkçe öğretim kitapları için bir yol gösterici görevi üstlenmesini umuyoruz. En azından üniversiteler

bünyesindeki bu uluslararası yayınevlerinin yapmış olduğu çalışmaların tema ve sözcük boyutunda irdelenmesi başvurulacak bir referans olarak da işlev görecektir.

1.3 VARSAYIMLAR

Kullanılan tema ve sözcükler arasında farklı kültürel ve dilsel yapı sebebiyle farklılıklar olabileceği ve İngilizce ders kitaplarının daha tematik bir anlayışla sözcük öğretimine katkıda bulunduğu varsayılmıştır.

1.4 SINIRLILIKLAR

- Araştırmada yabancılara İngilizce öğretimi kitaplarından Face2face (Cambridge), New Headway (Oxford), Big Picture (Richmond); yabancılara Türkçe öğretim kitaplarından Yeni HİTİT 1, Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe (Gazi TÖMER) ve İstanbul kitapları kullanılmıştır.
- Araştırmada kullanılan kitaplar A1-A2 düzeyiyle sınırlıdır.
- Kullanılan kitaplar ders kitaplarıyla sınırlıdır.

1.5 SİMGELER VE KISALTMALAR

YTÖ: Yabancılara Türkçe Öğretimi.

TÖMER: Türkçe Öğretim ve Uygulama Merkezi.

Örn: Örneğin.

Akt: Aktaran.

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 SÖZCÜK KAVRAMI

2.1.1 Sözcük Nedir?

Sözcükler iletişim dünyamızın olmazsa olmazlarıdır. Sözcükler birer tuğla gibi yapısal bir bütün oluşturmamızda hayati önem arz ederler. Her bir tuğla bu yapısal bütüne katkı sağlar ve toplamında iletmek istediğimiz mesajı, yapmak istediğimiz yapısal bütünlüğü ortaya çıkarır. Tuğla, bir taş ustasının duvar örerken kullandığı, ihtiyaç duyduğu en önemli malzemedir. Usta elindeki tuğlaları tek tek birleştirerek bir duvar örer ve bu duvar tuğlaların ancak nizami bir şekilde bir araya gelmesiyle oluşur. Benzer şekilde ifade etmek gerekirse “Sözcükler de insan zihnine kavram olarak yerleşirler.” (Özkırımlı, 1994: 111) ve bu kavramlarla dünyaya anlam veririz. Diğer bir deyişle bu kavramlar vasıtasıyla düşünürüz. Nitekim Özbay ve Melanlıoğlu (2008: 32) da bunu “Kelime, ifade etmek istediğimiz düşüncelerin, tavırların göstergesidir.” diyerek doğrulamıştır. Akyol (1997) da bu görüşü destekler nitelikte sözcüğü düşüncelerin hafızada depolanmış şekilleri olarak tanımlamıştır.

Sözcükler bir dilin oluşumunda hayati öneme sahiptir. Dili bir örgü olarak düşünürsek sözcükler bu örgünün her bir ilmeğini oluşturur. Bu ilmekler ne kadar sıklıkla örülmüşse o dilin örgüsü de o kadar sağlam ve zengin olur. Bu ifadelerle sözcüğün, dilin örgüsünü oluşturan en önemli öğelerden biri olduğunu söyleyebiliriz (Büyükkız ve Hasırcı, 2013: 148). Sözcükler, dilin örgüsünü oluşturması ve söz varlığının önemli bir göstergesi olması sebebiyle birçok araştırmacı tarafından da ele alınmış ve sözcüğün birçok farklı tanımlaması yapılmıştır:

- “Anlamı olan ses veya ses birliği, söz, sözcük (Türkçe Sözlük: 1264).” olarak tanımlanır.
- “Bir veya birden çok heceli ses öbeklerinden oluşan, aynı dili konuşanlar arasında zihinde tek başına kullanıldığında belli bir kavrama karşılık olan somut veya belli bir duygu veya düşünceyi yansıtan soyut yahut da somut ve soyut kavramlar arasında ilişki kuran dil birimidir.” (Korkmaz, 1992: 100).
- Ses öbeklerinden oluşan, kavramlar arasında köprü olan, insan zihninde belirli kavramların oluşmasında rol oynayan dil birimleri. (Korkmaz, 2003: 6).
- “Kelime adını verdiğimiz işaret, bir kavram, bir de ses yönü olan her dilin kaynaşmış bir düşünce ses bileşimidir, dildeki başka öğelerle ilişkili bir anlama ve anlatma birimidir.” (Aksan, 1990).
- “Anlam taşıyan ve cümlenin kurulmasında etken rol oynayan ses ya da ses topluluğu.” (Kantemir, 1997).
- “Kelimeler, bir veya birden çok heceli ses öbeklerinden oluşan ve tek başlarına zihindeki belirli kavramlara karşılık olan somut veya soyut söz kalıplarıdır; somut ve soyut kavramlar arasında ilişki kuran dil birimleridir.” (Apaydın, 2007: 5).
- “Sözcük, bir ya da birden çok ses biriminin oluşturduğu, yazıda iki boşluk arasında yer alan, çoğu kez anlamsal bir birim oluşturan, söylemde belli bir biçimsel birlik sunan, çeşitli dizimsel kullanımlarında biçim olarak hiç değişmeyen ya da bir bölümüyle değişim gösteren ses ya da sesler öbeğidir.” (Vardar, 1988: 190).
- “Anlamı olan ya da tümce kuruluşuna yarayan anlatım aracına sözcük denir.” (Gencan, 200: 78).
- “Kelime, manası veya gramer vazifesi bulunan ve tek başına kullanılan ses veya sesler topluluğudur.” (Ergin, 2002: 95).

Bu tanımlamalar sözcük kavramını ve önemini açıklaması bakımından önemlidir ve tanımlamaların sayılarını artırmak mümkündür. Sözcük kavramının bu kadar çok kişi tarafından tanımlanması, üzerinde durulması aslında sözcük kavramının ne kadar önem arz ettiğinin bir göstergesidir.

2.1.2 Söz Varlığı

İnsan sosyal bir varlıktır ve adeta bir ifade denizinde yüzer. Günlük hayatında, mesleki yaşamında, edebiyatta, sanatta, her alanda gerek yazılı gerekse de sözlü

olarak kendini ifade etme, iletişim kurma gereksinimi duyar. Bunu da yapmak için sözcüklere ihtiyaç duyar. Sözcüklerle bir anlam dünyası oluşturur ve kendini ifade eder. İhtiyaç duyulan bu sözcükler bir hazineden gelmektedir: Söz varlığı. Apaydın'a göre (2007: 5) en basit tanımıyla bir dilin örgüsünü oluşturan sözcükler, o dilin söz varlığıdır.

Söz varlığı, konuşurken ve yazarken kullanılan sözcükler bütünüdür. Bir dilin sözcükleri, terimleri, yabancı dillerden gelen ögeleri, atasözleri, deyimleri, insanlar arasında kullanılması gelenek olmuş kalıp sözler ve özdeyişler bir bütün olarak söz varlığı adı altında ele alınır (Aksan 2002'den akt. Sever, 2008). Bu kadar farklı ögeyi bünyesinde bulunduran söz varlığı dildeki zenginliğin en önemli göstergelerindendir (Altıkulaçoğlu, 2010: 39). Gelişmiş bir söz varlığına sahip olan milletler kültür alanı başta olma üzere her alanda başarı gösterirler. Dili söz varlığı münasebetiyle köklü olan milletlerin edebiyatta, sanatta, bilimde daima ileride olduğu yadsınamaz. Bu milletler dünya görüşlerini, alışkanlıklarını, örf ve adetlerini ve hayatı algılama biçimlerini zengin söz varlıkları sayesinde geleceğe aktarırlar (Arslan ve Durukan, 2014: 250). Bir nevi nesilden nesile kültür aktarımı görevini de üstlenen söz varlığı durağan değil, dinamik bir yapıya sahiptir.

Dolayısıyla bir dilin söz varlığı söz konusu dilin tarihi geçmişini aydınlatırken, dilin geçirdiği evreleri, uzun yıllar boyunca dilde ortaya çıkan anlam değişikliklerini, dilin sesletim, biçim ve dizim açısından geçirdiği evreleri, hangi dillerden nasıl ve ne kadar etkilendiğini de ortaya çıkarır (Aksan, 1996, s.11). Diğer bir deyişle söz varlığının tarihsel süreci incelendiğinde, söz varlığının atasının, insan yaşamında büyük önemi olan, insanın çevresiyle iletişim kurmasını sağlayan, günlük hayatta kendini ifade etmesine olanak sağlayan, nesnelere seslendiği (Arslan ve Durukan, 2014: 252), isim verdiği, soyut-somut birçok olay ve olguyu (Aksan, 2007: 18) adlandırdığı “çekirdek ögeler” (Aksan, 2007: 17) adı verilen yapılar olduğu görülmektedir.

Bu kadar dinamik bir yapıya sahip olan, çekirdek ögelerden beslenip gündün güne zenginleşen, kendini yenileyen söz varlığına hakim olmak o dili etkin bir şekilde kullanmanın ön koşuludur. Çünkü Altıkulaçoğlu'nun (2010: 39) da belirttiği üzere bir dilde kendini ifade etmenin, temel dil becerileri olan konuşma, dinleme, okuma ve yazmada iyi olmanın koşulu o dildeki sözcükleri etkin şekilde kullanabilme yetisine sahip olmaktır.

Söz varlığı adeta bir deryadır. Sadece o dile ait sözcükleri içermez. Sözcükler söz varlığının sadece bir bölümünü ifade ederler. Temel söz varlığı öğelerinin dışında bir dildeki deyimler, atasözleri, kalıplaşmış sözler, terimler, çeviri sözcükler, yabancı sözcükler, ikilemeler, ilişki sözleri gibi diğer kullanımlar da söz varlığının içerdiği unsurlardır (Arslan ve Durukan, 2014: 252).

2.1.3 Sözcük Dağarcığı (Kelime Hazinesi)

Sözcük dağarcığı ya da kelime hazinesi olarak da adlandırdığımız ifadeyi doğumumuzdan beri içerisine para attığımız kumbaramıza benzetebiliriz. Sahip olduğumuz, elimize geçen paralarımızı kumbaramıza nasıl atıyorsak okuduğumuz, dinlediğimiz, yazdığımız, konuştuğumuz sözcükleri de hafızamızdaki depoya atmaktayız. Eski ya da yeni, kullanımda ya da tedavülden kalkmış bütün paramız gibi ilk günden beri biriktirdiğimiz sözcükler, ister aktif olarak istersek de pasif olarak kullanalım bizim sözcük dağarcığımızı ifade eder. Yani depodan alarak kullandığımız sözcüklerin tümü (Vardar, 1998: 190) olarak da tanımlayabildiğimiz sözcük dağarcığı (kelime hazinesi) yaşantımız boyunca hafızamızda depoladığımız öğrenmeye dayalı birikimlerdir (Özbay ve Melanlıoğlu, 2008: 33).

Kumbaramızdaki paramızı ihtiyacımız olduğu zaman alır ve kullanırız. İstersek tamamını istersek de ihtiyacımız kadarını alır ve kullanırız. Bazı paralar ise tedavülden kalmış veya kullanılmıyor da olabilir ama hala bir değeri olduğu açıktır. Sözcükleri de aynı şekilde kullanırız. Büyükkiz ve Hasırcı (2013: 148) da bu düşünceyle sözcük dağarcığını etkin şekilde kullanılıp kullanılmadığına bakılmaksızın hâlihazırda bilinen tüm sözcükler olarak nitelerler.

Bu ifadeler ışığında sözcük dağarcığını aktif ve pasif şekilde sınıflandırabiliriz. Kelime hazinesi, aktif ve pasif kelimeler olmak üzere iki türlü işleyişi mevcuttur. Aktif kelimelerin nicelik olarak bakıldığında, pasiflere göre daha azdır. Çünkü insanlar işiterek, okuyarak, görerek birçok farklı konuda binlerce kelimeyi anlamakta ancak ilgileri doğrultusundaki kelimeleri seçerek kullanmaktadırlar. İnsanların anlamak için zihinsel süreçlere işledikleri sözcükler pasif, anlatmak için zihinde işleyerek yeni yapılar oluşturduğu sözcükler ise aktif sözcükler olarak adlandırılabilir (Özbay ve Melanlıoğlu, 2008: 34).

Bazı dil bilimciler sözcük dağarcığını aktif, pasif olarak sınıflandırmaktan ziyade alıcı (receptive) ve üretken (productive) terimlerini kullanmayı yeğlemişlerdir. Örneğin Lehr, Osborn ve Hiebert (2004) alıcı dili okuma ve dinleme yoluyla anladığımız sözcükler olarak ifade ederken üretici dili ise yazma ve konuşma yoluyla iletişim kurma amacıyla kullandığımız sözcükler olarak ifade etmişlerdir.

Korkmaz'ın (2003: 144) "Bir bireyin ya da topluluğun dağarcığında bulunan bütün kelimeler" olarak da tanımladığı sözcük dağarcığını oluşturan unsurlar sadece sözcüklerden oluşmakla kalmaz. Atasözleri, deyimler, yıllar boyunca süregelen ya da o günkü deyişler de sözcük dağarcığının oluşumuna katkıda bulunurlar (Karatay, 2007: 3).

Nasıl ki kumbaradaki paramızın miktarı bizim alım gücümüzü belirliyorsa sözcük dağarcığımızın zenginliği de bizim iletişim dünyasındaki yetimizi, kendi toplumumuzdaki ve dünyadaki değişen koşullara ayak uydurma becerimizi belirler. Bu durumda kazanılan zengin bir sözcük dağarcığı dört temel dil becerisinin hem kazanılmasında hem de bu becerilerin etkin şekilde kullanılmasında çok büyük rol oynamaktadır. (Karatay, 2007: 4). Bu becerileri toplum içerisinde aktif ve etkin olarak kullanabilen kişiler ifade ve anlatım güçleriyle, anlama ve kavrama yetileriyle yaşadığı toplumun maddi ve manevi kültürünü tanır (Aru ve Erte, 2014: 677) ve tanıtır. Karatay'ı (2007) destekler nitelikte Blachowicz ve Fisher (2006), Freebody, Anderson (1983) ve Davis (1944) de bir kişinin ne kadar anladığı sorusuna verilecek olan cevabın o kişinin sözcük dağarcığında saklı olduğunu belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle yazılı ve sözlü dilde iletişim kurmak için kullandığımız sözcükler (Hanson ve Padua, 2011: 5) kadar geniş düşünebilir ve kendimizi ancak o kadar doğru ve güzel ifade edebiliriz (Özbay, 2009: 179).

Yukarıdaki bilgiler ışığında kelime hazinesini ne kadar genişse, anlama ve ifade yeteneğini de o kadar geniştir demek yanlış olmayacaktır. İnsanların birbirlerini anlamasında, iletişim kurmasında sözcüklerin işlevi yadsınamayacak kadar büyüktür. Özetlemek gerekirse sözcük dağarcığının genişliği ve zenginliği bir kişinin dört temel dil becerisini etkin biçimde kullanarak kendini ifade etme gücü ve yetisi ile dilini konuştuğu toplumların maddi ve manevi kültürünü anlamlandırmasını, yaşamasını ve yaşatmasını sağlamaktadır.

2.2 SÖZCÜK ÖĞRETİMİ

2.2.1 Sözcük Öğretiminin Önemi

Oluşturulmuş, hali hazırda bitmiş olan bir puzzle vermek istediği mesajı verebilir, göstermek istediği görüntüyü sergileyebilir. Bize iletmek istediği kavramsal ya da görsel bakış açısını kazandırabilir. Bunu sağlayan şey puzzle'daki uyum içerisinde olan bütünlüktür. Bu bütünlüğü sağlayan her bir parçanın iletilmek isteneni aktarmadaki başarısı göz ardı edilemez. İşte sözcükler de tek başlarına birer birim olarak düşünülse de bütünü oluşturmadaki görevleri hayatidir.

Sözcükler, kavramların oluşmasında ve kazanılmasında birer semboldürler, zihni gelişimin sağlanmasında da önemli rolleri vardır. Karatay'a (2007: 144) göre de bu bakımdan insan için sözcük ediniminin, dil gelişimi açısından, önemi büyüktür. Yabancı bir dilin öğrenilmesinde öğrenenlerin hatırı sayılır bir sözcük bilgisine sahip olmaları beklenmektedir. Bunun içindir ki sıklık çalışmaları ve derlemler yapılmakta, hangi sözcüklerin hangi düzeylerde öğretilmesine dair uluslararası ve yerel platformlarda ölçek çalışmaları yapılmaktadır. Çünkü duyduğunu ve okuduğunu anlayabilen bir birey yabancı dilde ilerleyebiliyor demektir. Sözcükler dili anlaşılır kılmak açısından büyük bir öneme sahiptir. Okunan ya da sözlü olarak iletişim kurulan bir ortamda ne kadar çok sözcük bilgisine sahip olursak o dilsel iklimi güvenle ve kavrayışla hissedebiliriz. Okunan ve duyulan sözcükler anlaşılmadığı takdirde dildeki ifadeler, sözcükler ve kalıplar, yani dil anlaşılabilir olmaktan çıkar ve böylece edinim mümkün olmayacaktır (Folse, 2004: 1).

Yabancı dil öğrenmede iyi bir sözcük bilgisine sahip olmanın diğer bir avantajı da tek bir sözcükle dahi birçok şeyi anlatabiliyor olmamızdır. Bazen tek bir sözcük bir cümleden çok daha fazla şey anlatabilmektedir. Çoğu zaman fikirlerin iletilmesinde her ne kadar cümle birimi öne çıksa da sözcük birimi yapı taşı olma özelliğini muhafaza etmeye devam etmektedir. Bir cümle sözcük olmadan hayat bulamazken bazen bir sözcük cümle olmaksızın tek başına birçok anlam taşıyabilmektedir. Ayrıca, sözcüklerin birlikte kullanılmaları da bazı çağrışımlar yaratabildiğinden, ortada herhangi bir cümle olmaksızın, gene de belli bir anlam bütünü elde edilebilmektedir (Başkan, 2006: 101).

Sözcüğün anlam ve ifade dünyası için bu kadar önemli olması dolayısıyla Allen (1983), Laufer (1986), Nation (1990), Richards (1980) gibi birçok araştırmacı ve yorumcu ikinci dil ediniminde sözcük bilgisinin ve ediniminin önemine vurgu yapmıştır. Bu kadar büyük bir öneme sahip olan sözcük öğretimi kendisiyle beraber birçok parametreyi de bünyesinde barındırır. Sözcük öğretiminin nasıl yapılacağı ve özellikle kimlere, hangi sözcüklerin öğretileceği konuları da mutlaka ele alınmalıdır. Öğrenen kitlenin seviyesi, alt yapısı ve özellikle hangi amaçla hedef dili öğrenmek istediği belirlendiği takdirde öğretilcek sözcükler çok daha sağlıklı bir temelde seçilebilir. “Öğrenenler yaşa, mesleğe ve birçok muhtemel duruma bağlı olarak yabancı dilde farklı sözcükleri öğrenmeye ihtiyaç duyarlar.” Örneğin: Avukatlar, doktorlar, aşçılar, mühendisler; günlük yaşamlarında, mesleki bağlam ve etkileşimlerinde farklı sözcüklere ihtiyaç duyarlar. Diğer bir deyişle öğrenenin ihtiyaçları ve karakteristiği sözcük edinimi de dâhil olmak üzere (Carter, 2004’den akt. Vilaça, 2009: 74) öğrenme sürecini etkiler (Brown, 2001; Harmer, 2001’ den akt. Vilaça, 2009: 74). Bu bağlamda öğretilcek sözcüklerin ve yabancılara Türkçe öğretim kitaplarındaki temaların seçimine özen gösterilmelidir. Seçilecek temalar etrafında dönen sözcükler hem öğrenenlerin ihtiyacını karşılamalı hem kültürü başarılı bir şekilde aktarmalı hem de uluslararası düzlemde de öğrenenlerin ihtiyacını karşılamalı. Diğer bir ifadeyle yerel/kültürel bir düzlemde uluslararası bir görünüm sergilemeli.

Sözcük öğretimi yukarıda bahsi geçen durumlardan da anlaşılacağı gibi dil öğrenme-öğretme sürecinin olmazsa olmazıdır; fakat başarılı bir dil gelişim sürecinde yeterli sözcük düzeyinin yanı sıra (Nunan, 1995) dil bilgisi gibi diğer faktörleri de göz ardı etmemeliyiz. Dil bilgisi de yabancı dil öğretiminin çok önemli bir parçasıdır. İster sözcük öğretimi ister dil bilgisi öğretimi olsun, hiçbir öge birbirinden tam bağımsız düşünülemez. Bu öğelerin bir arada uyumlu ve tutarlı şekilde bir sentez içinde aktarılması gerekmektedir. Yabancılara Türkçe öğretim kitaplarımızda dil bilgisi ve sözcük öğretimini birbirinden bağımsız aktarmak yerine uygun temalar altında birbirinin içinde sunmak çok daha kalıcı bir öğrenmenin yolunu açacaktır. Dil öğreniminde esas amaç temel dil becerilerinin kazandırılması ise dil bilgisi, sözcükler, sesletim gibi bütün öğeler üzerinde durulmalı ama bu sürecin önkoşulunun sözcük öğretimi olduğu unutulmamalıdır. Budak’ın (2000: 19) da ifade ettiği gibi yabancı dil öğreniminde birçok temel becerinin kazandırılması düşünülmekte ve

sözcük bilgisinin geliştirilmesi ön koşul bir gereksinim olarak görülmektedir. Bu ön koşulluluğun önemini Wilkins'in (1972) şu görüşüyle ifade etmek doğru olacaktır: "Grammar olmadan çok az şey iletilebilir; ama sözcük olmadan hiçbir şey iletilemez." Bu ön koşul gereksiniminin yabancı dil öğretim müfredatlarına yansıtılması ikinci dil sözcük gelişimi açısından önem arz etmektedir.

2.2.2 Sözcük Öğretimi ve Bağlam

Sözcük öğretimi söz konusu olduğunda bir sözcüğü öğretirken onu diğerlerinden bağımsız olarak düşünemeyiz. Anlam bütünlüğü açısından bakıldığında her sözcüğün bir diğer sözcüğe, her cümlenin bir diğer cümleye, her metnin de bir diğer metne ihtiyacı vardır ve bunlar birbirlerini tamamlayıcı özellikler barındırırlar. Bütün bu bileşenler bir araya gelerek bir anlam dünyası oluştururlar. Trier'e göre her dil var olan gerçekliği kendince sınıflandırır ve böylece kendine has bakış açısını ve anlam dünyasını oluşturur. (1973: 6 akt. Özbent, S. 2013:56). Bahsi geçen anlam dünyası Trier'in ısrarla üstünde durduğu sözlüksel alan içerisinde yer alır (Özbent, 2013: 55).

2.2.2.1 Sözlüksel alan teorisi

Sözlüksel alan kavramı bir dildeki sözcüklerin ait olduğu kavramsal dünyayı temsil etmektedir. Sözcüklerin tek tek ele alınmasından ziyade ait olduğu kavramsal dünyayla anlamlandırılmasını savunur. Bu anlam dünyasında ilgili sözcüğün diğerleriyle olan bağlarını açıklamaya çalışır. Trier (1973: 1) "Sözcüklerin tek tek telaffuz edilmesi gerçeğinin aksine, hiçbir sözcük insanların bilincinde bağımsız olarak yer almaz." diyerek sözlüksel alan teorisini bir dilin kelime hazinesindeki anlamsal bağları açıklamak amacıyla geliştirmiştir. Bu ifadeyle Trier tek bir puzzle parçasının ele alındığında bir şey ifade etmeyeceğini ancak puzzle'ı oluştururken diğer parçalarla birlikte ortaya çıkardığı bütünün bir anlam ifade ettiğini belirtmektedir. Diğer bir deyişle tek bir sözcüğün hiçbir şey ifade etmediğini, önemli olanın sözcüğün ait olduğu sözlüksel alan olduğunu (1973: 7) ifade etmek istemektedir. Bu yaklaşımıyla Trier sözlüksel alanı bir sözcüğü doğru anlamamanın olmazsa olmazı olarak görmüştür. Sözlüksel alana hâkim olunması durumunda o sözcüğün doğru anlaşılacağını düşünmüştür. Sözlüksel alan olmadan anlamın da olmayacağı bu ifadeler ışığında belirtilmiştir (1973:1-2).

Kıran (2010: 255) da Trier'in görüşlerine paralel olarak sözlüksel alan teorisini "Aynı izlek ya da aynı kavram etrafında öbekleşebilen sözcükler bütünü'nün oluşturduğu yapısal düzen" olarak tanımlamıştır. Söz konusu yapısal alan aynı kavram ve geçekliği sunmaya yarayan, aynı fikri ya da temayı anlatamaya çalışan sözcükler bütünü tarafından oluşturulur. Hem Kıran hem de Trier'in sözlüksel alanla ilgili görüşleri ışığında, sözlüksel alanın sözcüklerin bağımsızlığını kabul etmediği, sözcüklerin ancak ait olduğu alandaki diğer sözcüklerle bir arada kullanıldığında bir anlam ifade ettiği ve yabancı dil sözcük öğretiminde de bu hususun dikkate alınarak sözcük öğretimini anlamca ya da kavramsal açıdan birbirleriyle bağlantılı sözcüklerle yapmanın doğru olacağını ifade edebiliriz. Yine Trier (1931: 2) bir alandaki sözcüklerin birbirleri ile olan ilişkisini açıklarken sözcüklerin telaffuz edildikten sonra ait oldukları alandan ayrıldıklarını ama hala o alanın bir temsilcisi olduğuna dikkat çeker. Akabinde dilsel gösterge örtüsünün meydana getirdiği uyum içerisine yerleşir ve bütünü'nün parçası olarak bir anlam kazanarak anlatılmak istenene katkıda bulunur. Bu bakış açısıyla bakıldığında yabancılara Türkçe öğretim kitaplarında bu hususun özellikle temalar altında ele alınması sözcük öğretiminin bir bütün içerisinde yapılmasını sağlamaktadır. Örneğin "Demokrasi" teması altında demokrasi sözcüğünün oluşturduğu sözlüksel alan içerisinde ilişkili olduğu "seçmen, seçim, oy, oy pusulası, sandık" gibi aynı sözlüksel alana ait olan sözcüklerin de sunulması öğrenmenin birbiriyle ilişkili geniş bir tabana yayılmasını, belirli bir alanda ifade gücünü artıracak sözcük bilgisinin edinilmesini sağlayacaktır. Böylelikle belirli bir alanda zengin bir sözcük bilgisine sahip olacak olan birey o konu özelinde alıcı ve üretici sözcük bilgisi sayesinde formal ve informal düzlemlerde çok daha özgüvenli bir biçimde iletişim kurabilecektir.

2.2.2.2 Anlamsal alan

Bir metinde ya da daha genel bir bakış açısı ile bir dilin söz varlığında mevcut olan sözcükler yalnızca birer sembol değil, yazılı veya sözlü olarak bir mesajı iletmeye yarayan parçalardır. İletişimin kurulmasında adeta kraliçe arı rolünü oynayan sözcükler bir anlam bütünlüğü içerisinde bir araya gelirler. Bu bütünlüğün oluşmasında sözcüklerin birbirleriyle uyum ve bağ içerisinde olmaları gerekmektedir. Sözcükleri birer üzüm tanesine olarak farz edelim. Sözcüklerin bir

anlam bütünlüğü oluşturabilmesi yani bir bağ oluşturabilmesi için öncelikle bu tanelerin birer bağ oluşturması gerekmektedir.

Anlam açısından birbiriyle ilişki olan salkımlar bir araya gelerek sözcük ve anlam alanları meydana getirirler (Filizok, 1969). Sözcükler arasında bir bağıntı mevcut değilse anlam da yoktur. “Anlam” dediğimiz kavram, anlam alanını oluşturan sözcükler arasında bağıntıdır. Aralarında anlamsal ya da kavramsal bir bağıntı olmayan, bir bütünün içerisine giremeyecek kadar birbirinden kopuk sözcüklerden oluşan bir yapı cümle bazında da metin bazında da anlamsızdır. Örneğin hastane, tornavida, pasaport, milliyet sözcüklerinin bir arada kullanıldığı bir yapı anlamsız olacakken hastane, doktor, tedavi, ameliyat, acil servis gibi sözcüklerin bir arada kullanıldığı bir yapı çok daha anlamlı, tutarlı ve kalıcı olacaktır.

Birçok yazarın “Aynı söz dizimsel ve anlamsal özellikleri paylaşan, ortak bir kavram altında gruplanan (çiçek adları vs.) kelimeler.” (Mirjalili, Jabbari, Rezai, 2012; 214) olarak tanımlanan anlamca birbirine bağlı sözcüklerin öğretimini destekleme gerekçeleri şöyledir (Demirel, 2013: 289):

- Bir dizi kelimeyi öğrenmek, öz öğrenme çabası gerektirir (Neuner, 1992).
- Birbiriyle ilişkili sözcüklerin bellekten geri getirilip yeniden hatırlanması daha kolaydır.
- Bilginin nasıl düzenleneceğini öğrenenlere göstermeye yardım eder (Dubar, 1992).
- Beyinde kaydedilmiş bilgiyi yansıtmamanın bir yoludur.
- Aynı temaya ya da alana ait sözcüklerin birbirleri ile ilişkilerini ve farklarını ortaya koyarak anlamayı kolaylaştırır. (Nation, 2000).

Anlamsal bağlantılı kelime öğretimi için dil bilimdeki “anlamsal alan teorisi” ve bilişsel psikolojideki “anlamsal harekete geçirme teorisi” ve “çağrışımsal destekleme” gibi bazı teoriler temel alınabilir (Demirel 2013: 289). Bu teorilere göre de “Adalet sarayı” sözcüğünü “tatil” gibi alakasız bir sözcükle sunmaktansa “Avukat, dava” gibi anlamca bağıntılı sözcüklerle sunmak sözcükleri daha hızlı tanınır ve edinilir kılacaktır.

2.2.2.2.1 Bağıntılar

Daha önce de belirttiğimiz gibi bir arada kullanılan sözcükler bir anlam dünyası oluştururlar. Sözcükler birbirlerine bağlanarak önce bir salkımı daha sonra da bir üzüm bağıını oluşturan taneler gibidirler. Aralarındaki bağıntılar ya da diğer bir deyişle ilişkiler sayesinde bütüne anlam katarlar.

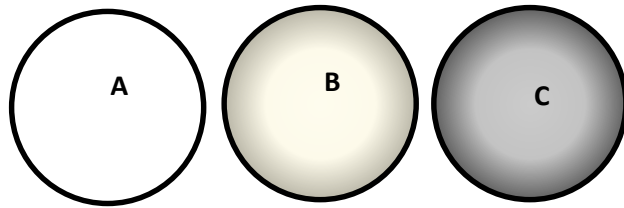
Bir metin içerisinde ya da daha genel anlamda bir dilde var olan sözcükler arasında farklı türlerde bağıntılar mevcuttur. Bu bağıntı türleri; sözcükleri, yazılı ve sözlü iletişimdeki mesajları, metinleri anlamlamaya yarar. Anlam bilimci Guiraud'a (1975/1999: 23) göre anlamlama, "Bir nesneyi, bir varlığı, bir kavramı, bir olayı, bunları zihninizde canlandırabilecek bir göstergeye bağlayan oluşur." Bu oluşu sözcükler arasında farklı bağıntı türleri ile meydana getiririz.

Guiraud, sözcüklerin birbiriyle bağıntılarını "ayırt edici, sınıflayıcı ve anlamlayıcı bağıntılar" olmak üzere üç farklı kategoriye ayırmıştır (Filizok 1969).

2.2.2.2.1.1 Ayırt edici bağıntılar

Sözcükler arasında herhangi bir bağıntı yoktur (Filizok 1969).

Örn: Kalem, sebze, aile.

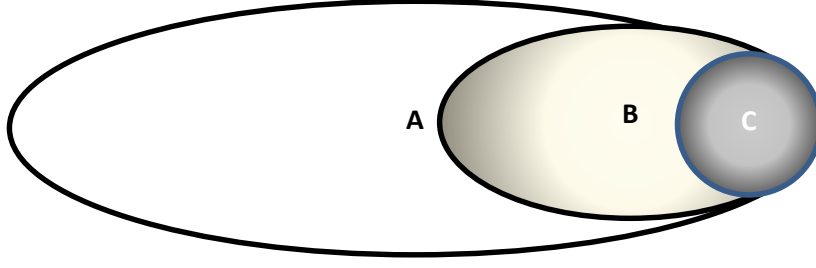

Şekil 1. Ayırt Edici Bağlantılar.

2.2.2.2.1.2 Sınıflayıcı bağıntılar:

Sözcükler arasında bir kapsama bağıntısı vardır. (Filizok 1969).

Örn: Evren, dünya, yarım küre.

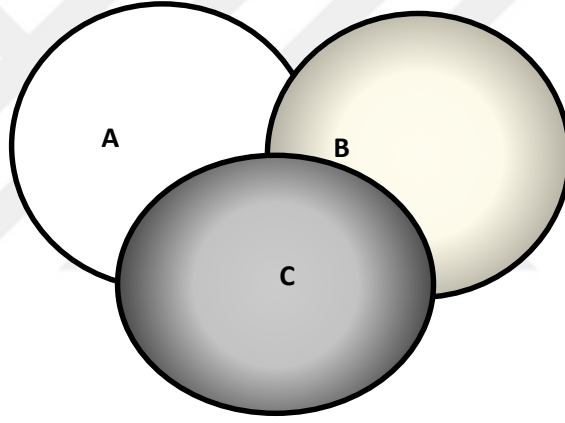

Şekil 2. Sınıflayıcı Bağıntılar.

2.2.2.2.1.3 Anlamlayıcı bağıntılar:

Sözcükler arasında bir kesişim ilişkisi vardır (Filizok 1969).

Örn: Rezervasyon, otel, deniz.

Şekil 3. Anlamlayıcı Bağıntılar.

Filizok ayrıca sözcükler arasındaki bağıntı ve ilişkileri seçme ve sıralama eksenini temelinde sınıflandırmıştır. Sıralama eksenini sözcüklerin cümle içerisindeki sıralanışlarıyla ilişkilendirirken seçme eksenini ise her türlü anlam ve çağrışımın oluşturduğu bir eksen olarak tanımlamıştır (1969: 8).

2.2.2.2.1.4 Seçme eksenindeki ilişkiler

Bu grupta yer alan sözcükler birbirleriyle olan ilişkilerine göre iki gruba ayrılır:

- Karşıtlık, mukabiliyet ilişkisi (opposition): gazete, dergi, broşür.
- Dahil olma, içerme ilişkisi (inclusion): ağaç; yaprak, dal, kök.

2.2.2.2.1.5 Sıralama eksenindeki ilişkiler

Bu grupta yer alan sözcükler de birbirleriyle olan ilişkileri iki gruba ayırılır:

- İştirak ilişkisi (participation): Bazı sözcüklerin birbirini gerektirmesine iştirak ilişkisi denir. Mesela anne ancak çocuk kelimesiyle tanımlanabilen bir kelimedir.
- Çağrışım ilişkisi (association): Her sözcük, farklı şekil ve ilişkilerle başka sözcükleri çağrıştırır. Bir varlık yahut bir sözcük ya benzerlik ya da bitişiklik ilişkisi ile pek çok başka varlık ve sözcüğü hatırlatabilir. Buna bir hayvan ismi olan tilki sözcüğünün bize kurnazlığı hatırlatmasını örnek olarak vermek mümkündür.

Bu sözcükler arası ilişkiler ekseninde *kitap* kelimesinin diğer kelimelerle kurduğu anlam ilişkilerini şöyle bir tablo halinde gösterebiliriz (Filizok, 1969: 10):

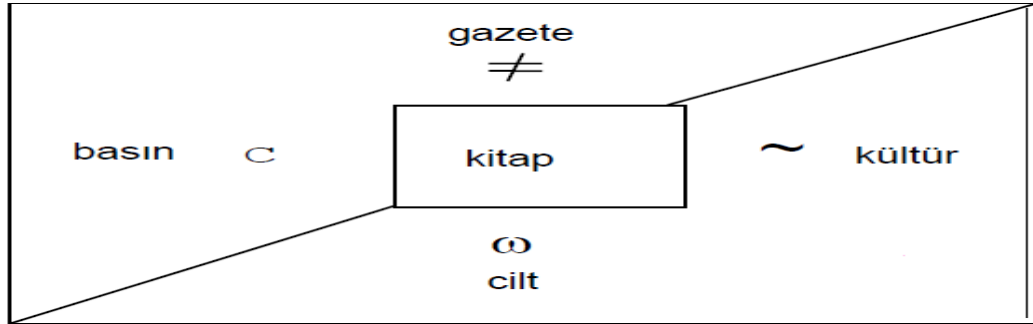
Kullanılan işaretler:

≠ : Karşıtlık ilişkisi

C : İçerme ilişkisi

⊖ : İştirak ilişkisi

~ : Çağrışım ilişkisi

Şekil 4. Seçme ve Sıralama Ekseninde Kitap Sözcüğü

2.2.3 Bağlam Temelli Sözcük Öğretimi

Türkçede *birlikte örmek* ya da *parçalarıyla tutarlı olan* anlamına gelen bağlam sözcüğünün Latince kökü *contexere*'dir. Göçer (2015:7) bağlamı iki boyutta ele almaktadır: metinde ya da konuşmada ortaya çıkan dilsel bağlam ve olayın ya da konuşmanın geçtiği yer, zaman, kişi, sebep sonuç ilişkileri gibi unsurları içine alan

yaşamsal gerçek bağlam. Bağlam, bütünlüğün adı, tutarlılığın sembolü olduğu için birçok araştırmacı ve yazar tarafından ele alınmış ve şu şekillerde ifade edilmiştir:

- Bağlam, dilsel bir ögenin -ki bu öge, kelime/kelime grubu, cümle, paragraf, hatta metin olabilir- kendisinden daha büyük bir anlam bütünlüğü içerisinde değerlendirilmesini sağlayan ve parça/bütün ilişkisi üzerine kurulan dil bilimsel veridir (Yaman ve Akkaya, 2012: 4).
- “Bir dil birimini çevreleyen, ondan önce veya sonra gelen, birçok durumda söz konusu birimi etkileyen, onun anlamını, değerini belirleyen birim veya birimler bütünü, kontekst.” (TDK, 2005).
- “Bir cümlede, bir konuşmada veya bir metin içinde yer alan herhangi bir kelimenin anlamının daha iyi belirlenebilmesi ve başka anlamlarından ayırt edilebilmesi için kendisini çevreleyen ve karşılıklı ilişkide bulunduğu öteki öge veya ögelerle oluşturduğu bütün” Korkmaz (2007, 33).
- “Bir göstergenin, birlikte bulunduğu öteki göstergelerle oluşturduğu ve anlamını aydınlatan bütündür.” (Aksan, 1998: 75).

Bağlamın tanımından da hareketle bağlam temelli bir sözcük öğretimi yaklaşımında; sözcüklerin bir bütünlük ve diğer dilsel verilerle uyum içerisinde öğretilmesi, öğrenilmesi, hatırlanması ve kullanılması amaçlanır. Çünkü dili bir bütün olarak değerlendirmemiz gerekiyor. Sözcüklerin yanı sıra onların kullanıldığı bağlamların da bilinmesi, onlara yeni anlamlar kazandırılmasında, işlevselliklerinin artırılmasında, doğru ve etkili şekilde kullanılmasında büyük önem arz etmektedir (Yıldız, 2013: 360). “Bir elin nesi var, iki elin sesi var.” atasözümüzü de bunun içine katabiliriz. Tek başına, öncesi ve sonrası olmayan bir sözcüğün öğrenme ortamına bırakılması o sözcüğün kullanım ömrünü kısaltır. Tek başına sunulan bir sözcük ve o sözcüğün anlamı unutulmaya adaydır. O sözcüğün o anlık kullanımı dışında bir değeri yoktur ve hafızadan silinmeye mahkûmdur. Bu konuda Lyons (1968/1983, 367) bir bağlama yerleştirilmeden verilen bir sözcüğün anlamlandırılmasının çoğu zaman mümkün olmadığını ifade etmiştir. Gencan (1971, 425) da sözcüklerin anlam değerlerini içinde buldukları metinlerden aldıklarını belirterek sözcüklerin bağlam içerisinde, bütününe sadık ve bütünüyle ilişkili biçimde sunulması gerektiğinin altını çizmişlerdir. Diğer bir ifadeyle bağlam temelli bir sözcük öğretiminde söz değil, sözün bütünü, sözcüğün içine dâhil olduğu bütünlük önemlidir. “Söz ’ün bütünlüğü ya da ‘sözcüğün içine dâhil olduğu bütünlük’ dediğimiz şey sözcüklerin diğer

sözcüklerle girdikleri karşılıklı ilişki sırasında oluşmakla kalmaz, aynı zamanda cümleyle diğer cümleler, paragrafla diğer paragraflar, hatta söylemin kendisiyle söylemin içinde yer aldığı durum ve koşullar arasında teşekkül etmiş olan dokuyu da kapsamına alır.” (Cündioğlu, 1995: 68).

Bağlam temelli sözcük öğretiminde bireyin ön koşul öğrenmeleri de dikkate alınarak yeni sözcükler daha önceden öğrenilmiş olanları da harekete geçirir ve bu sözcükler iç içe geçmiş vagonlar gibi yol alırlar. Bu sözcükler arasındaki ilişkiler birçok farklı boyutta olabilir. Yaman ve Akkaya’ya göre (2012: 2607) zihnimize daha önce yer almayan bir sözcüğün anlamını, hali hazırda var olan bilgilerimizin bağlam ipuçları şeklinde düzenlenmesiyle kazanabiliriz. Bağlam ipuçları düzenlenirken; tanımlama, karşıtlık, benzerlik veya çıkarsama yollarından biri tercih edilebilir.

Bu tekniğin sağlıklı bir şekilde uygulanabilmesi için, önceden belirlenmiş kelime listeleri ve bağlamların belirlenmiş olması tercih edilir. Örneğin bahar teması altında öğretilecek isimler (kır, çiçek, gonca, tomurcuk, vb.), eylemler (çiçek açmak, tomurcuklanmak, uyanmak, vb.) gibi kelimeler listelenir (Göçer, 2015: 7). Bunların öğretimi için Yaman ve Akkaya’nın bahsetmiş olduğu biçimlerde bir ya da birçok bağlam planlanır.

Oxford ve Crookal (1990) sözcük öğretimi tekniklerini, bağlamı temel alarak üç ana başlık altında incelemişlerdir. Bunlardan ilki sözcük listeleri, flashcardlar ve sözlük kullanımını içeren “bağlam dışı teknikler; ikincisi sözcük gruplama, sözcük veya kavram çağrışımı, görsel imgeleme, işitsel imgeleme, anahtar sözcükler, toplam fiziksel tepki, fiziksel algı ve semantik haritalamayı (anlamsal haritalama) içeren yarı bağlamsal teknikler ve üçüncüsü de sözcük öğretiminin dört temel beceri olan okuma, yazma, konuşma ve dinleme ile bütünleşmiş biçimde yapılmasını öngören tam bağlamsal tekniklerdir.

Üzerinde durduğumuz ve çalışmamızda temel aldığımız konu bağlamsal ve tematik bir sözcük öğretimi olduğu için yarı bağlamsal teknikleri, bağlam dışı ve tam bağlamsal tekniklere nazaran daha derinlemesine inceleyeceğiz

2.2.3.1 Bağlam dışı teknikler

2.2.3.1.1 Sözcük listeleri

Sözcük listeleri bağlamdan bağımsızdır ve salt ezberlemeye yönelik bir tekniktir. Herhangi bir iletişimsel amaç gütmeyen bu teknikte listeler ikinci dildeki sözcüklerle onların ana dildeki karşılıklarının bulunduğu listeler şeklinde ve sadece ikinci dildeki sözcüklerin ana dildeki karşılıkları olmaksızın hazırlanıp öğrenci/öğrenicilere verilen listelerle uygulanmaktadır.

2.2.3.1.2 Flash kartlar

Bağlam dışı yapısına rağmen flash kartların kullanımı özellikle sözcük öğreniminde öz değerlendirme uygulamalarında oldukça popülerdir. Buradaki temel anlayış kartın bir yüzüne ikinci dile ait bir sözcüğün, diğer yüzüne o sözcüğün ana dildeki karşılığının yazılması ve bu kartın yeni sözcüğün öğrenilmesinde kullanılmasıdır.

2.2.3.1.3 Sözlük kullanımı

Özellikle ikinci dile ait bir metnin okunması sırasındaki sözlük kullanımını kastetmektedir. Buna ek olarak iki dilli ve tek dilli sözlüklerin varlığı da sözlük kullanımını tekniği içerisinde yer bulur (Crookal ve Oxford, 1990).

2.2.3.2 Yarı bağlamsal teknikler

İkinci dil sözcük öğrenimi için biręok yarı bağlamsal teknik mevcuttur: sözcük gruplama, sözcük ya da kavram çağrışımı, görsel imgeleme, işitsel imgeleme, anahtar sözcük, fiziksel tepki, fiziksel algılama ve semantik haritalama (Crookal ve Oxford, 1990: 6). Yarı bağlamsal teknikler birbirleriyle çok yakından ilişkilidir. Benzer özellikleri barındırırlar ve çoğu birbirleri ile örtüşmektedir. Bu teknikler benzer özellikleri taşıması bakımından ve dayandıkları teori sebebiyle biręok ortak noktada buluşmaktadırlar (Crookal ve Oxford, 1990: 2).

2.2.3.2.1 Sözcük gruplama (tematik gruplama)

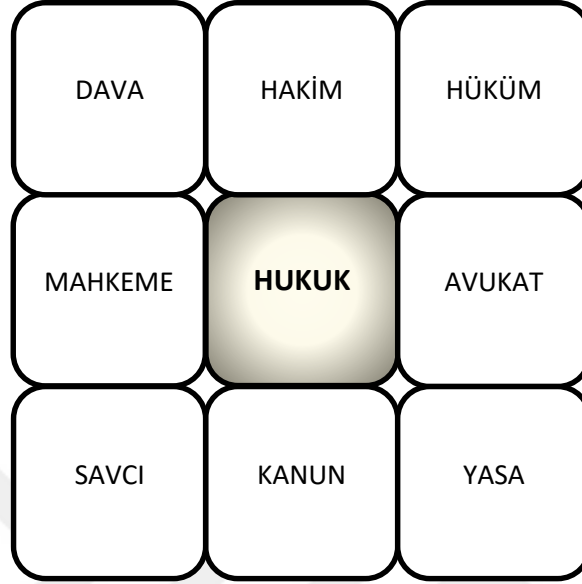
Bu teknik, sözcüklerin başlıklar ya da temalar altında gruplandırmasını içerir. Başlıklar ya da temalar, durumlar, yerler, duygular, özneler, meslekler ve daha birçok diğer konudan olabilir. Bu stratejinin temel amacı öğrenci/öğrencilere temel bağlaştırma ve ezberleme teknikleri sağlamaktır. Vilaça (2009: 4) da bu stratejinin sözcüklerin hafızada aktif ve taze tutulması açısından faydalı olduğu görüşünü savunmuştur.

Sözcük gruplama ya da tematik gruplama “Belirli bir temanın, temanın içeriğindeki sözcükler, kalıplar, tümceler gibi öğelerle etraflıca çalışılması prensibine dayanan bir eğitim modelidir.” (Çeçen ve Çiftçi, 2011: 446). Belirlenen temanın derinlemesine çalışılmasıyla ilgili konular ve sözcüklerin bağıntılı ve kalıcı şekilde anlaşılması bu modelin en göze çarpan yararlarıdır.

Tematik anlayışın etkisini Cambridge, Oxford gibi dünya çapında yıllardır yabancı dil olarak İngilizce kitapları hazırlayan yayınevlerinde de görmek mümkündür. Bu üniversiteler ve bünyelerindeki yayınevleri aslında yerel-kültürel olan ve aynı zamanda uluslararası bir görünüm sergileyen temalar altında sözcük öğretimi için dört temel beceriyi de dikkate alarak aktiviteler hazırlamaktadırlar. Tematik anlayışın hâkim olduğu kitaplarda her temanın kendisine özgü bir konusu bulunur. Bu konular ilgili temadaki ilişkili sözcüklerle işlenir. Öğretilmesi hedeflenen sözcük ya da söz konusu kazanımlar çeşitli türdeki metinlerle öğrenci/öğrencilere sunulur. Bu esnada disiplinler arası bir yaklaşımla diğer derslerle de bağlantı kurularak farklı bakış açıları kazandırılmasının önü açılır. Bu anlayışla işe yarayacak disiplinlerden mümkün olduğunca yararlanılması hedeflenir. Sonuç itibariyle öğrenci/öğrencilerin kapsamlı ve derin bir öğrenme yaşantısına sahip olması amaçlanmaktadır (Duman ve Kılınç, 2012: 5). Örneğin: Bir hukuk temasında kanun, yasa, mahkeme, avukat, hâkim, anayasa, dava, hüküm gibi sözcüklere maruz kalan öğrenci/öğrenciler, bu sözcüklere karşı kazanacağı aşinalıkla benzer durumdaki metinleri rahatlıkla anlayabilecek, edindiği sözcükler vasıtasıyla bilinmeyen, yeni sözcükleri bağlamdan anlayabilecek ve yeni sözcüklere doğru anlam tahminleri ile yaklaşacak, benzer durumdaki sözlü iletişimde kendisini rahatça ifade edip konuşulanı rahatça anlayabilecektir. Çünkü “Sözcük gruplandırma belli biçimde organize edilmemiş, bağlamdan uzak sözcük listelerinin aksine birbirine ortak bir tema veya özellikle

bağlı olan sözcük setleri ya da yeni gruplar oluşturmaktadır.” (Crookal ve Oxford, 1990: 6).

Şekil 5. Hukuk Teması ve Temaya Ait Sözcükler.

Crookal ve Oxford’a (1990, 6) göre grupların bir sözcük türü (örn. İsimler ve sıfatlar), bir dilbilgisi yapısı (örn. Bir türün düzensiz fiilleri), bir tema ya da başlığı (örn. Hava durumuyla ilgili sözcükler), uygulamalı bir işlev (örn. Araba tamiri için gerekli olan terimler), dil kalıpları (örn. Özür, rica, istek), benzerlikler (örn. Sıcaklık/tropik-ılık), karşıtlıklar (örn. Arkadaşça-düşmanca) vb.leri üzerine temellendirilebilirler. Bu tarz bir gruplandırma ile öğrenci/öğrenciler birbirinden kopuk sözcüklerden ziyade birbirini anlamsal, biçimsel, kavramsal olarak tamamlayan ve aralarında bu yollarla bir bağ olan ilgili sözcükleri öğrenirler. Diğer bir ifadeyle sözcükleri anlamlı şekillerde organize edip sınıflandırmak öğrenmeyi daha kolay hale getirmektedir (Schmitt1997; Sökmen 1997). Zaten bu sebeptendir ki “Ders kitapları hafızaya yardımcı olmak adına yeni sözcükleri sıklıkla tematik setler halinde sunmaktadır.” (Mccarten, 2007: 21).

Tematik anlayış çerçevesinde sözcüklerin belirli temalar altında sunulması sadece ders kitapları bazında yürütülmemiştir. Bu konudaki çalışmalar yaygınlaşarak devam etmiştir. Sözcüklerin bir tema etrafında, organize edilmiş biçimde öğrenime

sunulması açısından daha da ileri gidilmiş ve tematik sözlükler dahi hazırlanmıştır. Tematik sözlükler bir tema ya da konu kapsamında hazırlanan sözlüklerdir (Mutlu, 2009: 817). Türk dilinde hazırlanan tema bazlı çalışmalar mevcuttur: “Türk dilinde bu doğrultuda hazırlanan eserlerden biri ‘Théma Larousse’ ansiklopedisidir.” “Türk dilinde tematik sözlüğe örnek olabilecek diğer bir yayın ‘Memo Larousse Genel Görsel ve Tematik Ansiklopedi’ eseridir. Dört ciltten oluşan bu eserin konu başlıkları şu şekildedir (Karçığa.S, 2015:7): Birinci Cilt: Evren ve dünya, hayvanlar ve bitkiler, takvimler, dünya tarihi, dinler mitolojisi; İkinci Cilt: Dünya Halkları ve diller, Dünya Ülkeleri, Dünya Ekonomisi, Uluslararası Örgütler; Üçüncü Cilt: Eserler ve Şaheserler, Keşifler ve İcatlar, İletişim ve Araçları, Formüller; Dördüncü Cilt: Vücut ve Sağlık, Yiyecekler ve Beslenme, Ev Eşyası, Giyim ve Üniformalar, Salon Oyunları, İşaretler ve Anlaşma. (Aydın Kitapları, 1991).

Bu bilgiler ışığında yabancılara Türkçe öğretimi açısından bu tarz tematik sözlüklere olan eğilimin artması, yabancılara Türkçe öğretim kitaplarımızdaki temaların ve bünyesindeki sözcüklerin yerel-kültürel bazda, uluslararası bir görünüm sergilemesi ve bu doğrultuda çalışmaların da yapılmasının faydalı olacağı kanaatindeyim.

2.2.3.2.2 Görsel imgeleme

Görsel imgeleme ikinci dil sözcük öğrenimi açısından çok yararlı bir yarı bağlamsal destektir. Sözcük öğreniminde görsel imgelemenin kullanımı bir resim ve sözcük arasında çağrışım kurmaya dayalıdır. Bu tekniğin dayandığı teori birçok öğrenci/öğrencinin anlamlı görseller yoluyla belleklerdeki kavramlara yeni bilgileri entegre edebiliyor olmalarıdır. Bu görsel şekiller öğrenmeyi çok daha etkin kılmaktadır. Nitekim insanların %94’ü görsel sunumlardan faydalanma konusunda en az orta derecede iyidir (Goleman. D, 1986’dan akt. Oxford ve Crockall, 1990: 17). Özellikle yabancılara Türkçe öğretim kitaplarında görsel şekillere dayalı sözcük öğretimi tematik bir yolla kullanıldığında hem çok daha bağlamsal hem de akılda kalıcı bir öğrenme gerçekleşecektir.

2.2.3.2.3 Anahtar sözcük

Bu tekniğin temel teorisi ikinci dile ait bir sözcüğün işitsel ve görsel bağlantıları kullanıp var olan şemaya çok daha güçlü bir şekilde yeni sözcükleri bağlamaya dayanmaktadır. İlk adım kişinin kendi dilinde yeni öğreneceği sözcüğe artikülasyon olarak benzeyen bir sözcük belirlemektir. Bu işitsel bağlantıdır. İkinci aşama ise yeni sözcükle zaten aşına olunan sözcük arasında görsel bir şekil oluşturmaktır. Bu da görsel bağlantıdır. Ve bu her iki bağlantı da öğrenci/öğrenci için anlamlı olmalıdır (Crookal ve Oxford, 1990: 12)

- İşitsel bağlantı: Uçak, kucak, bucak, kaçak.
- Görsel bağlantı: İlkbahar, cemre, hava, çiçek.

2.2.3.2.4 Semantik Haritalama

Semantik haritalandırma sözcük-tematik gruplama, sözcük çağrışımı ve görsel imgeleme gibi teknikleri bünyesinde barındırması dolayısıyla en gelişmiş yarı bağlamsal tekniktir.

Bu teknik sözcüklerin semantik ilişkileri bakımından bir grafik düzenlemesini oluşturmayı içermektedir. Bu grafiksel düzenleme yeni sözcüklerin anlaşılması ve hatırlanması açısından bir tür bağlam sunmaktadır. Yani sözcükleri hem ilgili bağlamlar içerisinde hem de görsel bir harita sunduğu içinde sözcük öğrenmede kalıcılığı sağlamaktadır.

Semantik haritalandırma sözcükleri sadece sınıflandırmakla kalmaz, ayrıca sözcükler arasında kavramsal bağlantı ve yollar da açar. Bu durumdan hareketle semantik haritalandırma tanılayıcı bir ön okuma aktivitesi olarak ikinci dile ait verilmek istenen bilginin anlaşılması ve akılda tutulması açısından da büyük önem arz eder (Crookal ve Oxford, 1990: 13).

Bir kavramı, onu oluşturan parçaları ve bunların birbirleriyle bağlantılarını gösteren bir görselleştirme tekniği (Göçer, 2015:9) olarak da tanımlayabileceğimiz semantik haritalama öğrenen bireyde adeta bir zihinsel sözlük oluşturur. Görsellikle oluşturulan bu zihinsel sözlük öğrenci/öğrencide beyin fırtınası yoluyla kavramsal bir alan oluşturur. Bu alan dinamik bir yapıdadır ve yeni sözcüklerle genişler. Böylece öğrenci/öğrenciler gittikçe daha geniş bir görsel zenginliğin sunduğu

sözcük bilgisiyle donanmış olurlar. Bu görsel zenginlik görünüm açısından örümcek ağı gibi oluşturulmuş bağlamsal bir yapıdır.

Semantik haritalama ile oluşturulan bağlamsal yapının genişliği hedef dilin ait olduğu milletin kültürel yapısında göre de değişiklik göstermektedir. Örneğin “deve” sözcüğünün Arapçada 66 karşılığı varken Türkçede deve için kullanılan kelimeler bir elin parmaklarını geçmez. Eskimo dilinde kar için kullanılan 125 kelime vardır. Türkçede kar için kullanılan kelime sayısı sınırlıdır. “Levi-Strauss, içinde yüzlerce yaprak kelimesi bulunan Afrika dillerinden bahseder” (Bacanlı, 2011: 45). Bu ifadeler ışığında öğrenilecek dilin ait olduğu kültürel yapı semantik haritalamanın ölçülerini belirlemede önemli bir rol oynar. Yabancılara Türkçe öğretim kitaplarındaki temalar bünyesinde bulunan sözcüklerin bu şekilde kültürel öğeler içermesi kültürümüzün de aktarılmasını ve tanınmasını sağlayacaktır. Bu şekilde dilimizi öğrenen kişiler de karşılaştıkları durumlara daha kolay anlam verebilecek ve yaşadıkları dilsel süreçleri içselleştireceklerdir.

2.2.3.3 Tam Bağlamsal Teknikler

Tam bağlamsal teknikler sözcüğün ve ifade ettiği kavramsal ifadenin bir metin ya da bağlamdan çıkarılmasına dayanır. Bir metin vasıtasıyla öğretilmek istenen sözcük ya da sözcükler için bilinçli olarak yapılandırılmış bir bağlam sunulur (Akpınar, 2010:103). Dinleme, okuma ve yazma etkinlikleri, müzikle öğretim, dramatizasyon, soru cevap bağlamsal tekniklere örnek olarak gösterilebilmektedir (İnce ve Şenyiğit, 2015: 969)

2.2.4 Yabancılara Türkçe Öğretim Kitaplarında Sözcük Öğretimi

Uluslararası münasebetler dünyanın küçülmesine, ulaşım ve iletişimin hızlanmasına yol açmıştır. Dünya milletleri çeşitli sebeplerle bir şekilde iletişim halinde olmak durumundadırlar. Ekonomi, eğitim, politika, turizm ve akla gelebilecek daha birçok sebepten ötürü uluslar küresel bir etkileşim halindedir ve bu küresel etkileşimde etkin rol oynayan ulusların dilleri de doğru orantıyla önem kazanmaktadır.

Yukarıdaki alanlarda ivme yakalayan ulusların dilleri de yabancı dil olarak öğrenilmektedir. Türkiye'nin de bu alanlarda son yıllarda ciddi atılımlar

gerçekleştirmesi Türkçenin de popülaritesini artırmıştır. Türkçeyi ana dil olarak konuşan insanlar nicelik bakımından dünyada beşinci sırada yer alırken buna paralel olarak yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenmek isteyenlerin sayısı da gün geçtikçe artmaktadır (Gün, Akkaya ve Kara, 2014: 3). Türkiye ve dolayısıyla Türkçenin artan önemi Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi gereksinimini de tetiklemektedir (Göçer ve Moğul, 2011: 798). Bu durumda Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi konusu gündeme gelmiş ve bu konunun önemi üzerinde durulmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2001’de Avrupa Diller Yılı olması sebebiyle düzenlenen “Avrupa’da Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi” konulu uluslararası sempozyumdaki kapanış bildirisindeki Avrupa’da Türkçe konuşan toplumların dil, edebiyat ve kültür mirasını genç kuşaklara aktardığı belirtilerek “Genç Avrupalı kuşaklar tarafından Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesi Avrupa’nın kültür dokusuna yeni bir boyut katacaktır (Bölükbaş, 2004: 20).” ifadesi de bu alana verilen önemi bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Yabancılar Türkçe öğretimi konusunda en çok görev TÖMER’lerin bünyesinde hazırlanan kitaplara düşmektedir (Gün, Akkaya ve Kara, 2014: 3). Son yıllarda Türkiye’ye lisans eğitimi ve lisansüstü eğitim almak için birçok ülkeden öğrenci/öğrencinin gelmesiyle TÖMER’ler tarafından hazırlanan kitapların önemi daha da artmıştır. Bu kitaplar sayesinde öğrenci/öğrencilerin elinde Türk kültürünü ve dilini anlatan; onları, ihtiyaç duydukları eğitimsel ve akademik düzeye getirmeye yardımcı olan kaynaklar bulunmaktadır. Yabancılar Türkçe öğretiminde çok çeşitli, farklı türde kaynaklar ve materyaller kullanılabilir; ancak yabancı dil öğretimi için hazırlanan ders kitapları bu materyaller içinde en çok kullanılan kaynaklardır (Karababa, 2009: 276). “Tamamlayıcı öğretim materyalleri” (Çalık, 2001:1) olarak nitelenen ders kitaplarını, eğitsel hedefleri gerçekleştirmek üzere öğrenme yaşantılarına kaynaklık eden öğretim materyallerinden biri ve birçok durumda da yegâne öğretim materyali (Halis, 2002: 51) olarak da ifade edebiliriz.

Yabancı dil öğretimine yönelik bu kadar etkin rol oynayan materyaller olan ders kitaplarının yazım sürecinde kitap yazarlarının çıkış noktası hedef kültüre özgü bağlamları harekete geçirecek temaları seçip dil öğretim ve öğrenim etkinliklerini bu çerçevede etkinleştirmektir. Böylelikle aşına oldukları tema ve bağlamlardan yola çıkan öğrenciler karşılıklarına çıkacak yeni tema ve kavramları benzer şekilde içselleştirmeye çalışacaktır (Bayyurt, 2011: 36). Bu bağlamda kapsamı belirlerken

öğrenenlerin kim olduğu, hazır bulunuşlukları ve Türkçeyi neden ve hangi amaçla öğrenmek istedikleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Türkçe öğrenen grubunun sadece lisans ve lisansüstü öğrencileri olmayacağı, yetişkinlerin ve belirli meslek gruplarına mensup kişilerin yani dil öğrencilerinin de hedef kitle olabileceği unutulmamalıdır. Diğer bir deyişle yabancılara Türkçe öğretimi belli bir yaş grubunu ve sınıfı kapsamadığı için her düzeye uygun hazırlanan ders kitaplarına ihtiyaç olacaktır. Şekil ve içerik, kullanılan temalar, tema bünyesindeki sözcükler, destekleyici etkinlikler sadece tek bir kesim değil diğer gruplar ve düzeyler göz önüne alınarak belirlenmelidir (Durukan ve Arslan, 2014:3).

2.2.5 Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kalıp Sözler

Birçok araştırma dil ve kültür arasındaki ilişkinin ne kadar sıkı olduğunu göstermektedir (Akarsu, 1998; Kaplan, 2008; Uygur, 1996). Dili öğrenmek demek o dilin kültürünü de öğrenmek demektir. Çünkü hedef dil ait olduğu ulusun kültürünü yansıtır. Dili kültürün temeli olarak tanımlarsak kültürü de o dille ifade edilebilen her şey olarak tanımlayabilmek mümkündür. (Kaplan, 2012: 142). Diğer bir ifadeyle de kültür, “ Bir topluma ait dil, haberleşme süreçleri, sanat, inanç, töre, hukuk ve idari kurumlar, üretim ve tüketim düzeni ve kişilerin yaşam boyu eğitim süreciyle öğrendikleridir.” (Güvenç, 2002: 14) Yabancı dil olarak Türkçeyi öğretirken dilimizin kültür aktarımında çok önemli bir rolü olan kalıp sözleri es geçmemeliyiz. Zira kalıp sözler kültürümüzün yansımalarıdır.

Söz konusu terimi biraz daha açmak gerekirse “kalıp sözler”, 1950’li yıllarda Austin, Grice ile başlayıp Searle gibi dil bilimcilerle devam eden, bir dil felsefesi kuramı olan söz edimi (actes de langage) kuramının bir parçasıdır ve insanın dille gerçekleştirdiği en küçük iletişim birimleridir (Ünsal, 2013: 3). Kalıp sözler terminolojik açıdan da birçok farklı şekilde ifade edilmiştir. Kalıp sözler için (Aksan, 1996: 34; Gökdayı, 2008), “ilişki sözleri” (Aksan, 1996: 34), “iletişimsel sözler” (Toklu, 2003: 109), “sözylem” (Kılıç, 2002: 94), “söz edimi” (Searle, 1996: 52), “kültür birim” (Kula, 1996: 46) terimlerle de ifade edilmektedir.

Gökdayı’ya göre kalıp sözler birçok farklı özelliğe göre tanımlanabilir. Bu özellikleri toplumsal, kültürel, işlevsel, yapısal, anlamsal ve bağlamsal olarak gruplandırabilmek mümkündür (2008: 3). Kalıp sözlerle ilgili literatürde

Gökdayı'nın da belirttiği üzere farklı tanımlamalar yapılmıştır. Bu tanımlamalardan bazıları şunlardır:

- Bir toplumun fertleri arasındaki ilişkilerde kullanımı adet haline gelmiş sözler bireyleri arasındaki ilişkiler sırasında kullanılması âdet olan birtakım sözler (Aksan, 1996: 35).
- Söylendiği sırada oluşturulmayıp belli bir şekle göre zihinde depolanmış olan, gerekli durumlarda ufak ekleme ve çıkarmalar yapılarak kullanılan, bir veya birden fazla kelimedenden meydana gelen, belli durumlarda ve belli yerlerde kullanılan kalıplaşmış dil birlikleridir (Gökdayı, 2008)
- “Birden fazla sözcükten oluşan, içindeki sözcükleri temel (düz) anlamlarını yitirmeden yeni bir kavramı, durumu, eylemi karşılayan söz öbekleri” (Çotuksöken, 1994: 8).
- “Kalıp sözler semantik ve dizimsel olarak anlamlı ve ayrılmaz bir birim oluşturan iki ya da daha fazla sözcükten oluşan çok sözcüklü özel yapılardır.” (Wei, Ying, 2011: 1).

Her kültürün kendine ait iç dinamikleri vardır ve kültüre ait öğelerin öğrenilmesi o kültürün temelini oluşturan dilin öğrenilmesi ve öğretilmesinde önemlidir. Kalıp sözler kültürü oluşturan öğelerden bir olması dolayısıyla dilde yansımalarını görmek mümkündür. Öğrenci/öğrenciler tarafından kolay bir şekilde öğrenilmesi, öğretimin ve öğrenme sürecinin ilgi çekici olması açısından bu öğelerin aktarımı son derece önemlidir (Er, 2006: 4). Nitekim kalıp sözler az sözcükle çok şey anlatırlar. “Dilde iletişim kolaylığı sağlar. Dilin söz varlığını zenginleştirir ve dil kullanıcılarına sözlü ve yazılı iletişimde çok çeşitli anlatım olanakları sağlar. Bu özelliğinden dolayı yaygındır. Çünkü dilde ‘en az çaba yasası’ ilkesine uyar ve özü gereği, az sözcükle çok şey anlatır. Çabuk algılanır ve akılda kalır.” (Ünsal, 2013: 1) Yazılı ve sözlü iletişimde bir tür “kısa yol” olarak da ifade edilebilen kalıp sözler bir ya da birkaç sözcükle dilsel-kültürel bir etkilemişin gerçekleşmesini sağlamaktadır.

Gerçek zamanlı bir dil iletişimindeki dilsel süreç açısından bakıldığında hem konuşucu hem de dinleyici açısından çift taraflı bir yarara sahiptir. Konuşucular açısından bakıldığında, kalıp sözler dilsel üretim sürecinde kesin olarak bir kısa yol görevi üstlenirler. Konuşucular önceden öğrenilmiş bu tek “parça birimleri” hatırlayıp kullanarak sözcük seçimi, dil bilgisi dizimi gibi bağlantılar oluşturmak

zorunda kalmazlar ve bu kısaltılan yol bilişsel yükü azaltarak dilsel veriyi işleme sürecini yoğunlaştırıp kısaltır. Beyin dilbilimsel bir birime bir kere aşına olduğu zaman yeniden derinlemesine incelemek yerine normalde o birimin öğrenilip işlenmesi için gerekli olan zamanı baypas eder. Bu şekilde beyin, işleme sürecinden tasarruf ettiği zamanı diğer bilgilere ulaşmada kullanır (McCrone, 1999). Wei ve Ying (2011: 1) kalıp sözlerin konuşucular tarafından “analiz edilmemiş tek parça birimler” olarak alınıp kavrandığını ve bunun dil kullanımında kolaylığa, akıcılığa ve doğruluğa katkıda bulunarak günlük iletişimde hayati bir rol oynadıklarını belirtmişlerdir.

Kalıp sözler benzer şekilde dinleyicilerin de anlama ve kavrama süreçlerine yardımcı rol üstlenirler. Önceden üretilmiş ifadeler zaten alışık olan dinleyiciler de dilsel verinin işlenmesi için gerekli olan zamanı sıkıştırıp iletişimdeki anlık işleme ve analiz baskısını azaltarak olması beklenen anlama ve kavrama aşamasını azaltır veya es geçebilirler (Wei, Ying, 2011: 3).

“Dil ediniminin tam merkezi” (Nattinger & DeCarrico, 1992:15) olarak da ifade edilen kalıp sözler “Söylemin çok önemli bir bileşenidir.” (Alali, Schmitt, 2012: 153) ve aynı zamanda sözcük öğretiminde en zor öğrenilen yapılardır; çünkü kalıp sözler hem yabancı dil hem de ana dil öğretiminde temel bir kültürel öğedir ve sadece ait olduğu dilde bir anlam ifade eder (Ünal, Bursalı, 2015: 2). İletişimde kısa yolumuz olan bu öğeler diğer dillere her zaman kelimesi kelimesine çevrilmez. Diğer bir ifadeyle kaynak kültürdeki kalıp sözler hedef kültürde her zaman eşdeğer bir karşılığını bulamayabilir. Bazılarının direk çevirisi mümkünse de çoğunluğunu aktarmak için hedef dildeki söyleniş tarzını incelemek gerekmektedir. Aksi takdirde hedef dilin konuşucuları için bile bir anlam ifade etmeyen söz kalıpları ortaya çıkar. Türk kültüründeki bazı kalıp sözleri İngilizce karşılıklarıyla yazmaya çalışırsak aşağıdaki gibi bir tablo ile karşılaşırız:

- Geçmişlerinizin canına değsin. / May it touch your pasts.

Böyle bir kullanım yoktur. İngilizcede Bunun yerine sadece thanks ya da thank you diyebiliriz.

- Allah tamamına erdirsin. / May God complete.

Böyle bir kullanım yoktur. Bunun yerine İngilizcede wish you happiness diyebiliriz.

- Ellerine sağlık. / God bless your hands.

Böyle bir kullanım yoktur. Bunun yerine yine İngilizcede thanks ya da thank you diyebiliriz.

- Gözün çıksın. / Your eyes be detached.

İngilizcede böyle bir karşılığı ve kullanımı yoktur.

- Oh olsun. / It serves you right.

İngilizcede böyle bir karşılığı ve kullanımı yoktur.

- Güle güle kullan. / Use by smiling.

İngilizcede böyle bir karşılığı ve kullanımı yoktur. En iyi ihtimalle “Enjoy it” denerek “Tadını çıkar.” anlamı verilebilir.

- Hayırlı olsun. / May it be salutary.

İngilizcede böyle bir karşılığı ve kullanımı yoktur. En iyi ihtimalle “Enjoy it” denerek “Tadını çıkar.” ya da “Good luck with it.” diyerek “Onunla iyi şanslar.” anlamı verilebilir.

- Gözün aydın. / Your eyes are lightful.

İngilizcede böyle bir karşılığı ve kullanımı yoktur. En iyi ihtimalle congratulations denerek tebrikler anlamı verilebilir.

Yukarıda da görüldüğü gibi sosyal iletişimin çok değerli bileşenleri olan kalıp sözler her kültürde birebir karşılığını bulamamaktadır. Zaten bu yönleri ile kültürel yapıdadırlar. Bu kültür birimleri aktarımında hızlı ve kısa yoldan iletişimde çok büyük bir öneme sahiptirler. Teşekkürler, özür dilerim, iyi yolculuklar, günaydın gibi kalıp sözlerin karşılığını bulmak mümkünken yenilen bir yemekten sonra emek verip yemeği hazırlayan kişi veya kişilere geçmişlerine dua edencesine söylediğimiz “Geçmişlerinizin canına değsin.” ifadesinin İngilizcede bir karşılığı yoktur. “May it touch your pasts.” gibi bir ifade motamot bir çeviriden ibarettir ve hiçbir anlam ifade etmemektedir. Benzer şekilde “Ellerine sağlık.” ifadesi yerine İngilizcede sadece “Thanks.” demek yeterliyken “God bless your hands.” gibi bir ifade yemek kültürlerinde yoktur ve kullanılmaz.

Kültürel kimliği bu kadar kendine özgü şekillerde yansıtan, sosyal etkileşimde zamandan tasarruf ettirip kısa yol görevi üstlenip hedeflenen kavrama düzeyine ulaşılmasına olanak sağlayan, sözel ya da yazılı veriyi işleme ve üretme süreçlerini hızlandırıp iletişimde anlaşılır, akıcı ve doğru olmayı sağlayan kalıp sözlere yabancılara Türkçe öğretim kitaplarımızda hak ettiği yeri vermeli ve bu yolla da dilsel kültürel öğelerimizi aktarmalıyız.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi açıklanmıştır.

3.1 ARAŞTIRMA MODELİ

Bu araştırmada, araştırma modellerinden tarama modeli, doküman analizi ve random yöntemleri kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2009: 77). Yabancılara İngilizce öğretim kitapları Face2face, New Headway ve Big Picture kitapları ile yabancılara Türkçe öğretim kitapları, Yeni HİTİT 1, Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe ve İstanbul kitapları random yöntemiyle seçilmiş, elde edilen veriler doküman analizi yöntemiyle incelenip değerlendirilmiştir.

3.2 EVREN VE ÖRNEKLEM

Karasar'a göre (2009) Çalışma evreni, ulaşılabilen evrendir. Bu yönü ile somuttur. Araştırmacının, ya doğrudan gözleyerek ya da ondan seçilmiş bir örnek küme üzerinde yapılan gözlemlerden yararlanarak hakkında görüş bildirebileceği evren çalışma evrenidir. Pratikte, araştırmalar, çalışma evreni üzerinde yapılmakta olup

sonuçlarında, yalnızca bu sınırlı evrene genellemesi kaçınılmaz. Çalışma evreni yabancılara İngilizce ğretim kitapları ile yabancılara Türkçe ğretim kitaplarıdır.

Araştırmanın rnekleme ise belli bir evrenden, belli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir. Araştırmalar, çoğunlukla örnekleme kümeler üzerinde yapılır ve alınan sonuçlar, ilgili evrenlere genellenir (Karasar, 2009:110). Araştırmamızın rnekleme ise hepsi A1,A2 düzeyindeki İngilizce ğretimi ders kitapları Face2face, New Headway ve Big Picture kitapları ile yabancılara Türkçe ğretimi ders kitapları, Yeni HİTİT 1, Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe (Gazi TÖMER) ve İstanbul kitaplarıdır.

3.3 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Veriler,

- Yüksek ğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi'nden,
- Konuyla ilgili makale, kitap ve dergilerden,
- İnternet zerindeki kaynaklardan ve
- Araştırma rnekleminde belirtilen hepsi A1,A2 düzeyindeki İngilizce ğretim kitapları Face2face, New Headway ve Big Picture kitapları ile yabancılara Türkçe ğretim kitapları, Yeni HİTİT 1, Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe (Gazi TÖMER) ve İstanbul kitaplarından doküman taraması ile elde edilmiştir.

3.4 VERİLERİN ANALİZİ

İlgili kaynaklardan doküman incelemesi ile elde edilen veriler tablolar halinde incelenmiş, içerik analizleri yapılarak nitel bir yazımla yorumlanıp değerlendirilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1 A1 KİTAPLARINDAKİ ÜNİTE TEMALARI VE SÖZCÜKLER

Bu bölümde A1 düzeyindeki yabancı dil olarak İngilizce öğretimi ders kitapları New Headway, Face2face ve Big Picture ile yabancılara Türkçe öğretimi ders kitapları İstanbul, Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 kitaplarındaki üniteler/temalar ve bu ünitelerde sözcük öğretimi kapsamında yer alan sözcükler ve sosyal ifadeleri ile kalıp sözlerin incelendiği tablo ve açıklamalar yer almaktadır. İfadelerde kullanılan “ünite” aynı zamanda “tema” anlamı içermektedir.

Ünitelerde kullanılan bütün tema, sözcük ve sözcük grupları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. A1 Kitaplarındaki Ünite ve Temalar

Vocabulary (Sözcükler)	New Headway	Face2face	Big Picture	İstanbul A1	Gazi Tömer A1	Yeni Hitit 1
Introducing Yourself (Kendini Tanıtma)	1.Hello! (Merhaba)	1A What is your name? (Adın(ız) ne?)	1. Welcome ! (Hoşgeldiniz)	1. Merhaba ünitesindeki A. Tanışma, selamlaşma, dilekler	1. Merhaba ünitesindeki 1.1 Ben ve arkadaşlarım	1. Merhaba ünitesindeki 1.1 Tanışma
Countries And Nationalities (Ülke Ve Milliyetler)	2. Your world (senin dünyan) 5. The way I live (yaşam tarzım)	1B Where is she from?(o nereli) 2A She is british (o britanyalı)	1.1 About me (Benim hakkımda)	4. Benim dünyam ünitesindeki B. Arkadaşlarım	1. Merhaba ünitesindeki 1.1 Ben ve arkadaşlarım	1. Merhaba ünitesindeki 1.1 Tanışma
Personal Information (Kişisel Bilgiler-Adres, Telefon Numarası, Email Adresi,Kimlik Vs)	3. All about you (senin hakkında her şey)	2C Personal information (kişisel bilgi)	1.4 Giving contact details (iletişim ayrıntılarını vermek)	2. Nerede? Ünitesindeki B. Sayılar	1. Merhaba ünitesindeki 1.1 Ben ve arkadaşlarım	Giriş-alfabe *Telefon numarası okunuşları. 1. Merhaba ünitesindeki 1.2 ne? Kim? Neresi? *Sadece mail adresleri ile ilgili bilgi. 4. Zaman geçiyor ünitesindeki 4.1 Ne zaman ne oldu?

Social Expressions (Kalıp-Sosyal İfadeler)	<p>3. All about you (senin hakkında her şey) *Üzgünüm, sorun değil, af edersiniz, anlamıyorum, bilmiyorum gibi ifadeler.</p> <p>4. Family and friends (aile ve arkadaşlar) * Çoğunlukla telefondaki sosyal ifadeler.</p> <p>10. We had a great time (harika zaman geçirdik) *Fena değil, gerçekten mi, güzel gibi ifadeler.</p> <p>14. It's time to go (gitme vakti) *İyi şanslar, endişelenme, fark etmez, çok nazıksınız, her şey için teşekkürler gibi ifadeler.</p>	<p>10C Good luck (iyi şanslar) *İyi şanslar, yarın görüşürüz, iyi yolculuklar gibi ifadeler.</p> <p>5C An evening out (dışarıda bir akşam) *Af edersiniz, alabilir miyim, afiyet olsun, tamam, teşekkür ederim gibi ifadeler.</p>	<p>2.3 How are you ? (nasılsınız) *Fena değil, çok iyi değil, harika, gayet iyiyim, oh tatlım çok üzgünüm gibi ifadeler.</p> <p>8.3 Talking about news (haberler hakkında konuşmak) *Bu harika haber, fena değil, bunu duymak üzücü, gerçekten mi gibi ifadeler.</p>	<p>1. Merhaba ünitesindeki A. Tanışma, selamlaşma, dilekler *Merhaba, hoşça kal, güle güle, hoş geldin, Günaydın, lütfen, geçmiş olsun, iyi yolculuklar gibi ifadeler.</p>	<p>2. Nerede, ne zaman, nasıl ünitesindeki 2.3 Öğrenciler Alışverişte *Çok yaşa, hayırlı işler, kolay gelsin, geçmiş olsun, afiyet olsun gibi ifadeler.</p> <p>4. Teknik işlemler ünitesindeki 4.2 Kumbara bankası *İyi akşamlar, günaydın, iyi geceler gibi ifadeler.</p> <p>6. İletişim kuruyorum ünitesindeki 6.1 Kutlama mesajları *Bayramınız kutlu olsun, nice yıllara, iyi ki doğdun, kusura bakmayın, af edersiniz, elbette, mutluluklar dilerim, iyi seneler gibi ifadeler.</p>	<p>1. Merhaba ünitesindeki 1.1 Tanışma *Merhaba, memnun oldum, teşekkür ederim, selam, güle güle gibi ifadeler.</p> <p>1.2 Ne? Kim? Neresi? *Geçmiş olsun, af edersiniz, önemli değil gibi ifadeler.</p> <p>8. Rivayet odur ki? Ünitesindeki 8.2 Öyle miymiş? Güya, sözde, ister inan ister inanma gibi ifadeler.</p> <p>9. Farklı dünyalar ünitesindeki 9.1 Çok Kültürlü Bir Dünya *Yine bekleriz, sen bilirsin, afiyet olsun vs.</p>
---	---	---	--	--	--	--

Occupations (Meslekler)	3. All about you (senin hakkında her şey) 9. Times past (geçen zamanlar)	2B What is your job? (mesleğin ne?)	2. At work (iş yerinde) 2.1 Work and study (iş ve ders)	1. Merhaba ünitesindeki C. Bu ne?, o kim?	1. Merhaba ünitesindeki 1.2 Ben Kimim?	1. Merhaba ünitesindeki 1.2 Ne? Kim? Neresi? 3. Yakın çevremiz ünitesindeki 3.1 Ailem ve arkadaşlarım 3. Yakın çevremiz ünitesindeki 3.1 Ailem ve Arkadaşlarım * Aile üyeleri yakın akrabalar da dahil.
Family Members (Aile Üyeleri)	4. Family and friends (aile ve arkadaşlar) * Sadece çekirdek aile.	3B Brothers and sisters (erkek ve kız kardeşler) *Sadece çekirdek aile ve büyük anne-babalar.	3.1 My family (ailem) *Sadece çekirdek aile ve büyük anne-babalar	4. Benim dünyam ünitesindeki A. Ailem *Yakın akrabalar da dahil. 6. Çevremiz ve biz A.Ailem	1. Merhaba ünitesindeki 1.2 Ben kimim? * Yakın akrabalar da dahil edilmiştir.	3.1 Ailem ve Arkadaşlarım * Aile üyeleri yakın akrabalar da dahil.
Numbers (Sayılar)	1.Hello! (merhaba) (1-10) 2. Your world (senin dünyan) 11-30) 5. The way I live (yaşam tarzım) 1-100	1A What is your name? (adın(ız) ne?) *0-12. 2D How old is she? (o kaç yaşında) *13-100.	1. Welcome ! (hoşgeldin) 1.2 one, two, three (bir, iki, üç) *1-10 arası ve onar onar sayılar.	2. Nerede? ünitesindeki B. Sayılar *1-1 milyar.	1. Merhaba ünitesindeki 1.1 Ben ve Arkadaşlarım *1-1 milyon	Giriş-alfabe (1-1 milyar)
Ordinal Numbers (Sıra Sayıları)	9. Times past (geçen zamanlar)	8C Birthdays (doğum günleri)	8A Big day (büyük bir gün)	2. Nerede? ünitesindeki B. Sayılar *1-1 milyar.	X	X
The Alphabet (Alfabe)	4. Family and friends (aile ve arkadaşlar)	1C In class (sınıfta)	1.3 Spelling (kodlama-heceleme)	1. Merhaba ünitesindeki B. Alfabe	*Kitabın son sayfasında verilmiştir.	Giriş-alfabe

Describing Adjectives (Birini Tasvir Eden Sıfatlar)	4. Family and friends (aile ve arkadaşlar)	3A Two cities (iki şehir)	3.3 Describing people and things (insanları ve nesneleri tasvir etmek)	2. Nerede? ünitesindeki C. Şehirde	1. Merhaba ünitesindeki 1.3 O Nasıl Biri?	1. Merhaba ünitesindeki 1.2 Ne? Kim? Neresi? 5. Afiyet olsun ünitesindeki 5.3 Dünya mutfakları 1. Merhaba ünitesindeki 1.3 Ne var? Ne yok?
Personal Objects (Kişisel Nesneler)	X	1D people and things (insanlar ve nesneler)	2.2 My desk (benim sıram-masam) 3. At home (evde) *daha çok evle ilgili nesneler.	1. Merhaba ünitesindeki C. Bu ne?, o kim?	X	
Common Objects (Genel Nesneler)	1.Hello! (merhaba)	1D people and things (insanlar ve nesneler) 1C In class (sınıfta)	3. At home (evde) *Daha çok evle ilgili nesneler.	1. Merhaba ünitesindeki C. Bu ne?, o kim? *Daha çok evle ilgili.	1. Merhaba ünitesindeki 1.4 Evim ve Çevrem *Daha çok evle ilgili nesneler.	Giriş-alfabe
On The Phone (Telefon)	4. Family and friends (aile ve arkadaşlar)	X	7.3 Making phone calls (telefonda konuşma)	X	4. Teknik işlemler ünitesindeki 4.4 Yeni Tarife	X
Time (Saati Söyleme)	6. Every day (her gün)	4D What time is it? (saat kaç)	5.3 Talking about time (saat-zaman hakkında konuşmak)	5. Zaman zaman ünitesindeki A. Saatler	2. Nerede, ne zaman, nasıl? ünitesindeki 2.1 Hayat Nasıl Gidiyor?	2. Günlük hayat ünitesindeki 2.3 Saatler

Name Of Places (Yer İsimleri)	2. Your world (senin dünyan) 7. My favourites (favorilerim) 8. Where I live (yaşadığım yer)	6A My home town (memleketim) 6B Are there any shops? (hiç mağaza var mı?)	4.2 Food for the family (aile için yiyecek) 6. Places to go (gidilecek yerler) 8.1 It was different (o zaman farklıydı)	1. Merhaba ünitesindeki C. Bu ne?, o kim? 2. Nerede ünitesindeki A. Okulda C. Şehirde	1. Merhaba ünitesindeki 1.4 Evim ve çevrem	1. Merhaba ünitesindeki 1.2 Ne? Kim? Neresi? 3. Yakın çevremiz ünitesindeki 3.2 Evimiz ve semtimiz
Sports (Spor İsimleri)	5. The way I live (yaşam tarzım)	X	4.1 Happy and healthy (mutlu ve sağlıklı)	X	1. Merhaba ünitesindeki 1.4 Bir Köşe Yazısı 2. Nerede, ne zaman, nasıl? ünitesindeki 2.1 Hayat nasıl gidiyor?	X
Food And Drink (Yiyecek Ve İçecek)	5. The way I live (yaşam tarzım) 12. Please and thank you (lütfen ve teşekkür ederim)	3C Eat in or take away (içerde yemek mi yoksa paket yaptırmak mı) 3D Food I like (sevdiğim yiyecekler)	4. The good things in life (hayattaki güzel şeyler)	X	2. Nerede, ne zaman, nasıl? ünitesindeki 2.2 Tadı damağında 3. Dikkat 3.4 İçinde ne var? *Kategorilere ayrılmış şekilde; sebzeler, et ürünleri, abur cuburlar vs.	1. Merhaba ünitesindeki 1.3 Ne var? Ne yok? *Sadece sebze ve meyve/ 5. Afiyet olsun ünitesindeki 5.1. Ne yiyelim? 5.2 Ne alırsımız? 5.3 Dünya mutfakları

(Restaurant Words) Restorantta Kullanılan Sözcük Ve İfadeler	12. Please and thank you (lütfen ve teşekkür ederim)	3C Eat in or take away (içerde yemek mi yoksa paket yaptırmak mı) 5C An evening out (dışarıda bir akşam)	X	X	2. Nerede, ne zaman, nasıl? ünitesindeki 2.2 Tadı damağımda	5. Afiyet olsun ünitesindeki 5.2 Ne alırız?
Days Of The Week (Haftanın Günleri)	6. Every day (her gün)	4D What time is it? (saat kaç)	5. A day in my life (hayatımdaki bir gün)	5. Zaman zaman ünitesindeki A. Saatler B. Bayramlar	2. Nerede, ne zaman, nasıl? ünitesindeki 2.1 Hayat nasıl gidiyor?	Giriş-alfabe
Special Days (Özel Günler)	X	8B Happy anniversary (mutlu yıldönümleri)	X	5. Zaman zaman ünitesindeki B. Bayramlar C. Özel günler	X	X
Months (Aylar)	9. Times past (geçen zamanlar)	8C birthdays (doğum günleri)	8 A big day (büyük bir gün)	5. Zaman zaman ünitesindeki A. Saatler	2.Nerede, ne zaman, nasıl? ünitesindeki 2.1 Hayat nasıl gidiyor? 4. Teknik işlemler ünitesindeki 4.3 Kahve molası	Giriş-alfabe
Seasons (Mevsimler)	10. We had a great time (harika vakit geçirdik)	X	7. Communication (iletişim) 7.1 Talking, texting, tweeting (konuşma, mesajlaşma, tvit atma)	5. Zaman zaman ünitesindeki B. Bayramlar	2.Nerede, ne zaman, nasıl? ünitesindeki 2.1 Hayat nasıl gidiyor? 4. Teknik işlemler ünitesindeki 4.3 Kahve molası	Giriş-alfabe

Weather Conditions (Hava Durumları)	X	X	7.1 Talking, texting, tweeting (konuşma, mesajlaşma, tvit atma)	X	2.Nerede, ne zaman, nasıl? ünitesindeki 2.3 Öğrenciler alışverişte	X
Colours (Renkler)	13. Here and now (burada ve şimdi)	6D It's my favourite (o benim favorim)	9. A work of art (bir sanat çalışması)	X	1. Merhaba ünitesindeki 1.3 O Nasıl biri?	11. Sağlıklı bir yaşam ünitesindeki 11.2 Strese girmeyin X
Clothes (Kıyafetler)	13. Here and now (burada ve şimdi)	6D It's my favourite (o benim favorim)	10.2 Where can we go? (Nereye gidebiliriz?)	X	X	X
Rooms And Furniture (Oda Ve Mobilya)	5. The way I live (yaşam tarzım)	X	6. Places to go (gidilecek yerler) 6.2 Welcome to my home (evime hoşgeldiniz)	*Sayfa 17'de küçük bir yazma aktivitesinde mevcuttur.	1. Merhaba ünitesindeki 1.4 Evim ve çevrem	1. Merhaba ünitesindeki 1.3 Ne var? Ne yok?
Shopping (Alışveriş)	12. Please and thank you (lütfen ve teşekkür ederim)	3C Eat in or take away (içerde yemek mi yoksa paket yaptırmak mı) 4C Buying things (bir şeyler satın almak)	4.3 Talking about prices (fiyatlar hakkında konuşmak)	X	2.nerede, ne zaman, nasıl? ünitesindeki 2.3 Öğrenciler alışverişte	5. Afiyet olsun ünitesindeki 5.2 Ne alırsınız?
Body Parts (Vücutun Bölümleri)	X	X	9.2 What did you see? (ne gördün?)	6. Çevremiz ve biz ünitesindeki C. Vücudumuz	1. Merhaba ünitesindeki 1.3 O Nasıl biri? 2.Nerede, ne zaman, nasıl? ünitesindeki 2.4 Ben çok hastayım * Yüzün bölümleri ayrıntılı ele alınmıştır.	X

Illnesses (Hastalıklar) And Health (Sağlık)	X	X	X	6. Çevremiz ve biz ünitesindeki C. Vücudumuz	2.Nerede, ne zaman, nasıl? ünitesindeki 2.4 Ben çok hastayım * Hastane ile ilgili sözcükler de ele alınmış; tedavi, ziyaret, muayene vs)	11. Sağlıklı bir yaşam ünitesindeki 11.3 Neyiniz var? * Hastane ile ilgili sözcükler de ele alınmış; ilk yardım, ameliyat, kan tahlili, reçete vs.
Feelings (Duygular)	X	10C Good luck (iyi şanslar)	9. A work of art (bir sanat çalışması) 9.3 Saying how you feel (nasıl hissettiğini söyleme)	X	1. Merhaba ünitesindeki 1.3 O Nasıl biri?	X
Adjectives About People (Kişiyi Tasvir Eden Sıfatlar)	4. Family and friends (aile ve arkadaşlar)	3A Two cities (iki şehir)	3.3 Describing people and things (insanları ve nesnelere tasvir etmek)	2. Nerede ünitesindeki C. Şehirde	1. Merhaba ünitesindeki 1.3 O Nasıl biri?	X
Adjectives About Places (Bir Yeri Tasvir Eden Sıfatlar)	2.Your world (senin dünyanın) *Az sayıda sıfat kullanılmıştır.	3A Two cities (iki şehir)	3.2 A nice house (hoş bir ev) *Çoğunlukla evle ilgili olarak konum, kullanışlılık gibi ifadeler.	X	1. Merhaba ünitesindeki 1.4 Evim ve çevrem 5. Nasıl giderim? ünitesindeki 5.3 Hakan'ın yurttaki ilk günü	3. Yakın çevremiz ünitesindeki 3.3 Şehirler
Antonym Adjectives (Zıt Anımlı Sıfatlar)	7. My favourites (favorilerim)	3A Two cities (iki şehir) 8A I was there (oradaydım)	X	2. Nerede ünitesindeki C. Şehirde	1. Merhaba ünitesindeki 1.3 O nasıl biri?	5. Afiyet olsun ünitesindeki 5.3 Dünya mutfakları

Adverb + Adjective (Zarf+Sıfat)	X	3A Two cities (iki şehir) *Ağırlıklı olarak "çok" kullanılmıştır.	X	X	X	X
Directions And Describing Adress (Yönler Ve Adres Tarifi)	8. Where I live (yaşadığım yer)	7C directions (yönler-yönlendirmeler)	6.3 Asking for directions (yönleri-adres sorma)	6. Çevremiz ve biz ünitesindeki B. Nerede?	1. Merhaba ünitesindeki 1.4 Evim ve çevrem 5. Nasıl giderim? ünitesindeki 5.1. Şaka 5.3 Hakan'ın yurttaki ilk günü	6. Bürokrasi her yerde ünitesindeki 6.3 Yardım istiyorum 3. Yakın çevremiz ünitesindeki 3.2 Evimiz ve semtimiz 12. Yolculuk ünitesindeki 12.2 Nasıl gidelim? *Seyahat ve ulaşım araçları yolları; liman, havaalanı, feribot, helikopter, makine, terminal, sürücü, garaj, kompartıman, vapur, pilot, kaptan vs.
Means Of Transportation (Ulaşım Araçları)	14. It's time to go (gitme vakti)	9A Amazing journeys (şaşırtıcı seyahatler)	5.1 By car, on foot (arabayla, yürüyerek)	X	1. Merhaba ünitesindeki 1.4 Evim ve çevrem	12. Yolculuk ünitesindeki 12.2 Nasıl gidelim? *Seyahat ve ulaşım araçları yolları; liman, havaalanı, feribot, helikopter, makine, terminal, sürücü, garaj, kompartıman, vapur, pilot, kaptan vs.
Journey Words (Seyahat, Yolculuk Sözcükleri)	X	6C Tourist information (turist danışma) 9C A Weekend away (dışarıda bir haftasonu)	X	X	3. Dikkat ünitesindeki 3.1 Otogarda	5. Nasıl giderim ünitesindeki 5.4 Kapadokya yolu

Holiday Activities (Tatil)	10. We had a great time (harika vakit geçirdik)	9B My last holiday (son tatilim)	6.1 On holiday (tatilde)	X	X	3. Yakın çevremiz ünitesindeki 3.3 Şehirler
Routine Verbs or Actions (Günlük Rutinleri Anlatan Fiil ve Eylemler)	6. Every day (her gün)	5A A typical day (tipik bir gün)	5. A day in my life (hayatımdaki bir gün)	3. Ne yapıyor-sun? ünitesindeki A. Bir günüm C. İstanbul'da geziyorum.	2.Nerede, ne zaman, nasıl? ünitesindeki 2.1 Hayat nasıl gidiyor?	12. Yolculuk ünitesindeki 12.1 Nereye gidelim? 2. Günlük hayat ünitesindeki 2.1 Ne yapıyorsunuz?
Free Time Activities (Boş Zaman Aktiviteleri)	10. We had a great time (harika vakit geçirdik)	4B My free time (boş zamanım)	10. Going out (dışarı çıkmak)	3. Ne yapıyor-sun? ünitesindeki b. Boş zamanlarım	2.Nerede, ne zaman, nasıl? ünitesindeki 2.1 Hayat nasıl gidiyor?	2. Günlük hayat ünitesindeki 2.2 Nereden nereye?
Kitchen And Cooking (Mutfak Ve Yemek Pişirme)	X	X	X	X	2.Nerede, ne zaman, nasıl? ünitesindeki 2.2 Tadı damağımda *Daha çok ölçü birimleri ele alınmıştır. 2.3 Öğrenciler Alışverişte *Yemek tarifi ve malzeme listesi vs.	5. Afiyet olsun ünitesindeki 5.1. Ne yiyelim? *Ölçü birimleri ve yemek tarifi de dahil.

Time Expressions (Zaman İfadeleri)	10. We had a great time (harika vakit geçirdik)	5B Where does she work ? (o nerde çalışıyor?)	X	5. Zaman zaman ünitesindeki A. Saatler	6. İletişim kuruyorum ünitesindeki 6.4 Güzel bir günün sonunda	4. Zaman geçiyor ünitesindeki 4.1 Ne zaman ne oldu? 6. Bürokrasi her yerde ünitesindeki 6.3 Yardım istiyorum 7. Gelecek de bir gün gelecek ünitesindeki 7.1 Planımız ne?
Adverbs (Durum Zarfları)	X	X	X	X	X	7. Gelecek de bir gün gelecek ünitesindeki 7.3 Böyle mi olacaktı? 11. Sağlıklı bir yaşam ünitesindeki 11.3 Neyiniz var? (İkilemeler yoluyla) X
Frequency Adverbs (Sıklık Zarfları) And Frequency Expressions (Sıklık İfadeleri)	X	5D A day off (boş gün- tatil günü)	5.2 A night in (evde bir gece) 7. Communication (iletişim)	X	2. Nerede, ne zaman, nasıl? 2.1 Hayat nasıl gidiyor?	

Beuracatic Words/Formal Occasions (Bürokratik İşlerle İlgili Sözcükler)	X	X	X	X	4. Teknik işlemler ünitesindeki 4.2 Kumbara bankası *Daha çok bankacılık işlemleri ele alınmıştır.	X
Tv And News (Tv Ve Haber)	X	X	7.2 What's happening (ne oluyor)	X	X	10. Medya ünitesindeki 10.1 Haberiniz var mı? 10.2 Medya ve insan 10.3 Televizyonda ne var?
Noun + Verb Collocation (İsim + Fiil)	6. Everyday (her gün) 10. We had a great time (harika zaman geçirdik) *Daha çok play ve go fiilleri ile kullanım mevcuttur.	10A Life changes (hayat değişir) 10B A new start (yeni bir başlangıç)	5. A day in my life (hayatımdaki bir gün)	X	4. Teknik işlemler ünitesindeki 4.2 Kumbara bankası *Daha çok bankacılık işlemleri ele alınmıştır.	X
Like/Dislike/Hate+ Doing (... Yapmayı Sevmek/Sevmemek/Nef-Ret Etmek)	7. Favourites (favoriler) *fiilsiz şekilde kullanımlar var mevcuttur. 12. Please and thank you (lütfen ve teşekkür ederim)	7A We're twins (biz ikiziz) 3D Food I like (sevdiğim yiyecekler) *Fiilsiz şekilde kullanımlar mevcuttur.	10. Going out (dışarı çıkmak)	3. Ne yapıyorsun ünitesindeki B. Boş zamanlarım *Sadece bir iki tane sevmek ve hoşlanmak fiilleri ile kullanım mevcut.	X	X

Ability Words (Yetenek Anlatan Fiiller)	11. I can do that (bunu yapabilirim)	7B Can you drive? (araba sürebiliyor musun?)	X	X	X	9. Farklı dünyalar ünitesindeki 9.2 Erkekler Mars'tan kadınlar Venüs'ten
Words About Net Or Computer (İnternetle Ve Bilgisayarla Alakalı Sözcükler)	X	7D The internet (internet)	X	X	4. Teknik işlemler ünitesindeki 4.1 Sevgili günlük	X
Words About Nature (Doğaya Özgü Sözcükler)	10. We had a great time (harika zaman geçirdik)	X	X	X	5. Nasıl giderim ünitesindeki 5.3 Hakan'ın yurttaki ilk günü	X
Hobby, Course, Art Activity (Hobi,Kurs, Sanatsal Aktivite)	X	X	X	3. Ne yapıyorsun? ünitesindeki B. Boş zamanlarım C. İstanbul'da geziyorum	X	2. Günlük hayat ünitesindeki 2.2 Nereden nereye? 4. Zaman geçiyor ünitesindeki 4.1 Ne zaman ne oldu?
Daily Needs And Things (Günlük İhtiyaç Duyulan Şeyler Ve Günlük Hayatta Karşılaşılan Nesnelere Ve Kullanılan Eylemler)	6. Everyday (her gün)	1D People and things (insanlar ve nesnelere) 4A Live, work and study (yaşamak, çalışmak ve akademik çalışma-dil)	3. At home (evde) 5. A day in my life (hayatımdaki bir gün)	3. Ne yapıyorsun? ünitesindeki A. Bir günüm B. Boş zamanlarım	X	Giriş-alfabe

School-University Life (Okul-Üniversite Yaşamı)	X	X	X	X	X	4. Zaman geçiyor ünitesindeki 4.1 Ne zaman ne oldu?
Emergency (Acil Durum)	X	X	X	X	X	6. Bürokrasi her yerde ünitesindeki 6.2 Başımız dertte
Book And Movie (Kitap Ve Film)	X	X	X	X	X	8. Rivayet odur ki ünitesindeki 8.1 Bir zamanlar *Daha çok masallarda geçen ifadeler.
Classroom Things And Clasroom Language (Sınıf Eşyaları Ve Sınıf Dili)	X	1C In class (sınıfta)	2.2 My desk (benim sıram-masam) *Sınıf dili mevcut değil.	2. Nerede? ünitesindeki A. Okulda	X	Giriş-alfabe

Adjectives (Sıfatlar)	2. Your world (senin dünyan)	3A Two cities (iki şehir) *Şehirle ve oradaki insanlarla ilgili sıfatlar.	3. At home (evde)	2. Nerede ünitesindeki C. Şehirde *Genel sıfatlar ve zıt anlamları.	1. Merhaba ünitesindeki 1.3 O nasıl biri? *Kişilik ,dış görünüş ve duygular.	5. Afiyet olsun ünitesindeki 5.3 Dünya mutfakları
	4. Family and friends (aile ve arkadaşlar)	8A I was there (oradaydım) *Geçmiş olayları anlatırken; ilginç, zor, sıkıcı vs.	3.2 A nice house (hoş bir ev)*evle ilgili sıfatlar	9. A work of art (bir sanat çalışması)*renkler ve duygular	1.4 Evim ve çevrem *Şehir, çevreyle ilgili sıfatlar.	
	5. The way I live (yaşam tarzım)	10C Good luck (iyi şanslar) *Duygularla ilgili kullanımlar.	9.3 Saying how you feel (nasıl hissettiğini söyleme)*duygular		6.4 Güzel bir günün sonunda	
	7. My favourites (favorilerim) *Zıt anlamlılar dahildir.					
	11. I can do that (bunu yapabilirim) *Sıfat+isim, zıt anlamlı sıfatlar mevcuttur.					

Verbs (Fiiller)	5. The way I live (yaşam tarzım) * Genel fiiller mevcuttur.	4A Live, work and study (yaşa, çalış (iş) ve çalış (ders-akademik) * İş dünyası ve yaşamla ilgili fiiller	4.1 Happy and healthy (mutlu ve sağlıklı)	3. Ne yapıyorsun? ünitesindeki A. Bir günüm B. Boş zamanlarım C. İstanbul'da geziyorum.	2. Nerede, ne zaman, nasıl? ünitesindeki 2.1 Hayat nasıl gidiyor? *Rutinler. 2.3 Öğrenciler alışverişte *Yemek süreci. 2.4 Ben çok hastayım *Hastaneyle ilgili	2. Günlük hayat ünitesindeki 2.1 Ne yapıyorsunuz? 2.2 Nereden nereye *yer+fiil; otobüse binmek, parkta oynamak.
	6. Every day (her gün)	4B My free time (boş zamanım)	5. A day in my life (hayatımdaki bir gün)		6. İletişim kuruyorum ünitesindeki 6.2 Çok yaşa *Refleksif: hapşırma, aksırmak, öksürmek vs.	5. Afiyet olsun ünitesindeki 5.1. Ne Yiyelim?*yemek süreci
	9. Times past (geçen zamanlar) *Fiillerin geçmiş zaman çekimleri ve ...yapmak...gitmek (have,do,go).	5A a typical day (tipik bir gün)	5.2 A night in (evde bir gece)	8.2 What did they do? (onlar ne yaptılar?)		7. Gelecek de bir gün gelecek ünitesindeki 7.1 Planınız ne?*gelecek zamana dair; taşınmak, yaşamak, evlenmek vs.
	11. I can do that (bunu yapabilirim) *Fiil+isim.	7B Can you drive? (araba sürebiliyor musun?)				9. Farklı dünyalar ünitesindeki 9.2 Erkekler Mars'tan kadınlar Venüs'ten *mesleki fiiller.
	13. Here and now (burada ve şimdi) *Zıt anlamlı fiiller.	9B My last holiday (son tatilim)				
		10B A new start (yeni bir başlangıç) *Gitmek,izlemek, yemek vb kullanımlar.				
		10A Life changes (hayat değişir) *Gelecek zamana dair; taşınmak, evlenmek vs.				

4.1.1 Kendini Tanıtma ile İlgili Sözcükler (Introducing Yourself):

Kendini tanıtma ile ilgili sözcükler altı kitapta da birer üniteye yer almaktadır.

4.1.2 Ülkeler ve Milliyetler İle İlgili Sözcükler (Countries And Nationalities):

New Headway ve Face2face ülkeler ve milliyetlerle ilgili sözcüklere tabloda da görüldüğü üzere iki farklı temada yer verirken Big Picture da bir ünite temasında yer vermiştir. YÖ kitablarından üçü de birer üniteye bu sözcüklere yer vermiştir.

4.1.3 Kişisel Bilgiler (Adres, Telefon, Kimlik vs) İle İlgili Sözcükler (Personal Information) :

Üç İngilizce kitabı da kişisel bilgiler ile sözcüklerin öğretimine birer ünite temasında yer vermiştir. YÖ kitaplarından İstanbul ve Gazi TÖMER birer üniteye yer verirken Yeni HİTİT 1 kitabın başındaki ‘alfabe’ bölümüne ek olarak iki üniteye daha bu sözcüklere yer vermiştir.

4.1.4 Meslekler (Occupations):

New Headway meslek isimlerine iki farklı ünite (tema) altında yer verirken Face2face bir üniteye yer vermiştir. Big Picture ise “iş yerinde” temasında ve onun alt teması olan iş ve ders teması altında olmak üzere iki yerde sözcük öğretimi yapmaktadır. YÖ kitaplarından İstanbul ve Gazi TÖMER birer üniteye yer verirken Yeni HİTİT 1 ise iki farklı üniteye yer vermiştir.

4.1.5 Aile Üyeleri (Family Members):

Üç İngilizce kitabında da birer üniteye çekirdek aile üyelerine ve büyük anne baba sözcüklerine yer verilmiştir. YÖ kitaplarından İstanbul’da 2 temada yer verilen aile üyelerine, yakın akraba isimleri de dâhil edilmiştir. Aynı şekilde Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 de birer temada yer verilen aile üyeleri dışında yakın akraba isimleri de yer almaktadır.

4.1.6 Sayılar (Numbers):

New Headway hello bölümünde 1-10, Your World ünitesinde 11-30 ve The Way I Live ünitesinde 1-100, Face2face What is your name ünitesinde 0-12 ve How old is she? ünitesinde 13-100 arası, Big Picture ise üç farklı üniteye sayılara ve onar onar artırılan sayılara yer vermektedir. YÖ kitablarından İstanbul bir üniteye 1-1 milyar, Gazi TÖMER bir üniteye 1-1 milyon ve Yeni HİTİT 1 de “Alfabe” bölümünde 1-1 milyar arası sayılara vermektedir.

4.1.7 Sıra Sayıları (Ordinal Numbers):

Üç İngilizce kitabı da birer üniteye sıra sayılarına yer verirken YÖ kitaplarından sadece İstanbul bir üniteye sıra sayılarına yer vermiştir.

4.1.8 Alfabe (Alphabet):

Üç İngilizce kitabı da birer üniteye alfabe yer verirken YÖ kitaplarından İstanbul bir üniteye, Gazi TÖMER kitabın son sayfasında, Yeni HİTİT 1 ise kitabın giriş bölümünde yer vermiştir.

4.1.9 Birini Tasvir Eden Sıfatlar (Describing Adjectives):

Üç İngilizce kitabı da birer üniteye yer verirken YÖ kitaplarından İstanbul ve Gazi TÖMER birer üniteye yer vermiş ve Yeni HİTİT 1 iki farklı üniteye yer vermiştir.

4.1.10 Kişisel Nesnelere (Personal Objects):

İngilizce kitaplarından New Headway yer vermezken Face2face bir üniteye, Big Picture ise iki farklı üniteye yer vermiştir. YÖ kitaplarından da İstanbul ve Yeni HİTİT 1 serisi bir üniteye yer vermiştir.

4.1.11 Genel Nesnelere (Common Objects):

New Headway “Hello” bölümünde yer verirken Face2face iki farklı üniteye yer vermiştir. Big Picture ağırlıklı olarak evdeki nesnelere temel aldığı işleyişte bir

ünitede yer vermiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul da Big Picture gibi bir üniteye daha çok evdeki nesnelere işlerken Yeni HİTİT 1 kitabın giriş bölümünde yer vermiştir. Gazi TÖMER ise yer vermemiştir.

4.1.12 Telefon Görüşmeleri İle İlgili Sözcükler (Phone Conversations):

Üç İngilizce kitabından New Headway ve Big Picture birer üniteye yer verirken Facetoface yer vermemiştir. YTÖ kitaplarından ise sadece Gazi TÖMER bir üniteye yer vermiştir.

4.1.13 Saat İfadeleri ve Sözcükler (Telling The Time):

İngilizce ve YTÖ kitaplarının tamamı da birer üniteye bu sözcüklere yer vermiştir.

4.1.14 Bir Şehir, Kasaba ve Benzeri Alanlardaki Dükkan, Mağaza vs Gibi Yer İsimleri (Name Of Places, Shops Etc In A City or Town):

Postane, market, kütüphane, okul, durak gibi bir yerdeki dükkân, mekân isimlerini içeren temaların bulunduğu bu sözcük gruplarına İngilizce kitaplarından New Headway ve Big Picture üç farklı üniteye yer verirken Face2face iki farklı üniteye yer vermiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul iki farklı üniteye toplam üç bölümde yer vermiştir. Gazi TÖMER bir üniteye yer verirken Yeni HİTİT 1 iki farklı üniteye yer vermiştir.

4.1.15 Spor Dalları (Sport Fields):

İngilizce kitaplarından New Headway ve Big Picture birer üniteye yer verirken Face2face yer vermemiştir. YTÖ kitaplarından ise sadece Gazi TÖMER iki farklı üniteye yer vermiştir.

4.1.16 Yiyecek ve İçecek İsimleri (Food And Drinks):

İngilizce kitaplarından New Headway ve Big Picture iki farklı üniteye yer verirken Face2face bir üniteye yer vermiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul yiyecek ve içecek

isimlerinin öğretilmesine yer vermezken Gazi TÖMER iki ünite, Yeni HİTİT 1 ise iki farklı ünitenin toplam dört farklı bölümünde yer vermiştir.

4.1.17 Restoranda Kullanılan Sözcük ve İfadeler (Restaurant Words):

Bu gruptaki sözcükler restoran, dışarıda bir gece, dışarıda yemek temaları altında toplanmışlardır ve bir kişinin restoranda kullanacağı sipariş ifadeleri, hesap isteme, rezervasyon gibi ifadeleri içermektedir. New Headway bir ünite, Facetoface iki ünite yer verirken Big Picture ise yer vermemiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul yer vermezken Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 birer ünite yer vermişlerdir.

4.1.18 Haftanın Günleri (Days Of The Week):

Altı kitabın tamamı da birer ünite yer vermiştir. Yeni HİTİT 1 kitabın giriş bölümü “Alfabe”de haftanın günlerine yer vermiştir.

4.1.19 Özel Günler (Special Days):

İngilizce kitaplarından sadece Face2face’in bir ünite yer verdiği anneler günü, yıl dönümü, festivaller ve bayramların yer aldığı bu temadaki sözcüklere YTÖ kitaplarından da sadece Gazi TÖMER yer vermiştir.

4.1.20 Aylar (Months):

İngilizce kitaplarının tamamı birer ünite yer vermişlerdir. YTÖ kitaplarından İstanbul bir ünite, Gazi TÖMER iki farklı ünite ve Yeni HİTİT 1 ise kitabın giriş bölümü “Alfabe”de yer vermiştir.

4.1.21 Mevsimler (Seasons):

New Headway bir ünite, Big Picture aynı ünite iki farklı bölümde yer verirken Face2face yer vermemiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul bir ünite, Gazi TÖMER iki farklı ünite yer verirken Yeni HİTİT 1 ise kitabın giriş bölümü “Alfabe”de yer vermiştir.

4.1.22 Hava Durumu (Weather Conditions):

İngilizce kitaplarından sadece Big Picture ve YTÖ kitaplarından sadece Gazi TÖMER birer üniteye yer vermişlerdir.

4.1.23 Colours (Renkler):

İstanbul hariç diğer beş kitap da birer ünitelerinde yer vermişlerdir.

4.1.24 Kıyafetler (Clothes):

Pantolon, gömlek, tişört, çorap gibi sözcüklerin yer aldığı bu temaya üç İngilizce kitabı da yer verirken YTÖ kitapları bu sözcük öğretimine değinmemiştir.

4.1.25 Oda ve Mobilya (Rooms and Furniture):

Odalar ve odalarda bulunan mobilya isimleri İngilizce kitaplarından New Headway'de bir üniteye, Big Picture'da iki üniteye geçerken Face2face'te ise bu sözcük grubunu barındıran bir temaya değinilmemiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul 17. sayfasında bir yazma aktivitesi içerisinde bu sözcüklere değinirken diğer iki kitap birer üniteye bu sözcüklere yer vermiştir.

4.1.26 Alışveriş (Shopping):

Alışveriş teması altında fiyat sorma ifadeleri, para üstü, pazarlık, indirim, almak, satmak, aramak gibi sözcükler yer almaktadır. İngilizce kitaplarından New Headway ve Big Picture birer üniteye yer verirken Face2face iki farklı üniteye bu sözcük ve ifadelere yer vermiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul'un yer vermediği bu sözcük ve ifadelere Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 kitapları birer üniteye yer vermişlerdir.

4.1.27 Vücutun Bölümleri (Body Parts):

İngilizce kitaplarından sadece Big Picture bir üniteye yer verirken YTÖ kitaplarından İstanbul bir üniteye, Gazi TÖMER iki üniteye yer vermiştir. Yeni HİTİT 1 ise yer

vermemiştir. Gazi TÖMER “Ben çok hastayım.” teması altında özellikle yüzün bölümlerine ağırlık vermiştir.

4.1.28 Hastalık ve Sağlıkla İlgili Sözcükler (Illnesses and Health):

Hiçbir İngilizce kitabı yer vermezken İstanbul , Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 birer ünite de yer vermiştir. Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 reçete, tahlil, muayene, ilkyardım, ameliyat gibi hastaneyle ilgili sözcüklere de yer vermiştir.

4.1.29 Duygular (Feelings):

New Headway yer merkezken Face2face bir ünite de, Big Picture ise iki ünite de yer vermiştir. YTÖ kitaplarından ise sadece Gazi TÖMER bir ünite de yer vermiştir.

4.1.30 Kişiyi Tasvir Eden Sıfatlar (Adjectives Describing People):

Uzun boylu, sarışın, güzel, çekici, yakışıklı, kilolu gibi sıfatların yer aldığı bu sözcük grubuna Yeni HİTİT 1 hariç olmak üzere bütün kitaplar yer vermiştir.

4.1.31 Bir Yeri Anlatan Sıfatlar (Adjectives Describing Places):

Uzak, kalabalık, sakin, büyük, pahalı, ucuz gibi sıfatların yer aldığı bu sözcük grubuna İstanbul hariç bütün kitaplar yer vermiştir.

4.1.32 Zıt Anımlı Sıfatlar (Opposite Adjectives):

Özellikle zıt anlamlı olarak verilen sıfatlar İngilizce kitaplarında Big Picture hariç olmak üzere New Headway’de bir ünite de Face2face’te iki farklı ünite de verilmiştir. YTÖ kitaplarının tamamında birer ünite de yer verilmiştir.

4.1.33 Yönler ve Adres Tarifi (Directions and Describing Adress):

İngilizce kitaplarından New Headway ve Face2face sağa dön, sola dön, düz ilerle, yanında, bitişiğinde gibi ifadeleri içeren bu sözcük grubuna birer ünite temasında,

Big Picture ise iki ünite temasında yer vermiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul bir üniteye yer verirken Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 ise iki üniteye yer vermiştir.

4.1.34 Ulaşım Araçları (Means Of Transportation):

Üç İngilizce kitabı da birer üniteye yer vermiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul yer vermezken Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 birer üniteye yer vermiştir. Özellikle Yeni HİTİT 1 ulaşım araçlarının yanı sıra sürücülerinin isimlerini, ulaşım araçlarının bagaj, kompartıman gibi bölümlerini de ele almıştır.

4.1.35 Yolculuk, Seyahat Sözcükleri (Journey Words):

Bu tema rezervasyon, bilet alım işlemleri, para üstü vs gibi ifadeleri içermektedir. İngilizce kitaplarından sadece Face2face iki üniteye yer vermiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul yer vermezken Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 birer üniteye yer vermiştir.

4.1.36 Tatil ve Tatil Aktiviteleri (Holiday and Holiday Activities):

Üç İngilizce kitabı da tatil aktivitelerinden, tatil ile ilgili sözcüklere yer verirken YTÖ kitaplarından sadece Yeni HİTİT 1 iki üniteye yer vermiştir.

4.1.37 Günlük Rutinleri Anlatan Eylemler (Routine Verbs):

Bu başlık altında uyanmak, kahvaltı yapmak, tv izlemek, dinlenmek, sohbet etmek, yemek hazırlamak, işe gitmek, evden çıkmak, eve gelmek vs gibi eylemleri toplayabiliriz. Bütün kitaplar birer üniteye yer verirken İstanbul bir ünitenin iki farklı bölümünde yer vermiştir.

4.1.38 Boş Zaman Aktiviteleri (Free Time Activities):

Yüzmeye gitmek, sinemada film izlemek, arkadaşlarla yemek yemek, oyun oynamak gibi eylemlere bütün kitaplar birer üniteye yer vermiştir.

4.1.39 Mutfak ve Yemek Pişirme (Kitchen and Cooking)

İngilizce kitaplarından hiçbirisi ve İstanbul bu sözcüklere yer vermezken Gazi TÖMER bir ünitenin iki farklı bölümünde yer vermiştir. Sözcük öğretiminde öncelikle ölçü birimlerini, malzeme listesini ve yemek tarifinde kullanılan ifadeleri de ele almıştır. Yeni HİTİT 1 de afiyet olsun temasıyla ölçü birimlerini ve mutfakta yemek yaparken kullanılan “rendelemek, kaynatmak, haşlamak, doğramak” gibi ifadeleri ele almıştır.

4.1. 40 Zaman İfadeleri (Time Expressions):

Demin, az önce, gece yarısı, gün ortası, salı sabahı gibi sözcük ve sözcük gruplarına İngilizce kitaplarından Big Picture hariç diğer iki kitap birer üniteye yer vermiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul ve Gazi TÖMER birer üniteye yer verirken Yeni HİTİT 1 bu sözcükleri üç farklı üniteye geniş bir şekilde ele almıştır.

4.1.41 Durum Zarfları (Adverbs Of Manner):

İngilizce kitapları yer vermezken YTÖ kitaplarından sadece Yeni HİTİT 1 iki üniteye yer vermiştir.

4.1.42 Sıklık Zarfları ve Sıklık İfadeleri (Frequency Of Adverbs and Expressions):

İngilizce kitaplarından New Headway yer vermezken Face2face bir üniteye, Big Picture ise iki üniteye yer vermiştir. YTÖ kitaplarından sadece Gazi TÖMER bir üniteye yer vermiştir.

4.1.43 Bürokratik İşlemlerle İlgili Sözcükler (Formal Occasions) :

Bütün kitaplar içerisinde sadece Gazi TÖMER bir üniteye verirken ağırlıklı olarak bankacılık işlemleri ile ilgili sözcükler üzerinde durmuştur.

4.1.44 Televizyon ve Haberler (Tv and News):

Haber türlerinin ve haberlerle ilgili dünya, spor, ticaret gibi sözcüklerin yer aldığı temaya İngilizce kitaplarından sadece Big Picture bir ünite de yer verirken YTÖ kitaplarından sadece Yeni HİTİT 1 bir ünitenin üç farklı bölümünde farklı temalar altında yer vermiştir. Yeni HİTİT 1 bu üç farklı tema altında haber türlerinin yanı sıra medyayla ilgili ulaşmak, tanık olmak, basın, yayın, öğrenmek, izlemek gibi medyayla ilgili sözcüklere de yer vermiştir. Ayrıca reklamlarla ilgili bazı deterjan, şampuan, fiyat, parfüm, nemlendirici gibi sözcükler de yer almaktadır.

4.1.45 İsim+Fiil Kombinasyonları (Noun+Verb Collocation):

Bu sözcükleri şu şekilde ifade edebiliriz: gitar+çalmak, tenis+oynamak, yüzmeye+gitmek, radyo+dinlemek, tv+izlemek, arkadaşlarla+sohbet etmek, akşam yemeği+yemek, koşuya+gitmek, spor+yapmak vs. Bu sözcük kombinasyonuna New Headway ve Face2face iki ünite de, Big Picture ise bir ünite de yer vermiştir. YTÖ kitaplarından sadece Gazi TÖMER bir ünite de yer vermiştir. Çoğunlukla bankacılık teması altında verdiği sözcüklere para+yatırmak, yatırım+yapmak, döviz+almak örnek olarak verebiliriz.

4.1.46 Yapmayı Sevmek, Sevmemek; Yapmaktan Hoşlanmak, Nefret Etmek (Like/Dislike/Enjoy/Hate+Doing):

Üç İngilizce kitabından New Headway, Face2face iki ünite de yer verirken Big Picture bir ünite de yer vermiştir. YTÖ kitaplarından sadece İstanbul bir ünite de yer vermiştir. İstanbul da bu sözcük grubuna çok yüzeysel düzeyde yaklaşmıştır. Birkaç tane örnek dışında üzerinde çok durulmadığı görülmüştür.

4.1.47 Yeteneklerle İlgili Fiiller (Ability Words):

Araba kullanmak, ata binmek, enstrüman çalmak, dil konuşmak gibi sözcüklerin yer aldığı yetenek teması İngilizce kitaplarından New Headway ve Face2face'de birer ünite de yer alırken Big Picture bu temaya yer vermemiştir. YTÖ kitaplarından ise sadece Yeni HİTİT 1 bir ünite de yer vermiştir.

4.1.48 İnternet ve Bilgisayarla İlgili Sözcükler (Words About Net and Computer):

A1 kitaplarının bu tema üzerinde çok fazla durmadığı gözlenmiştir. İngilizce kitaplarından sadece Face2face, YTÖ kitaplarından ise sadece Gazi TÖMER birer üniteye yer vermiştir.

4.1.49 Doğaya Özgü Sözcükler (Words About Nature):

A1 kitaplarının bu tema üzerinde çok fazla durmadığı gözlenmiştir. İngilizce kitaplarından sadece New Headway, YTÖ kitaplarından ise sadece Gazi TÖMER birer üniteye yer vermiştir.

4.1.50 Hobi, Kurs İsimleri, Sanatsal Etkinlikler (Hobbies, Courses, Art Activities):

İngilizce kitapları bu temaya yer vermemiştir. YTÖ kitaplarından Gazi TÖMER yer vermezken İstanbul bir ünitenin iki farklı bölümünde, Yeni HİTİT 1 ise iki farklı üniteye yer vermiştir.

4.1.51 Günlük İhtiyaç Duyulan Şeyler, Nesnelere (Daily Needs and Things):

Şemsiye, çanta, kapı, pencere, şampuan, laptop, saat, masa, kalem gibi sözcüklerin yer aldığı bu gruptaki sözcüklere farklı temalarla İngilizce kitaplarından New Headway bir, Face2face ve Big Picture ise iki üniteye yer vermiştir. YTÖ kitaplarından Gazi TÖMER yer vermezken İstanbul bir ünitenin iki farklı bölümünde, Yeni HİTİT 1 ise kitabın “giriş” bölümünde yer vermiştir.

4.1.52 Okul Ve Üniversite Yaşamı (School-University Life):

Kampüs, mezuniyet, mezun olmak, diploma, ödev, teslim, proje, yurt vb. sözcüklere İngilizce kitaplarından hiçbiri yer vermezken YTÖ kitaplarından da sadece Yeni HİTİT 1 bir üniteye yer vermiştir.

4.1.53 Kaza ve Acil Durumlar (Emergency) :

İngilizce kitaplarından hiçbiri bu sözcüklere yer vermemiştir. YTÖ kitaplarından da sadece Yeni HİTİT 1, kaza, olay yeri, kasko, rapor tutmak, ifade vermek, tamir gibi sözcüklere “başımız dertte” temasıyla yer vermiştir.

4.1.54 Sınıf Eşyaları (Clasroom Things):

İngilizce kitaplarından New Headway ve YTÖ kitaplarından Gazi TÖMER hariç diğer kitaplar birer üniteye yer vermiştir. Yeni HİTİT 1 kitabın “giriş” bölümünde yer vermiştir.

4.1.55 Genel Fiiller (General Verbs):

Fiilleri yer aldığı sözcük öğretimi birçok farklı tema altında yapılmıştır. İngilizce kitaplarından New Headway beş farklı üniteye beş farklı tema altında, Face2face yedi farklı üniteye yedi farklı tema altında, Big Picture dört farklı üniteye dört farklı tema altında yer vermiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul bir ünitenin üç farklı teması altında, Gazi TÖMER iki farklı ünitenin dört farklı teması altında, Yeni HİTİT 1 ise dört farklı üniteye yer vermiştir.

4.1.56 Sosyal İfadeler / Kalp İfadeler (Social Expressions):

Üzgünüm, sorun değil, af edersiniz, bilmiyorum, anlamıyorum, iyi şanslar, fark etmez, her şey için teşekkürler, endişelenme, iyi misin, gerçekten mi gibi ifade ve sözcükleri barındıran temalara New Headway dört üniteye genişçe yer vermiştir. Ayrıca telefonda konuşurken kullanılan merhaba, arayan benim, mesaj bırakmak, sesli mesaj bırakmak, geri dönmek gibi ifadelere de yer vermiştir. Face2face iyi şanslar, iyi yolculuklar, yarın görüşürüz, afiyet olsun, alabilir miyim, sorun değil gibi sözcükleri içeren temalara iki üniteye yer vermiştir. Big Picture ise fena değil, çok iyi değil, harika, gayet iyiyim, oh tatlım üzgünüm, bu harika haber, bunu duymak üzücü, gerçekten mi gibi ifadelerin yer aldığı temalara iki üniteye yer vermiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul merhaba, hoşça kal, güle güle, geçmiş olsun, iyi yolculuklar gibi daha çok tanışmada kullanılan ifadelere bir üniteye yer vermiştir. Gazi TÖMER çok yaşa, geçmiş olsun, hayırlı işler, kolay gelsin, bayramınız kutlu olsun, nice

yıllara, kusura bakmayın, af edersiniz, mutluluklar dilerim, iyi seneler, iyi akşamlar gibi ifade ve sözcüklerin bulunduğu temalara üç üniteye yer vermiştir. Yeni HİTİT 1 ise üç ünitenin dört farklı temasında memnun oldum, teşekkür ederim, önemli değil, güya, ister inan ister inanma, yine bekleriz, sen bilirsin, afiyet olsun gibi ifadelere yer vermiştir.

4.2 A2 KİTAPLARINDAKİ ÜNİTE TEMALARI VE SÖZCÜKLER

Bu bölümde A2 düzeyindeki yabancı dil olarak İngilizce öğretimi ders kitapları New Headway, Face2face ve Big Picture ile yabancılarla Türkçe öğretimi ders kitapları İstanbul, Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 kitaplarındaki üniteler, temalar ve bu ünitelerde sözcük öğretimi kapsamında yer alan sözcükler ve sosyal ifadeleri içeren kalıp sözlerin incelendiği tablo ve açıklamalar yer almaktadır. İfadelerde kullanılan “ünite” aynı zamanda “tema” anlamı içermektedir.

Ünitelerde kullanılan bütün tema, sözcük ve sözcük grupları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. A2 Kitaplarındaki Ünite ve Temalar

Vocabulary (Sözcükler)	New Headway	Face2face	Big Picture	İstanbul	Gazi Tömer	Yeni Hitit 1
Introducing Yourself (Kendini Tanıtma)	1. You and me (sen ve ben)	Welcome (hoşgeldiniz)	1.1 Meeting (tanışma)	X	X	1. Merhaba ünitesindeki 1.1 Tanışma
Countries And Nationalities (Ülke Ve Milliyetler)	X	1A How are you (nasılsın)	1 One world (tek dünya)	X	X	1. Merhaba ünitesindeki 1.1 Tanışma
Personal Information (Kişisel Bilgiler-Adres, Telefon Numarası, Email Adresi,Kimlik Vs)	1. You and me (sen ve ben)	1C Personal details (kişisel ayrıntılar)	1.2 My life in my pocket (cebimdeki hayatım)	X	X	6. Bürokrasi her yerde ünitesindeki 6.1 Sayın yetkili

Social Expressions (Kalıp-Sosyal İfadeler)	<p>1. You and me (sen ve ben) *Merhaba, sonra görüşürüz, güle güle gibi ifadeler.</p> <p>3. Work hard and play hard (sıkı çalış sıkı eğlen) *Üzgünüm, af edersiniz, pardon gibi ifadeler.</p> <p>5. Super me (süper ben) *Nezaket ifadeleri, elbette, üzgünüm, tabi ki gibi ifadeler.</p>	<p>7C At the shops (mağazalarda) *Para üstünüz, buyurun, hepsi bu kadar, faturanızı buyurun gibi ifadeler.</p>	<p>1.4 Greetings (selamlaşma)</p>	<p>1. Gezelim görelim ünitesindeki A. Mutfakta</p>	<p>2. Bu benim dünyam ünitesindeki 2.3 Çömlekçilik kursu</p>	<p>1. Merhaba ünitesindeki 1.1 Tanışma *Merhaba, memnun oldum, teşekkür ederim, selam, güle güle gibi kullanımlar.</p> <p>1.2 Ne? Kim? Neresi? *Geçmiş olsun, af edersiniz, önemli değil gibi kullanımlar.</p> <p>8. Rivayet odur ki? ünitesindeki 8.2 Öyle miymiş? *Güya, sözde, ister inan ister inanma gibi kullanımlar.</p> <p>9. Farklı dünyalar ünitesindeki 9.1 Çok kültürlü bir dünya *Yine bekleriz, sen bilirsın, özür dilerim, afiyet olsun gibi kullanımlar.</p>
---	---	--	-----------------------------------	--	--	--

Occupations (Meslekler)	2. A good job (iyi bir iş)	1B Coffee break (kahve molası)	1.5 Introductions (tanıtımlar) 2.4 Asking about occupations (meslekleri sorma) 11. A working life (bir çalışma hayatı) 11.1 The happiest profession (en mutlu meslek) 11.2 Dream job (rüya iş) *Çok ayrıntı var ve mesleklerle ilgili sıfatlar mevcut.	X	X	1. Merhaba ünitesindeki 1.2 Ne? Kim? Neresi? 3. Yakın çevremiz ünitesindeki 3.1 Ailem ve arkadaşlarım
Adjectives And Expressions About Jobs And Work Life (Meslekler Ve İş Hayatı İle İlgili Sıfat Ve Sözcükler)	2. A good job (iyi bir iş)	8A The meeting (toplantı)	11. A working life (bir çalışma hayatı) 11.2 Dream job (rüya iş)	X	4. Hayatı öğreniyoruz ünitesindeki 4.1 Görüntülü telefon görüşmesi 4.2 Film başlıyor	X
Family Members (Aile Üyeleri)	1. You and me (sen ve ben)	2B The browns (brown ailesi)	2. My life (hayatım) 2.1 Families (aileler)	X	X	3. Yakın çevremiz ünitesindeki 3.1 Ailem ve arkadaşlarım * Yakın akrabalar da dahil.

Numbers (Sayılar)	4. Somewhere to live (yaşanacak bir yer) *0-1 milyon ve buçuklu sayılar.	Welcome (hoşgeldiniz) *0-20. 1C Personal details (kişisel ayrıntılar)*20-200. 12A It's a world record (bu bir dünya rekoru)	X	X	X	Giriş-alfabe (1-1 milyar)
Ordinal Numbers (Sıra Sayıları)	6. Life's ups and downs (yaşamın iniş ve çıkışları)	X	3.4 Special days (özel günler)	X	X	X
The Alphabet (Alfabe)	1. You and me (sen ve ben)	Welcome (hoşgeldiniz)	X	X	Alfabe	X
Describing Adjectives (Birini Tasvir Eden Sıfatlar)	1. You and me (sen ve ben) 10. Where on earth are you? (nerelerdesin)	2A What is important (önemli olan ne?)	1.3 Travelling (seyahat)	1. Gezelim görelim ünitesindeki C. İnternette	2. Bu benim dünyam ünitesindeki 2.1 Mektubunuz var	5. Afiyet olsun 5.3 Dünya mutfakları
Personal Objects (Kişisel Nesnelere)	X	1D Lost property (kayıp eşyalar/mülkler)	1.2 My life in my pocket (cebimdeki hayatım)	X	X	1. Merhaba ünitesindeki 1.3 Ne var? Ne yok?
On The Phone (Telefon)	X	6B Changing technology (değişen teknoloji) 8C On the phone (telefonda)	5.4 On the phone (telefonda)	X	X	X

Time (Saati Söyleme)	2. A good job (iyi bir iş)	2C Time and money (zaman ve para)	3 Days to remember (hatırlanacak günler)	3. Neler olacak ünitesindeki A. Gelecek planları * Sadece zaman dilimleri var: yarın, iki hafta sonra, gelecek pazar vs.	X	2. Günlük hayat ünitesindeki 2.3 Saatler
Name Of Places (Yer İsimleri, Yaşanılan Yerdeki Postane, Banka, Kafe Vs)	4. Somewhere to live (yaşanacak bir yer) 9. City living (şehir yaşamı)	7A Where I live (yaşadığım yer)	4.1 A roof over your head (başımın üstündeki tavan) 4.3 In the neighborhood (çevrede) 6. Shopping around (alışveriş)	X	2. Bu benim dünyam ünitesindeki 2.2 Kargonuz var	1. Merhaba ünitesindeki 1.2 Ne? Kim? Neresi? 3. Yakın çevremiz ünitesindeki 3.2 Evimiz ve semtimiz
Sports (Spor İsmi)	X	X	5. A real achievement (gerçek bir başarı)	X	1. Haberin var mı? ünitesindeki 1.4 bir köşe yazısı 2. Bu benim dünyam ünitesindeki 2.4 Sudaki resimler	X

Food And Drink (Yiyecek Ve İçecek)	8. Eat in or out ? (evde yemek mi, dışarıda yemek mi?)	4C Eating out (dışarıda yemek) 4D Breakfast time (kahvaltı zamanı)	9. Hungry planet (aç gezegen) *Yiyecek isimleri ve yiyeceklerin ait olduğu kategoriler. 9.1 Breakfast (kahvaltı) 9.3 Love food, hate waste (yiyecekleri sev, israftan nefret et)	1. Gezelim görelim ünitesindeki B. Lokantada 6. Neler yapabilirsiniz? ünitesindeki C. Görmeden gitmeyelim *Kültürel yemekler; kokoreç, döner vs.	5. Okuyalım ve öğrenelim ünitesindeki 5.2 Uzun ömrün sırları	1. Merhaba ünitesindeki 1.3 Ne var? Ne yok? *Sadece sebze ve meyve. 5. Afiyet olsun ünitesindeki 5.1. Ne yiyelim? 5.2 Ne alırsınız? 5.3 Dünya mutfakları
(Restaurant Words) Restoranda Kullanılan Sözcük Ve İfadeler	8. Eat in or out ? (evde yemek mi, dışarıda yemek mi?)	4C Eating out (dışarıda yemek) 4D Breakfast time (kahvaltı zamanı)	9.4 Eating out (dışarıda yemek yemek)	1. Gezelim görelim ünitesindeki B. Lokantada	X	5. Afiyet olsun ünitesindeki 5.2 Ne alırsınız?
Days Of The Week (Haftanın Günleri)	6. Life's ups and downs (yaşamın iniş ve çıkışları)	Welcome (hoşgeldiniz) 3C Special days (özel günler)	X	X	X	Giriş-alfabe
Special Days (Özel Günler)	7. Dates to remember (hatırlanacak tarihler)	3C Special days (özel günler)	3.4 Special days (özel günler)	X	X	X
Months (Aylar)	X	3C Special days (özel günler)	3.4 Special days (özel günler)	X	X	Giriş-alfabe
Seasons (Mevsimler)	X	10D Winter blues (kış depresyonu)	7. Going places (bir yerlere gitmek)	3. Neler olacak ünitesindeki C. Hava durumu	X	Giriş-alfabe

Weather Conditions (Hava Durumları)	11. Going far (uzaklara gitmek)	10D Winter blues (kış depresyonu)	7. Going places (bir yerlere gitmek)	3. Neler olacak ünitesindeki C. Hava durumu	1. Haberin var mı? ünitesindeki 1.3 Hava durumu	X
Colours (Renkler)	10. Where on earth are you?(nerelerdesin)	7D What to wear (giyilecek şeyler) *Kıyafetlerle beraber kullanım.	6.3 Looking good (güzel görünmek) *Kıyafetlerle beraber kullanım.	4. Evvel zaman içinde ünitesindeki B. Masallar ve efsaneler *Daha çok pekiştirme şeklinde kullanım mevcuttur. Ör: kıpkırmızı, yemyeşil, bembeyaz vs.)	X	11. Sağlıklı bir yaşam ünitesindeki 11.2 Strese girmeyin
Clothes (Kıyafetler)	10. Where on earth are you? (nerelerdesin)	7D What to wear (giyilecek şeyler) *Renklerle beraber kullanım.	6.3 Looking good (güzel görünmek) *Renklerle beraber kullanım.	X	X	X
Rooms And Furniture (Oda Ve Mobilya)	4. Somewhere to live (yaşanacak bir yer) *Evde bulunan havlu, çaydanlık gibi sözcükler.	7B A new home (yeni bir ev) *Evde kullanılan havlu, çaydanlık vs. 2D Where is the baby? (bebek nerede?)	4 Home life (ev hayatı) 4.2 Home from home (evden eve)	X	X	1. Merhaba ünitesindeki 1.3 Ne var? Ne yok?

Shopping (Alışveriş)	8. Eat in or out ? (evde yemek mi, dışarıda yemek mi?)	7C At the shops (mağazalarda)	6. Shopping around (alışveriş) 6.1 At the mall (mağazada) (mağazayla ilgili) 6.4 Shopping (alışveriş)	X	4. Hayatı öğreniyoruz ünitesindeki 4.2 Film başlıyor	5. Afiyet olsun ünitesindeki 5.2 Ne alırsınız?
Body Parts (Vücudun Bölgeleri)	X	X	5.2 You can't do that (bunu yapamazsın)	X	X	X
Illnesses (Hastalıklar) And Health (Sağlık)	X	10C I feel ill (hasta hissediyorum) 10A Stay fit and healthy (formda ve sağlıklı kal)	X	X	X	11.Sağlıklı bir yaşam ünitesindeki 11.1 Sağlığımız için 11.3 Neyiniz var? * Hastane ile ilgili sözcükler de ele alınmış; ilk yardım, ameliyat, kan tahlili, reçete vs. X
Feelings (Duygular)	6. Life's ups and downs (yaşamın iniş ve çıkışları)	X	X	X	X	X
Adjectives About People (Kişiyi Anlatan Sıfatlar)	10. Where on earth are you? (nerelerdesin)	10B What is she like (o nasıl biri?)	X	1. Gezelim görelim ünitesindeki C. İnternette	X	X
Adjectives About Places (Bir Yeri Anlatan Sıfatlar)	9. City living (şehir yaşamı)	9B A trip to Egypt (Mısır'a bir gezi)	12.2 The best city (en iyi şehir)	X	5. Okuyalım ve öğrenelim ünitesindeki 5.4 Yedigöller	3. Yakın çevremiz ünitesindeki 3.3 Şehirler

Antonym Adjectives (Zıt Anlamalı Sıfatlar)	1. You and me (sen ve ben) 4. Somewhere to live (yaşanacak bir yer)	5A Three generations (üç nesil)	1.3 Travelling (seyahat)	X	3. Durma, keşfet ünitesindeki 3.1 Küçük bilim insanları	5. Afiyet olsun ünitesindeki 5.3 Dünya mutfakları
Adverb + Adjective (Zarf+Sıfat)	4. Somewhere to live (yaşanacak bir yer)	2A What is important (önemli olan ne?) 5D Competitions (yarışlar)	X	X	X	X
Directions And Describing Adress (Yönler Ve Adres Tarifi)	9. City living (şehir yaşamı)	11C Directions (yönler-yönlendirmeler)	4.4 Giving directions (Yön tarifi)	1. Gezelim görelim ünitesindeki A. Mutfakta * Bir dinleme metni içinde sunulmuştur.	X	3. Yakın çevremiz ünitesindeki 3.2 Evimiz ve semtimiz 6. Bürokrasi her yerde ünitesindeki 6.3 Yardım istiyorum
Means Of Transportation Transportation (Ulaşım Araçları)	12. Never ever (şimdiye kadar hiç)	8B It's snowing (kar yağıyor) 12C See you soon! (yakında görüşürüz!) * Ağırıklı olarak havaalanı ve bilet işlemleri.	7.3 All change (her şey değişir) 7.4 Using public transport (toplu taşımayı kullanmak)	X	2. Bu benim dünyam ünitesindeki 2.2 Kargonuz Var	12.2 Nasıl Gidelim? *Seyahat ve ulaşım araçları yolları; liman, havaalanı, feribot, helikopter, makinist, terminal, sürücü, garaj, kompartıman, vapur, pilot, kaptan vs.

Journey Words (Seyahat Yolculuk Sözcükleri)	12. Never ever (şimdiye kadar hiç)	8B It's snowing (kar yağıyor) 12C See you soon! (yakında görüşürüz!) * Ağırlıklı olarak havaalanı ve bilet işlemleri.	7.3 All change (her şey değişir) 7.4 Using public transport (toplu taşımayı kullanmak)	3. Neler olacak ünitesindeki B. Nereye gideceğiz?	3. Durma, keşfet ünitesindeki 3.3 Gezelim, görelim!	5. Nasıl giderim ünitesindeki 5.4 Kapadokya yolu
Holiday Activities (Tatil)	12. Never ever (şimdiye kadar hiç)	9A Holiday South Africa (tatil Güney Afrika)	7.5 A programme for a day out (dışarıda bir gün programı)	X	5. Okuyalım ve öğrenelim ünitesindeki 5.4 Yedigöller	12. Yolculuk ünitesindeki 12.1 Nereye gidelim?
Routine Verbs Or Actions (Günlük Rutinleri Anlatan Fiil Ve Eylemler)	3. Work hard and play hard (sıkı çalış sıkı eğlen)	3A My day (günüm)	2.2 Leaving home (evden ayrılma) 3 Days to remember (hatırlanacak günler)	5. Ne olur ne olmaz ünitesindeki B. Alışkanlıklar ve ricalar	2. Bu benim dünyam ünitesindeki 2.1 Mektubunuz var	2. Günlük hayat ünitesindeki 2.1 Ne yapıyorsunuz? 2.2 Nereden nereye?
Free Time Activities And Hobies (Boş Zaman Aktiviteleri Ve Hobiler)	3. Work hard and play hard (sıkı çalış sıkı eğlen)	3B Free time (boş vakit) 4A Away from home (evden uzakta) 5C Four weekends (dört haftasonu) 8D Life outdoors (dışarıdaki yaşam)	2.3 Time out (dışarıda zaman) 3.2 downtime (çalışılmayan zaman) 3.5 A class survey (sınıf araştırması/anketi) 5.1 You can do it (yapabilirsin)	6. Neler yapabilirsiniz ünitesindeki A. Yetenekler	1. Haberin var mı? ünitesindeki 1.2 İhsan Oktay Anar'ın son kitabı çıktı! 2. Bu benim dünyam ünitesindeki 2.3 Çömlekçilik kursu	9. Farklı dünyalar ünitesindeki 9.2 Erkekler Mars'tan kadınlar Venüs'ten
Kitchen And Cooking (Mutfak Ve Yemek Pişirme)	8. Eat in or out ? (evde yemek mi, dışarıda yemek mi?)	X	9.1 Breakfast (kahvaltı)	1. Gezelim görelim ünitesindeki A. Mutfakta	X	5. Afiyet olsun ünitesindeki 5.1. Ne yiyelim?

Time Expressions (Zaman İfadeleri)	7. Dates to remember (hatırlanacak tarihler)	5B Where does she work ? (o nerde çalışıyor?)	X	3. Neler olacak ünitesindeki A. Gelecek planları *Daha çok gelecek zaman ifadeleri.	X	4. Zaman geçiyor ünitesindeki 4.1 Ne zaman ne oldu? 6. Bürokrasi her yerde 6.3 Yardım istiyorum 7. Gelecek de bir gün gelecek 7.1 Planınız ne?
Adverbs (Durum Zarfları)	7. Dates to remember (hatırlanacak tarihler)	X	X	X	X	7. Gelecek de bir gün gelecek ünitesindeki 7.3 Böyle mi olacaktı? 11. Sağlıklı bir yaşam ünitesindeki 11.3 Neyiniz var? (İkilemeler yoluyla)
Frequency Adverbs (Sıklık Zarfları) And Frequency Expressions (Sıklık İfadeleri)	X	3D Early bird? (erkenci misin?) 10A Stay fit and healthy (formda ve sağlıklı kal)	3.1 Daytime, night time (gündüz ve gece zamanı)	X	X	2. Günlük hayat ünitesindeki 2.1 Ne yapıyorsunuz?
Beuracratic Words/Formal Occasions (Bürokratik İşlerle İlgili Sözcükler)	5. Super me (süper ben) *İş, iş başvurusu ile sözcükler de dahildir.	X	5.5 A job interview (bir iş görüşmesi)	X	X	6. Bürokrasi her yerde ünitesindeki 6.1 Sayın yetkili *Geniş bir yelpazede sunuluyor; abone, kimlik, ikametgah vs.

Tv And News (Tv Ve Haber)	X	6C The news (haberler)	8. In the news (haberlerde)	2. Haberiniz olsun ünitesindeki C. Haberler	1. Haberin var mı? ünitesindeki 1.1 Haberler	10. Medya ünitesindeki 10.1 Haberiniz var mı? 10.2 Medya ve insan 10.3 Televizyonda ne var?
Noun+Noun Collocation (İsim + İsim)	5. Super me (süper ben)	X	X	X	X	X
Noun + Verb Collocation (İsim + Fiil)	5. Super me (süper ben)	10A Stay fit and healthy (formda ve sağlıklı kal) *Asansöre+binmek, çanta+taşımak, otobüse+binmek gibi kullanımlar. 11D An invitation (bir davetiye) *Ev+kiralamak, oda+ayırtmak; take ve get fiileriyle yapılan kombinasyonlardan evlenmek, boşanmak gibi ifadeler.	5. A real achievement (gerçek bir başarı) *Gitar+çalma, judo+yapmak, yüzmeye+gitmek gibi kullanımlar.	6. Neler yapabilirsiniz ünitesindeki A. Yetenekler *Resim+yapmak, gitar+çalmak, araba+kullanmak gibi kullanımlar.	2. Bu benim dünyam ünitesindeki 2.1 Mektubunuz var *Maç+izlemek, şarkı+söylemek, sinemaya+gitmek gibi kullanımlar.	X
Like/Dislike/Hate+Doing (... Yapmayı Sevmek/Sevmemek/Nefret Etmek)	X	4B First date (ilk buluşma) 9D Time for a change (değişim zamanı)	3.3 Happy times (mutlu zamanlar)	X	X	X

Verbs (Fiiller) * Tabloda Sınıflandırılan Fiillerin Dışında.	6. Life's ups and downs (yaşamın iniş ve çıkışları) 11. Going far (uzaklara gitmek)	11A Happy new year (mutlu yeni yıllar) 12B Have you ever...? (sen şimdiye kadar hiç ...?)	3.1 Daytime, night time (gündüz ve gece zamanı) * Çoğunlukla go-take- get ile kullanılan fiiller. 7.2 Rainy days (yağmurlu günler) 12. Listmania	X	1. Haberin var mı ünitesindeki 1.2 İhsan Oktay Anar'ın son kitabı çıktı!	7. Gelecek de bir gün gelecek ünitesindeki 7.1 Planınız ne?
Words About Net Or Computer (İnternetle Ve Bilgisayarla Alakalı Sözcükler)	8. Eat in or out ? (Evde yemek mi, dışarıda yemek mi?) daha çok maille alakalı	6A Google it (google'da ara) 6B Changing technology (değişen teknoloji) 6D Mario man (super mario)	4.5 An e- mail asking for information (bilgi sormak için mail kullanma) *Çoğunlukla mailde kullanılan ifadeler. 10. State of the art (sanat durumu) *Teknolojik alet edevat, onların parçaları, onları anlatan sıfatlar. 10.3 Getting together (bir araya gelmek) *İletişim ve iletişim araç gereçleri/yolları. 10.4 Giving instructions (talimatlar vermek) *İletişim ve iletişim araç gereçleri/yolları.	X	4. Hayatı öğreniyoruz ünitesindeki 4.3 E-Posta hesabım	X

Words About Nature (Doğaya Özgü Sözcükler)	X		9B A trip to Egypt (Mısır'a bir gezi)		5. Ne olur ne olmaz ünitesindeki A. Doğa olayları	3. Durma keşfet ünitesindeki 3.3 Gezelim, görelim! 5. Okuyalım ve öğrenelim ünitesindeki 5.4 Yedigöller	X
Hobby, Course, Art Activity (Hobi,Kurs, Sanatsal Aktivite)	X		X	X	X	3. Durma keşfet ünitesindeki 3.1 Küçük bilim insanları 3.2 Ehliyetsiz kimse kalmasın	2. Günlük hayat ünitesindeki 2.2 Nereden nereye? 4. Zaman geçiyor ünitesindeki 4.1 Ne zaman ne oldu?
Daily Needs And Things (Günlük İhtiyaç Duyulan Şeyler Ve Günlük Hayatta Karşılaşılan Nesnelere Ve Kullanılan Eylemler)		8. Eat in or out ? (evde yemek mi, dışarıda yemek mi?)	5B Famous films (ünlü filmler) (life events)	2.5 A profile about a blog (bir blogda yer alanlar)	X	2. Bu benim dünyam (yüzeysel)	Giriş-alfabe
School-University Life (Okul-Üniversite Yaşamı)	X		11B No more exams (daha fazla sınav yok)	X	X	5. Okuyalım ve öğrenelim ünitesindeki 5.1 Sabiha Gökçen 5.3 Üniversiteye ilk adım	4. Zaman geçiyor ünitesindeki 4.1 Ne zaman ne oldu?
Animals (Hayvanlar)	X		9C A day out (dışarıda bir gün)	X	X	X	X
Emergency (Acil Durum)	X		X	X	X	X	6. Bürokrasi her yerde ünitesindeki 6.2 Başımız dertte

Book And Movie (Kitap Ve Film)	X	X	X	5. Ne olur ne olmaz ünitesindeki C. Özetler	1. Haberin var mı? ünitesindeki 1.2 İhsan Oktay Anar'ın son kitabı çıktı! 4. Hayatı öğreniyoruz ünitesindeki 4.2 Film başlıyor 5. Okuyalım ve öğrenelim ünitesindeki 5.3 Üniversiteye ilk adım	8. Rivayet odur ki ünitesindeki 8.1 Bir zamanlar *Daha çok masallarda geçen ifadeler.
Classroom Things And Clasroom Language (Sınıf Eşyaları Ve Sınıf Dili)	X	Welcome (hoşgeldiniz)	X	X	X	Giriş-alfabe

4.2.1 Kendini Tanıtma İle İlgili Sözcükler (Introducing Yourself):

İngilizce kitaplarının tamamı birer üniteye yer verirken YTÖ kitaplarından sadece Yeni HİTİT 1 bir üniteye yer vermiştir.

4.2.2 Ülkeler ve milliyetler ile ilgili sözcükler (Countries and nationalities):

İngilizce kitaplarından New Headway yer vermezken Face2face ve Big Picture birer üniteye yer vermiştir. YTÖ kitaplarından ise sadece Yeni HİTİT 1 bir üniteye yer vermiştir.

4.2.3 Kişisel bilgiler (adres, telefon, kimlik vs) ile ilgili sözcükler (personal Information) :

İngilizce kitaplarından New Headway ve Big Picture birer üniteye yer verirken Face2face yer vermemiştir. YTÖ kitaplarından ise sadece Yeni HİTİT 1 bir üniteye yer vermiştir.

4.2.4 Meslekler (Occupations):

İngilizce kitaplarından New Headway ve Face2face birer üniteye yer verirken Big Picture'ın mesleklerle ilgili sözcükleri çok ayrıntılı şekilde ele aldığı görülmektedir. Big Picture üç farklı ünitenin beş farklı bölümünde çeşitli temalar altında bu sözcüklere yer vermiştir.

4.2.5 Meslekler Hakkında Sıfatlar ve İfadeler (Adjectives and Expressions About Occupations):

Çalışmak, kazanmak, şirket, toplantı, iyi maaşlı, tehlikeli, yaratıcı, memnun edici, patron, işçi, kamu, memur gibi sözcüklerin yer aldığı farklı temalara İngilizce kitaplarından New Headway ve Face2face birer üniteye yer verirken Big Picture iki üniteye yer vermiştir. YTÖ kitaplarından ise sadece Gazi TÖMER bir ünitenin iki farklı bölümünde yer vermiştir.

4.2.6 Aile Üyeleri (Family Members):

Üç İngilizce kitabında da bu sözcükleri görebiliyoruz. New Headway ve Face2face bir, Big Picture ise bir ünitenin iki farklı bölümünde yer vermiştir. YTÖ kitaplarından Yeni HİTİT 1 dışındakilerin yer vermediği görülmüştür. .

4.2.7 Sayılar (Numbers):

New Headway “Somewhere to live-yaşanacak bir yer” teması altında 1-1 milyon ve buçuklu sayılara, Face2face “Welcome” bölümünde 0-20, “Personal details-kişisel ayrıntılar” temasında 20-200 arası ve “It’s a world record-bu bir dünya rekoru” teması altında ise büyük sayılara yer vermiştir. Yeni HİTİT 1 dışındaki YTÖ kitapları ve Big Picture sayılara yer vermemiştir.

4.2.8 Sıra Sayıları (Ordinal Numbers):

İngilizce kitaplarından New Headway ve Big Picture birer üniteye yer verirken Face2face ve YTÖ kitapları ise yer vermemiştir.

4.2.9 Alfabe (Alphabet):

İngilizce kitaplarından New Headway bir üniteye, Face2face “welcome” bölümünde yer verirken Big Picture ise yer vermemiştir. YTÖ kitaplarından da sadece Gazi TÖMER “alfabe” bölümünde yer vermiştir.

4.2.10 Birini Tasvir Eden Sıfatlar (Describing Adjectives):

Bütün kitaplar birer üniteye yer vermiştir.

4.2.11 Kişisel Nesnelere (Personal Objects):

İngilizce kitaplarından sadece New Headway yer vermezken diğer iki kitap birer üniteye yer vermiştir. YÖ kitablarından ise sadece Yeni HİTİT 1'in yer verdiğini görmekteyiz.

4.2.12 Telefon Görüşmeleri İle İlgili Sözcükler (Phone Conversations):

İngilizce kitaplarından sadece New Headway yer vermezken diğer iki kitap birer üniteye yer vermiştir. YÖ kitaplarından ise hiçbiri yer vermemiştir.

4.2.13 Saat İfadeleri ve Sözcükler (Telling The Time):

İngilizce kitaplarının tamamı birer üniteye yer vermiştir. YÖ kitaplarından sadece Yeni HİTİT 1 bir üniteye yer verirken İstanbul bir üniteye zaman dilimlerine yer vermiştir.

4.2.14 Bir Şehir, Kasaba ve Benzeri Alanlardaki Dükkan, Mağaza Gibi Yer İsimleri (Name Of Places, Shops Etc In A City Or Town):

Postane, market, kütüphane, okul, durak vs gibi bir yerdeki dükkan, mekân isimlerini içeren temaların bulunduğu bu sözcük gruplarına İngilizce kitaplarından New Headway ve Face2face birer üniteye yer verirken Big Picture iki farklı üniteye toplam üç bölümde yer vermiştir. YÖ kitaplarından İstanbul yer vermezken Gazi TÖMER bir üniteye, Yeni HİTİT 1 iki farklı üniteye yer vermiştir.

4.2.15 Spor Dalları (Sport Fields):

İngilizce kitaplarından sadece Big Picture bir üniteye yer verirken YÖ kitaplarından da sadece Gazi TÖMER iki üniteye yer vermiştir.

4.2.16 Yiyecek ve İçecek İsimleri (Food And Drinks):

İngilizce kitaplarından New Headway bir ünite, Face2face iki ünite, Big Picture ise bir ünitenin üç farklı bölümünde farklı temalarla yer vermiştir. YTÖ kitaplarından ise İstanbul iki, Gazi TÖMER bir ve Big Picture ise iki farklı ünite toplam dört tema altında yer vermiştir.

4.2.17 Restoranda Kullanılan Sözcük Ve İfadeler (Restaurant Words):

Bu gruptaki sözcükler restoran, dışarıda bir gece, dışarıda yemek temaları altında toplanmışlardır ve bir kişinin restoranda kullanacağı sipariş ifadeleri, hesap isteme, rezervasyon gibi ifadeleri içermektedir. New Headway ve Big Picture birer ünite, Face2face iki ünite yer vermiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul ve Yeni HİTİT 1 birer ünite yer verirken Gazi TÖMER’de bu temayı görememekteyiz.

4.2.18 Haftanın Günleri (Days Of The Week):

İngilizce kitaplarından Big Picture yer vermezken New Headway bir ünite, Face2face “Welcome” bölümünde ve bir ünite yer vermiştir. YTÖ kitaplarından sadece Yeni HİTİT 1 kitabın giriş bölümü olan “Alfabe”de yer vermiştir.

4.2.19 Özel Günler (Special Days):

İngilizce kitaplarından hepsi yer verirken YTÖ kitaplarından hiçbiri yer vermemiştir.

4.2.20 Aylar (Months):

İngilizce kitaplarından New Headway dışındakiler yer verirken YTÖ kitaplarından sadece Yeni HİTİT 1 i kitabın giriş bölümü “Alfabe”de yer vermiştir.

4.2.21 Mevsimler (Seasons):

İngilizce kitaplarından New Headway dışındakiler yer verirken YTÖ kitaplarından İstanbul bir, Yeni HİTİT 1 kitabın giriş bölümü “Alfabe”de yer vermiştir. Gazi TÖMER ise yer vermemiştir.

4.2.22 Hava Durumu (Weather Conditions):

Yeni HİTİT 1 hariç diğer kitaplar birer üniteye yer vermiştir.

4.2.23 Colours (Renkler):

İngilizce kitaplarının tamamı birer üniteye yer vermiştir. Face2face “what to wear-giyilecek şeyler” ve Big Picture da “looking good-güzel görünmek” temasıyla renkleri kıyafetlerle birlikte ele almıştır. YTÖ kitaplarından İstanbul pekiştirme ekleriyle beraber bir temada Yeni HİTİT 1 bir ünitenin sağlık ve stres temalarıyla ele almıştır.

4.2.24 Kıyafetler (Clothes):

Pantolon, gömlek, tişört, çorap vs gibi sözcüklerin yer aldığı bu temaya üç İngilizce kitabı da yer verirken YTÖ kitapları bu sözcük öğretimine değinmemiştir.

4.2.25 Oda ve Mobilya (Rooms and Furniture):

Odalar ve odalarda bulunan mobilya isimlerine İngilizce kitaplarından New Headway’de bir üniteye, Face2face’te iki üniteye, Big Picture’da ise bir ünitenin iki farklı temasında yer verilmiştir. YTÖ kitaplarından sadece Yeni HİTİT 1 bir üniteye yer vermiştir.

4.2.26 Alışveriş (Shopping):

Alışveriş teması altında fiyat sorma ifadeleri, para üstü, pazarlık, indirim, almak, satmak, aramak gibi sözcükler yer almaktadır. İngilizce kitaplarından New Headway ve Face2face birer üniteye yer verirken Big Picture bir ünitenin üç ayrı temasında bu sözcük ve ifadelere yer vermiştir. YÖ kitaplarından İstanbul'un yer vermediği bu sözcük ve ifadelere Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 kitapları birer üniteye yer vermiştir.

4.2.27 Vücutun Bölümleri (Body Parts):

Big Picture bir üniteye yer verirken diğer kitaplar yer vermemiştir.

4.2.28 Hastalık ve Sağlıkla İlgili Sözcükler (Illnesses and Health):

İngilizce kitaplarından sadece Face2face iki farklı temada yer vermiştir. Diğer İngilizce kitapları yer vermemiştir. YÖ kitaplarından ise sadece Yeni HİTİT 1 yer vermiştir. Yeni HİTİT 1 reçete, tahlil, muayene, ilkyardım, ameliyat gibi hastaneyle ilgili sözcüklere de yer vermiştir.

4.2.29 Duygular (Feelings):

Diğer kitaplar yer vermezken New Headway bir üniteye yer vermiştir.

4.2.30 Kişiyi Tasvir Eden Sıfatlar (Adjectives Describing People):

Uzun boylu, sarışın, güzel, çekici, yakışıklı, kilolu gibi sıfatların yer aldığı bu sözcük grubuna İngilizce kitaplarından New Headway ve Face2face birer üniteye yer verirken Big Picture yer vermemiştir. YÖ kitaplarından ise sadece İstanbul bir üniteye yer vermiştir.

4.2.31 Bir Yeri Anlatan Sıfatlar (Adjectives Describing Places):

Uzak, kalabalık, sakın, büyük, pahalı, ucuz gibi sıfatların yer aldığı bu sözcük grubuna İstanbul hariç bütün kitaplar yer vermiştir.

4.2.32 Zıt Anlamlı Sıfatlar (Opposite Adjectives):

İstanbul hariç bütün kitaplar birer ünite, New Headway ise iki ünite yer vermiştir.

4.2.33 Zarf + Sıfat (Adverb+Adjective):

Oldukça+ güzel, yeterince+konforlu, çok+kalabalık, gerçekten+büyük gibi zarf ve sıfat kombinasyonlarını içeren temalar İngilizce kitapları New Headway’de bir, Face2face’de iki ünite geçmektedir. Temalar yaşanan yer, yarışmalar olarak belirlenmiştir. Big Picture böyle bir kullanıma yer vermemiştir. YÖ kitaplarında böyle bir sözcük öğretimine rastlanmamıştır.

4.2.35 Yönler ve Adres Tarifi (Directions and Describing Adress):

Bütün İngilizce kitapları birer ünite yer verirken YÖ kitaplarından İstanbul bir dinleme metni içerisinde, Yeni HİTİT 1 ise iki ünite yer vermiştir.

4.2.36 Ulaşım Araçları (Means Of Transportation):

Bu tema içerisinde araba, tren, uçak, gemi, kaptan, kompartıman, kabin gibi sözcükler yer almaktadır. İngilizce kitaplarından New Headway bir, Face2face ve Big Picture iki ünite yer vermiştir. YÖ kitaplarından İstanbul yer vermezken Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 birer ünite yer vermiştir.

4.2.37 Yolculuk, Seyahat Sözcükleri (Journey Words):

Bu tema rezervasyon, bilet alım işlemleri, para üstü, konaklama, gidiş, dönüş gibi ifadeleri içermektedir. İngilizce kitaplarından New Headway bir, Face2face ve Big Picture iki ünite de yer vermiştir. YÖ kitaplarının tamamı birer ünite de yer vermiştir.

4.2.38 Tatil ve Tatil Aktiviteleri (Holiday Activities):

Üç İngilizce kitabı da tatil aktivitelerinden, tatil ile ilgili sözcüklere yer verirken YÖ kitaplarından da sadece İstanbul yer vermemiştir.

4.2.39 Günlük Rutinleri Anlatan Eylemler (Routine Verbs):

Bu başlık altında uyanmak, kahvaltı yapmak, tv izlemek, dinlenmek, sohbet etmek, yemek hazırlamak, işe gitmek, evden çıkmak, eve gelmek gibi eylemleri toplayabiliriz. İngilizce kitaplarından New Headway ve Face2face birer ünite de yer verirken Big Picture iki farklı ünite de yer vermiştir. YÖ kitaplarından İstanbul ve Gazi TÖMER birer ünite de yer verirken Yeni HİTİT 1 ise bir ünitenin iki farklı temasında yer vermiştir.

4.2.40 Boş Zaman Aktiviteleri (Free Time Activities):

Yüzmeye gitmek, sinemada film izlemek, arkadaşlarla yemek yemek, oyun oynamak gibi eylem sözcüklerini içeren temalara New Headway'in bir, Face2face'in dört, Big Picture'in da üç ünite de dört farklı temada yer vererek bu sözcüklerin öğretimine önem verdiği görülmektedir. YÖ kitaplarından İstanbul ve Yeni HİTİT 1 birer, Gazi TÖMER iki ünite de yer vermiştir.

4.2.41 Mutfak ve Yemek Pişirme (Kitchen and Cooking)

İngilizce kitaplarından Face2face, YÖ kitaplarından Gazi TÖMER hariç diğer kitaplar birer ünite de yer vermiştir.

4.2.42 Zaman İfadeleri (Time Expressions):

Demin, az önce, gece yarısı, gün ortası, salı sabahı gibi sözcük ve sözcük gruplarına İngilizce kitaplarından Big Picture hariç diğer iki kitap birer üniteye yer vermiştir. YTÖ kitaplarından Gazi TÖMER yer vermezken İstanbul bir üniteye ağırlıklı gelecek zaman ifadelerinin olduğu bir temaya, Yeni HİTİT 1 ise üç farklı üniteye yer vermiştir.

4.2.43 Durum Zarfları (Adverbs Of Manner):

İngilizce kitaplarından sadece New Headway bir üniteye yer verirken YTÖ kitaplarından da sadece Yeni HİTİT 1 iki üniteye yer vermiştir.

4.2.44 Sıklık Zarfları ve Sıklık İfadeleri (Frequency Of Adverbs and Expressions):

İngilizce kitaplarından New Headway yer vermezken Face2face iki üniteye, Big Picture ise bir üniteye yer vermiştir. YTÖ kitaplarından sadece Yeni HİTİT 1 bir üniteye yer vermiştir.

4.2.45 Bürokratik İşlemlerle İlgili Sözcükler (Formal Occasions):

İngilizce kitaplarından Face2face yer vermezken New Headway ve Big Picture birer üniteye yer vermiştir. New Headway daha çok iş başvurularındaki sözcüklere ağırlık vermiştir. YTÖ kitaplarından Yeni HİTİT 1 abone, ikametgâh, kimlik, abonman gibi sözcükleri içeren geniş bir yelpazede bürokrasi temasını sunmaktadır.

4.2.46 Televizyon ve Haberler (Tv And News):

Haber türlerinin ve haberlerle ilgili dünya, spor, ticaret gibi sözcüklerin yer aldığı temaya İngilizce kitaplarından sadece New Headway yer vermezken Face2face ve Big Picture birer üniteye yer vermiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul ve Gazi TÖMER birer üniteye, Yeni HİTİT 1 ise bir ünitenin üç farklı temasında yer vermiştir.

4.2.47 İsim+İsim Kombinasyonları (Noun+Noun Combinations):

Kitap+dükkanı, tren+istasyonu, trafik+ışığı, petrol+istasyonu, güneş+gözlüğü, el+çantası gibi sözcükleri içeren temaya sadece New Headway'de rastlamaktayız.

4.2.48 İsim+Fiil Kombinasyonları (Noun+Verb Collocation):

Bu sözcükleri şu şekilde ifade edebiliriz: otobüse+binmek, oda+kiralamak, judo+yapmak, sinemaya+gitmek, gitar+çalmak, tenis+oynamak, yüzmeye+gitmek, radyo+dinlemek, tv+izlemek, arkadaşlarla+sohbet etmek, akşam yemeği+yemek, koşuya+gitmek, spor+yapmak vs. Bu sözcük kombinasyonuna New Headway ve Big Picture bir ünite, Face2face ise iki ünite yer vermiştir. YTÖ kitaplarından Yeni HİTİT 1 yer vermezken İstanbul ve Gazi TÖMER birer ünite yer vermiştir.

4.2.49 Yapmayı Sevmek, Sevmemek; Yapmaktan Hoşlanmak, Nefret Etmek (Like/Dislike/Enjoy/Hate+Doing):

Üç İngilizce kitabından New Headway yer vermezken Face2face iki ünite, Big Picture bir ünite yer vermiştir. YTÖ kitapları yer vermemiştir.

4.2.50 İnternet ve Bilgisayarla İlgili Sözcükler (Words About Net and Computer):

İngilizce kitaplarından New Headway bir ünite daha çok mail ve mailleşmeyle ilgili olan mail gönderme, ek dosya, eklemek, alıcı gibi sözcüklere yer vermiştir. Face2face bir ünitenin üç farklı temasında yer vermiştir. Big Picture ise çok daha ayrıntılı ele alarak iki ünitenin dört farklı temasında bu sözcüklere yer vermiştir. New Headway gibi maille ilgili sözcüklerin dışında teknolojik aletlere, onların parçalarına, onları anlatan sıfatlara, iletişim yollarına, dijital iletişim araçlarına da yer vermiştir. YTÖ kitapları bu tema ve sözcükler üzerinde çok durmamıştır. Gazi TÖMER bir ünitesinde maille ilgili sözcüklere yer vermiştir.

4.2.51 Doğaya Özgü Sözcükler (Words About Nature):

İngilizce kitaplarından New Headway yer vermezken Face2face ve Big Picture birer üniteye yer vermiştir. YÖ kitablarından sadece İstanbul iki üniteye yer yer verirken Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT yer vermemiştir.

4.2.52 Hobi, Kurs İsimleri, Sanatsal Etkinlikler (Hobbies, Courses, Art Activities):

İngilizce kitapları bu temaya yer vermemiştir. YÖ kitaplarından İstanbul yer vermezken Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 ise iki farklı üniteye yer vermiştir.

4.2.53 Günlük İhtiyaç Duyulan Şeyler, Nesnelere (Daily Needs And Things):

Şemsiye, çanta, kapı, pencere, şampuan, dizüstü bilgisayar, saat, masa, kalem gibi sözcüklerin yer aldığı bu gruptaki sözcüklere farklı temalarla İngilizce kitapları birer üniteye yer vermiştir. YÖ kitaplarından sadece İstanbul yer vermezken Gazi TÖMER bir üniteye, Yeni HİTİT 1 ise kitabın “giriş” bölümünde yer vermiştir.

4.2.54 Okul ve Üniversite Yaşamı (School-University Life):

Sınav, geçmek, kalmak, kampüs, mezuniyet, mezun olmak, diploma, ödev, teslim, proje, yurt vb. sözcüklere İngilizce kitaplarından sadece Face2face yer vermiştir. YÖ kitaplarından da sadece İstanbul’un yer vermediği bu sözcüklere Gazi TÖMER bir ünitenin iki farklı temasında, Yeni HİTİT 1 ise bir üniteye yer vermiştir.

4.2.55 Hayvanlar (Animals):

Kitapların hayvan isimleri üzerinde çok durmadığı gözlenmiştir. Bütün kitaplar içinde sadece Face2face bir üniteye yer vermiştir.

4.2.56 Kaza ve Acil Durumlar (Emergency) :

İngilizce kitaplarından hiçbirisi bu sözcüklere yer vermemiştir. YTÖ kitaplarından da sadece Yeni HİTİT 1, kaza, olay yeri, kasko, rapor tutmak, ifade vermek, tamir gibi sözcüklere “başımız dertte” temasıyla yer vermiştir.

4.2. 57 Kitap ve Film (Book and Movie):

İngilizce kitaplarının bu sözcüklere yer vermedikleri görülmüştür. YTÖ kitaplarından İstanbul bir, Gazi TÖMER üç, Yeni HİTİT 1 ise daha çok masallara özgü sözcüklerin yer aldığı bir üniteye yer vermiştir.

4.2.58 Sınıf Eşyaları (Classroom Things):

İngilizce kitaplarından Face2face ve YTÖ kitaplarından Yeni HİTİT 1 hariç diğer kitaplar yer vermemiştir. Her iki kitap da giriş bölümlerinde yer vermiştir.

4.2.59 Genel Fiiller (General Verbs):

Yukarıda sınıflandırdığımız fiillerin dışında genel olarak fiillerin yer aldığı temalara New Headway ve Face2face iki üniteye, Big Picture ise üç üniteye yer vermiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul yer vermezken Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 birer üniteye yer vermiştir.

4.2.60 Sosyal İfadeler/Kalıp İfadeler (Social Expressions):

Merhaba, sonra görüşürüz, buyurun, elbette, tabi ki de, af edersiniz, hepsi bu kadar gibi sosyal ifadeleri içeren tema ve sözcüklere New Headway üç, Face2face ve Big Picture birer üniteye yer vermiştir. YTÖ kitaplarından İstanbul ve Gazi TÖMER birer üniteye yer verirken Yeni HİTİT 1 üç ünitenin dört farklı temasında yer vermiştir. Yeni HİTİT 1 yukarıdaki ifadelere ek olarak güya, ister inan ister inanma, yine bekleriz, sen bilirsin, afiyet olsun gibi ifadelerle de içeriği zenginleştirmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan çalışma sonucunda İngilizce ve Türkçe kitaplarındaki temalar, sözcükler sosyal ve kalıp ifadeler tespit edilmiş. Çalışma verilerinden hareketle sonuç ve öneriler bu bölümde açıklanmıştır.

5.1 SONUÇ

Bu araştırma A1 ve A2 düzeyindeki İngilizce kitapları ile A1 ve A2 düzeyindeki yabancılara Türkçe öğretim kitaplarında kullanılan tema ve sözcükleri karşılaştırıp Türkçe kitaplarının eksikliklerinin tespit edilmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılabilmesinde faydalı olmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmadaki sonuçlar A1 ve A2 düzeylerindeki kitapların karşılaştırmaları olmak üzere iki bölümde sunulacaktır. Yeni HİTİT 1 serisi hem A1 hem de A2 düzeylerini içerdiği için A1 karşılaştırmasında diğer Türkçe kitaplarından daha fazla içeriğe sahip olarak görülmektedir.

İngilizce kitaplarından Oxford yayınlarından New Headway, Cambridge yayınlarından Face2face ve Richmond yayınlarından Big Picture ile Türkçe kitaplarından İstanbul, Gazi Üniversitesi yayını Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 serilerinin A1 düzeyindeki karşılaştırma sonuçları şu şekilde sunulmaktadır:

5.1.1 A1 Düzeyindeki Kitapların Karşılaştırılmasıyla Elde Edilen Sonuçlar

A1 düzeyindeki kitapların karşılaştırılması ile elde edilen sonuçlar maddeler halinde sunulmuştur:

- Elde edilen bulgulardan YTÖ kitaplarının içindekiler bölümünün İngilizce kitaplarındakilerle farklı olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. İngilizce kitaplarının içindekiler bölümünde dört temel dil becerisi yanında sözcük öğretimi bölümü ve gerçek dünyadaki kullanım alanlarına ait bölümler bulunurken YTÖ kitaplarında bu bölüm yer almamakta. İstanbul’da bunu ünite başlarındaki sayfalarda görmekteyiz.
- Türkçe kitaplarının kendini tanıtmaya, selamlaşma, ülke ve milliyetler, kişisel eşyalarla ilgili tema ve sözcüklerde İngilizce kitaplarıyla aynı düzeyde öğretim yaptıkları söylenebilir. Kişisel bilgiler alanında Yeni HİTİT 1 diğer tüm kitaplardan daha fazla tema ve sözcüğe yer vererek ayrıntıya girmiştir.
- Mesleklerle ilgili tema ve sözcüklere Face2face bir temada yer verirken diğer İngilizce kitapları iki farklı temada yer vermiştir. Bu konuda Yeni HİTİT 1 İngilizce kitaplarıyla aynı düzeydedir. İstanbul ve Gazi TÖMER ilk ünitelerinde yer alan “merhaba” temasının içinde bu sözcüklere yer vermiştir.
- Aile üyeleri ile ilgili sözcüklere Türkçe kitapları İngilizce kitaplarından daha çok yer vermiştir. İngilizce kitapları genelde çekirdek aile üyelerine yer verirken Türkçe kitapları yakın akrabaları da içeren hala, teyze, amca, dede gibi sözcüklere yer vermiştir.
- İngilizce kitapları sayıları tek seferde bir ünite ya da tema içerisinde vermek yerine sayıları birkaç farklı tema içinde sırasıyla 1-10 arası sayılar, 10-100 arası sayılar, 100-1 milyon arası sayılar gibi kademeli bir artışla sunmayı tercih etmiştir. Türkçe kitapları ise tek bir üniteye genelde 1-1 milyar arası sayı öğretimi yapmayı uygun görmüştür. Yeni HİTİT 1 herhangi bir tema içerisinde yer vermekten ziyade kitabın giriş bölümünde sunmayı tercih etmiştir.
- Sıra sayılarında İngilizce kitapları “doğum günü, geçen zamanlar, büyük bir gün” gibi temalarla sıra sayılarına birer ünitelerinde yer vermiştir. Türkçe kitapları sıra sayıları üstünde çok durmamıştır. Sadece İstanbul bir ünitesinde sayılarla beraber sıra

sayılarını verirken diğerk iki kitap Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 sıra sayılarına yer vermemiştir.

- Günlük hayatta birini tasvir ederken sıklıkla kullandığımız sıfatlara Türkçe kitapları İngilizce kitaplarıyla benzer nicelik ve nitelikte yer vermiştir. Günlük hayatın bir parçası olan bu sözcüklerin Türkçe kitaplarında yetersiz olduğunu söyleyemeyiz.

- Cüzdan, saat, şemsiye, kalem, mendil, pasaport gibi kişisel nesnelergünlük hayatta çok sık kullandığımız, her zaman karşılaştığımız nesnelerdir. Bu nesnelere İngilizce kitaplarından New Headway hariç olmak üzere diğerk iki kitap bir ya da iki temada yer vermiştir. Kişinin evde kullandığı nesnelere de değinen Big Picture özellikle bu nesnelere ilgili sözcüklere önem vermiştir. Türkçe kitaplarından ise sadece İstanbul ve Yeni HİTİT 1'in bu nesnelere eğildiği görülmektedir. Ancak bu kitaplar da çoğunlukla evde kullanılan nesnelere dayanarak bir sözcük öğretimi yapmaktadır.

- Evde, okulda, sokakta, hayatın birçok alanında karşılaştığımız kullandığımız nesnelere ilgili sözcükleri Türkçe kitapları da İngilizce kitapları gibi yeterli düzeyde sunmaktadır. İstanbul ve Gazi TÖMER genel nesnelere ilgili sözcükleri çoğunlukla evdeki nesnelere ele alarak vermiştir. Evde kullandığımız, masa, koltuk, bulaşık makinesi, fırın, bilgisayar, sandalye, perde, halı gibi sözcüklerin ağırlıkta olduğu bir sözcük öğretiminin olduğu görülmektedir.

- “Bir dakika lütfen, bekleyin, arayan kim, merhaba ben...” gibi telefonda konuşma ifadelerine Türkçe kitapları İngilizce kitapları kadar yer vermemiştir. Türkçe kitaplarından sadece Gazi TÖMER “teknik işlemler” temasında yer vermiştir. Bu temada bir müşteri hizmetleri görüşmesi içerisinde onaylamak, tuşlamak, rehber, silmek gibi ifadeler de yer almaktadır.

- Bir kasaba ya da şehirde, dışarı çıkıldığı anda karşılaştığımız, adres sorarken kullanacağımız, alışveriş yapacağımız, resmi işlerimizi yapacağımız kasap, postane, banka, manav, market, kafe, kütüphane, hastane gibi dükkân, mağaza ve yer isimlerine bütün kitaplar birden fazla temada yer verirken Gazi TÖMER bir temada yer vermiştir. Özellikle İngilizce kitapları en az iki temada yer vererek bu sözcüklere ağırlık vermişlerdir.

- Spor dallarına İngilizce kitaplarından ikisi yer verirken Türkçe kitaplarının spor dallarına İngilizce kitapları kadar yer vermediği görülmektedir. Sadece Gazi TÖMER spor dallarını sözcük öğretimi amacıyla sunmuştur.
- Yiyecek, içecek isimleri mutfakta yemek yaparken, restoranda yemek yerken, yemek tarifi alıp verirken kullandığımız sözcüklerdir. Türkçe kitapları bu sözcüklere yer vermeyen İstanbul hariç olmak üzere İngilizce kitapları kadar yer vermiştir. Hatta Gazi TÖMER yiyecekleri sınıflandırma olayına bile gitmiştir. Bu isimlere paralel olarak restoranda kullanılan ifadeler de büyük önem arz etmektedir. Ülkemize gelen yabancı bir bireyin Türkçeyi kullanarak kendi başına restorana gitmesi, menüyü istemesi, sipariş verebilme ifadelerini kullanabilmesi, restoran personelini anlayabilmesi, iletişim kurması çok önemli bir ihtiyaç olan yemek yeme eylemini sağlıklı şekilde gerçekleştirmesi açısından önemlidir. Türkçe kitapları bu sözcük ve ifadelere de yine İstanbul hariç olmak üzere İngilizce kitapları kadar yer vermiştir.
- Özel günler, bayramlar, festivaller ile ilgili sözcüklere İngilizce kitapları da Türkçe kitapları da çok ağırlık vermemiştir. Bu sözcüklere Face2face ve İstanbul dışında rastlamak pek mümkün değil.
- Hava durumlarıyla ilgili sözcüklerde de durum aynıdır. Türkçe kitapları da İngilizce kitapları gibi bu sözcüklere çok ağırlık vermemiştir. Big Picture ve Gazi TÖMER dışında diğer kitaplarda bu sözcüklerin öğretimi üzerinde durulmamıştır.
- Alışveriş de günlük hayatımızın bir parçasıdır ve bir bireyin yabancı bir ülkede kesinlikle az ya da çok yapması gereken bir eylemdir. Bir yere gidip bir şeyler satın almak, bir ürünün fiyatını, rengini, bedenini, mevcut olup olmadığını sormak, indirim istemek, ödeme şekliyle ilgili konuşmak alışverişin olmazsa olmazlarıdır. Bu sözcüklerin ve ifadelerin Türkçe kitaplarında İngilizcedekiler kadar çok olduğunu görememekteyiz. İstanbul bu sözcük ve ifadelere ağırlık vermezken Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 birer temada yer vermiştir.
- Vücudun bölümlerine Yeni HİTİT 1 yer vermemesine rağmen Türkçe kitapları bu sözcüklere İngilizce kitaplarından daha fazla yer vermiştir. İngilizce kitaplarının bu sözcüklere çok yer vermediği, sadece Big Picture'ın bir ünitesinde yer verildiği görülmektedir.

- Hastalıklarla ilgili sözcük dağarcığına sahip olmak, hastane ile ilgili işlemleri sıkıntı yaşamadan yapmak, hastane personeline doğru bilgi vermek, yurt dışında hastaneye gitmek durumunda kalan herkes için büyük bir önem taşır. Hastalıklarla ilgili sözcüklere Türkçe kitapları İngilizce kitaplarından daha fazla yer vermiştir. İngilizce kitapları hiç yer vermezken Türkçe kitapları bu sözcükler üstünde durmuştur. Gerek sağlıkla ilgili sorunlarda gerekse toplumsal ifadelerde vücudumuzun bölümlerini sıklıkla kullanacağımız düşünüldüğünde Türkçe kitaplarının bu konuda gereken önemi gösterdiği görülmektedir.
- Zarf+sıfat kombinasyonlarına çok güzel araba, oldukça büyük bina, son derece güzel kız gibi örnekler verebiliriz. Bu tür kullanımların öğretimine Türkçe kitaplarında rastlamamaktayız. İngilizce kitaplarının da bu tür kullanımlara çok yer verdiği söylenemez. Sadece Face2face bir temasında bu kullanım üzerinde çok da ağırlık vermeden yüzeysel şekilde durmuştur.
- Tatille ilgili tatile gitmek, araç kiralamak, tenis oynamak, fotoğraf çekmek, yüzmek, yüzme havuzu, otelden yer ayırtmak, iptal etmek gibi tatil etkinlikleri ve ifadeleri Türkçe kitaplarında İngilizce kitaplarına nazaran daha azdır. İngilizce kitapları bu sözcüklere birer temalarında oldukça zengin şekilde yer vermiştir. Türkçe kitaplarından sadece Yeni HİTİT 1'in bu sözcüklere ağırlık verdiği görülmektedir.
- Yemek pişirme ve mutfakla ilgili sözcüklere Türkçe kitapları İngilizce kitaplarından çok daha fazla yer vermiştir. İngilizce kitapları yer vermezken Türkçe kitaplarından sadece İstanbul yer vermemiştir. Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 ölçü birimlerinden yemek tarifi, malzemeler listesine kadar birçok sözcük ve ifade öğretimi yapmaktadır.
- Durum zarfları ne İngilizce kitaplarında ne de Türkçe kitaplarında yer almaktadır. Ancak Yeni HİTİT 1'in sessizce, sakince, beraberce gibi kullanımların yanı sıra ikilemeler yoluyla durum zarflarına yer vermesi bir istisna oluşturmaktadır.
- Rutinlerimizde her zaman yeri olan sıklık zarfları ve ifadeleri konusunda İngilizce kitapları Türkçe kitaplarından daha fazla sözcük öğretimine yer vermiştir. Her zaman, bazen, genellikle, nadiren, asla, bir kez, her yaz, her salı gibi ifadelerin yer

aldığı bu sözcük grubunda New Headway'in yer almadığı İngilizce kitaplarına sadece Gazi TÖMER “Hayat nasıl gidiyor?” temasıyla eşlik etmektedir.

- İngilizce kitaplarının isim+fiil şeklinde sözcük öğretimine önem verdikleri görünmektedir. New Headway özellikle play ve go fiilleriyle beraber isim kullanımı üstünde durmuştur. Tenis+oynamak, futbol+oynamak; yüzmeye+gitmek, sinemaya+gitmek gibi kullanımlar göze çarpmaktadır. Face2face de aynı şekilde have, watch ve go fiilleri ile birlikte isim kullanımı üstünde durmuştur. Akşam yemeği+yemek, film+izlemek, sinemaya+gitmek gibi kullanımlar göze çarpmaktadır. Türkçe kitapları bu sözcük kombinasyonu öğretimine yer vermemiştir. Sadece Gazi TÖMER bankacılıkla ilgili birkaç kombinasyona yer vermiştir (para+yatırmak, yatırım+yapmak, döviz+almak vs).

- Bir şey yapmayı sevmek, sevmemek, bir şey yapmaktan hoşlanmak ya da nefret etmek gibi kullanımların İngilizce kitaplarında yoğun şekilde ele alındığı gözlenirken İstanbul dışında Türkçe kitaplarında bu tarz kullanımların üstünde durulmadığı, yapmayı sevmek/sevmemek, yapmaktan hoşlanmak/nefret etmek gibi kullanımlara yer verilmediği görülmektedir. İstanbul kitabı sadece birkaç tane sevmek ve hoşlanmakla ilgili kullanım mevcuttur. Sözcük öğretimi bağlamında çok fazla bu tarz kullanım yoktur.

- Boyama, resim, dağcılık, tiyatro gibi kurs isimleri, sanat aktiviteleri ile ilgili sözcükler ve tiyatroya gitmek, baleye gitmek, gitar çalmak gibi sanatsal hobilerin yer aldığı temalara İngilizce kitapları yer vermezken Türkçe kitapları bu tema ve sözcüklere Gazi TÖMER hariç olmak üzere yer vermiştir.

- Yakından uzağa ilkesiyle yabancı dil öğretiminde evimizde, bahçemizde, iş yerimizde sıklıkla kullandığımız, ihtiyaç duyduğumuz, elimizin altında olan nesnelere, eşyaların ve sürekli gerçekleştirdiğimiz eylemlerin öğretimine İngilizce kitapları Türkçe kitaplarına nazaran çok daha fazla ağırlık vermiştir. İlgili temaları Face2face ve Big Picture ikişer temada bize sunarken New Headway bir temada sunmuştur. Türkçe kitaplarından sadece İstanbul bir tema içerisinde yer verirken Yeni HİTİT 1 kitabın giriş bölümünde yer vermeyi uygun görmüştür. Sürekli etrafımızda, bizle olan nesnelere öğretimi birey için günlük yaşamı içerisinde daha

güvenli bir dil ortamı oluşturacak ve kendini daha iyi ifade etme fırsatı verecektir. Bu konuda İngilizce kitapları yeteri kadar nesne ve eşya ismine yer vermiştir.

- Sınıf ortamı bir öğrencinin, en başta da bir bireyin (öğrencinin) yabancı dil öğrendiği yerdir. Bu yerdeki nesne ve eşyalar da maruz kaldığı ilk dilsel öğelerdir. Sınıf ortamındaki masa, sandalye, sıra, kalem, kitap, çanta, defter gibi sözcükleri İngilizce kitaplarından New Headway hariç diğer iki kitap birer tema içerisinde verirken Türkçe kitaplarından sadece İstanbul bir tema içerisinde vermiştir. Yeni HİTİT 1 herhangi bir tema içerisinde birbiri ile ilişkili sözcüklerle beraber vermek yerine kitabın giriş bölümünde değinmeyi tercih etmiştir. Gazi TÖMER yer vermemiştir.

- Genel olarak fiillerin öğretiminden bahsedecek olursak İngilizce kitapları birçok farklı temada fiillere yer vermiştir. Türkçe kitaplarına kıyasla kullanılan tema sayısı ve içeriğindeki sözcükler daha fazladır. New Headway beş farklı temada fiillere yer vermiştir. Face2face altı üniteye toplam yedi farklı temada fiil öğretimine yer vermiştir. Big Picture üç üniteye dört farklı temada yer vermiştir. Türkçe kitaplarından İstanbul bir ünitenin üç farklı temasında fiillere yer verirken bu alanda en az sözcük öğretimi yapan kitaptır. Gazi TÖMER iki üniteye dört farklı temayla fiillere yer vererek İngilizce kitaplarına yaklaşmıştır. Dört üniteye beş farklı temada fiillere yer veren Yeni HİTİT 1 İngilizce kitaplarıyla bu konuda denkliliğini göstermiştir.

5.1.2 A2 Düzeyindeki Kitapların Karşılaştırılmasıyla Elde Edilen Sonuçlar

A2 düzeyindeki kitapların karşılaştırılması ile elde edilen sonuçlar maddeler halinde sunulmuştur:

- Elde edilen bulgulardan YTÖ kitaplarının içindekiler bölümünün İngilizce kitaplarındakilerle farklı olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. İngilizce kitaplarının içindekiler bölümünde dört temel dil becerisi yanında sözcük öğretimi bölümü ve gerçek dünyadaki kullanım alanlarına ait bölümler bulunurken YTÖ kitaplarında bu bölüm yer almamakta. İstanbul'da bunu ünite başlarındaki sayfalarda görmekteyiz.

- Kendini tanıtmaya, tanışmaya, ilk karşılaşmada söylenen sözcüklerin ve ifadelerin yer aldığı temalara İngilizce kitaplarının tamamı birer temada yer verirken YTÖ kitapları bu temaya ait sözcük ve ifadelere İngilizce kitaplarına nazaran çok az yer vermiştir. YTÖ kitaplarından sadece Yeni HİTİT 1 bir temada yer vermiştir.
- Ülkeler ve milliyetler ile ilgili olarak İngilizce kitaplarından sadece New Headway bu sözcüklere yer vermezken YTÖ kitapları bu sözcük grubuna da İngilizce kitapları kadar yer vermemiştir. Sadece Yeni HİTİT 1 bir temada yer vermiştir.
- Adres, telefon numarası, kimlik gibi sözcük ve ifadelerin yer aldığı kişisel bilgiler ile ilgili sözcükler konusunda İngilizce kitapları birer temada yer verirken YTÖ kitaplarının yine Yeni HİTİT 1 haricinde yer vermediği görülmektedir.
- İngilizce kitaplarının mesleklerle ilgili sözcük öğretimi konusuna önem verdikleri görülmektedir. New Headway ve Face2face birer temada yer verirken Big Picture çok daha fazla ayrıntıya girerek mesleklerle ilgili sıfatlara da yer vermiş ve üç ünitenin beş farklı temasında mesleklerle ilgili sözcüklerin yer aldığı görülmektedir. YTÖ kitaplarının İngilizce kitapları kadar yer vermedikleri görülmektedir. Sadece Yeni HİTİT 1'in iki temada yer verdiği bu sözcüklere diğer YTÖ kitaplarının eğilmediği görülmektedir. İngilizce kitapları meslek sözcüklerinin yanı sıra meslek ve iş hayatını anlatan “düşük maaşlı, tam zamanlı, müşteri, konferans, çalışma saatleri, sorumluluk, görev, yetenek, sıkıcı, yaratıcı” gibi sözcük ve ifadelere de birer temalarında yer verirken YTÖ kitaplarından sadece Gazi TÖMER bir ünitenin iki ayrı temasında yer vermiştir.
- Aile üyelerini anlatan sözcüklerin kullanımına YTÖ kitaplarından sadece Yeni HİTİT 1'in ağırlık vermesi Türkçe kitaplarının bu sözcüklere ve ait olduğu temalara çok eğilmediği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Buna mukabil İngilizce kitaplarının tamamı bu sözcüklere yer vermiştir.
- Sayılar ve sıra sayıların öğretimi konusunda da YTÖ kitaplarının İngilizce kitapları kadar sözcüğe yer vermediği görülmektedir. Her iki sözcük grubunda da sadece birer İngilizce kitabı yer vermezken YTÖ kitaplarında Yeni HİTİT 1'in sayılara yer vermesi dışında sayı ve sıra sayılarına yer verildiği görülmemektedir.

- Günlük hayatta kullandığımız, bize ait olan, her zaman yakınlarımızda, elimizin altında olan cüzdan, bavul, çanta, kimlik, Şampuan, saat gibi kişisel eŐyalarımızla ilgili sözcüklere YT kitaplarının İngilizce kitaplarına nazaran çok yer vermediği, bu sözcüklere sadece Yeni HİTİT 1’de yer verildiği görülmektedir.
- Günlük hayatın bir parçası olan telefonda konuşma eylemi “diyalog, mesaj bırakmak, sekreter, metin mesajı, meŐgul, tekrar arama, kimle grŐuyorum?” gibi birçok ifade ve sözcüğü barındırmaktadır. Beden dilinin kullanılmadığı, dolayısıyla dilsel ögelerin ön plana çıkacağı telefonla ilgili ifadeler ve sözcüklere YT kitapları yer vermezken İngilizce kitaplarından Face2face ve Big Picture’in bu sözcüklerin öğretimine önem verdiği görülmektedir.
- Yaşanılan Şehir ya da kasabada bulunan postane, manav, okul, hastane gibi dükkân ve mekân isimlerinin ğretimine İstanbul dışındaki kitapların yer verdikleri görülmektedir.
- “Sipariş verme, garsonla diyaloğa girme, menüyü isteme, hesap ödeme” gibi restoranda kullanılan ifade ve sözcüklerin kullanımı hususunda İngilizce kitaplarının YT kitaplarına nazaran daha hassas olduğu ve bu sözcük ve ifadelere bütün kitaplarında yer verdikleri görülmektedir. YT kitaplarından sadece Yeni HİTİT 1 ve İstanbul birer tema yer verirken İstanbul ve Gazi TÖMER’in yer vermediği görülmektedir.
- Haftanın günleri ve özel günler konusunda İngilizce kitapları bu sözcükleri temalar içerisinde verme yolunu seçerken YT kitaplarının bu sözcüklerin öğretimine çok odaklanmadığı görülmektedir. Haftanın günleri konusuna sadece Yeni HİTİT 1 değinirken bunu bir tema içerisinde vermek yerine kitabın giriş bölümünde doğrudan sunmayı tercih etmiştir.
- İngilizce kitapları renklerin kıyafetlerle birlikte sunulduğu temaları tercih ederken YT kitapları renk konusunda sadece Yeni HİTİT 1’in bir temasıyla ne çıkmaktadır. Kıyafetlerle ilgili olarak ise YT kitaplarında bir sözcük ya da ifade öğretimine yer verilmediği görülmektedir.
- “Yakışıklı, güzel, ŐiŐman” gibi dış görünüŐü tasvir eden sıfatlarla “cesur, güvenilir, çekingen, iyi huylu, dürüst” gibi karakteri tasvir eden sıfatların yer aldığı temalara

İngilizce kitaplarından sadece Big Picture yer vermezken YTÖ kitaplarından ise sadece Gazi TÖMER yer vermiştir. Ailemiz, arkadaşlarımız, tanıdıklarımız ve hatta tanımadığımız insanları anlatırken bile ihtiyaç duyacağımız bu sıfatların öğretildiği temalara YTÖ kitaplarının İngilizce kitapları kadar önem vermediği görülmektedir.

- Günlük hayatımızın bir parçası olan adres sorma, adres tarifi yapma, yönleri söyleme gibi sözcük ve ifadelerin bulunduğu temalara İngilizce kitaplarının YTÖ kitaplarına göre daha fazla ağırlık verdiği görülmektedir. YTÖ kitaplarından sadece Yeni HİTİT 1 iki temasında yer verirken İngilizce kitaplarının tamamında bu sözcük ve ifadelere yer verildiği görülmektedir.

- Bürokratik işlemler toplumda her bireyin az ya da çok mutlaka karşılaştığı bir olgudur. YTÖ kitaplarından İstanbul ve Gazi TÖMER bu sözcüklere yer vermezken Yeni HİTİT 1'in, birer temasında yer veren ancak bu temalarda ağırlıklı olarak iş hayatı ve başvurularındaki bürokratik sözcüklere yer veren İngilizce kitaplarından çok daha geniş bir yelpazede bu sözcük ve ifadelere yer verdiği görülmektedir.

- Asansöre+binmek, çanta+taşımak, otobüse+binmek, Resim+yapmak, gitar+çalmak, araba+kullanmak gibi kullanımların olduğu isim+fiil kullanımları konusunda YTÖ kitaplarının İngilizce kitapları kadar bu kombinasyona yer vermediği görülmektedir. Gazi TÖMER hariç diğer YTÖ kitapları yer vermezken İngilizce kitaplarının tamamında bu kombinasyonların kullanıldığı görülmektedir.

- Yapmayı sevmek, sevmemek; yapmaktan hoşlanmamak, nefret etmek kullanımlarına İngilizce kitaplarından New Headway dışındakiler yer verirken YTÖ kitaplarında bu kullanımların yer aldığı temalara rastlanmadığı görülmektedir.

- Genel olarak fiillerin öğretildiği (bulgulara sınıflandırılan fiiller hariç olmak üzere) temaları ele alacak olursak YTÖ kitaplarının İngilizce kitapları kadar fiil öğretimine yer vermediği görülmektedir. Toplam tema olarak bakıldığında İngilizce kitapları yedi farklı temada yer verirken YTÖ kitaplarının ise toplamda iki temada fiil öğretimine yer verdikleri görülmektedir.

- İnternet ve bilgisayarlar ile ilgili sözcüklerin yer aldığı temaların YTÖ kitaplarından sadece Gazi TÖMER'de yer aldığı görülmektedir. Bu temada da verilen sözcüklerin daha çok elektronik postalarla ilgili olduğu gözlenmiştir. Diğer

YTÖ kitapları yer vermezken İngilizce kitaplarının tamamında bu sözcüklerin kullanıldığı temalar yer almaktadır. New Headway'in daha çok elektronik postalarla ilgili sözcüklere yer verdiği görülürken özellikle Big Picture'ın dört, Face2face'in de üç farklı temada yer vermesi dikkat çekicidir.

- “İrmak, mağara, kaplıca, göl, deniz, dağ” gibi doğayla ilgili sözcüklere YTÖ kitapları İngilizce kitaplarına nazaran daha çok yer vermişlerdir. İngilizce kitaplarından sadece Face2face bir temasında yer verirken YTÖ kitaplarından İstanbul ve Gazi TÖMER bu sözcüklerin yer aldığı temalara yer vermişlerdir.

- Hızlı okuma, cam boyama, diksiyon, dağcılık, fotoğrafçılık, el sanatları gibi kurs, hobiler ve sanatsal etkinliklerle ilgili sözcüklere YTÖ kitaplarının İngilizce kitaplarına nazaran daha çok yer verdikleri görülmektedir. İngilizce kitaplarının hiçbiri yer vermezken İstanbul dışında YTÖ kitaplarının bu sözcüklere yer verdikleri görülmektedir.

- “Ders çalışma, sınav, gözden geçirme, diploma, mezuniyet, sertifika, bölümler” gibi okul hayatıyla ilgili sözcüklerin bulunduğu temalara YTÖ kitaplarında İngilizce kitaplarına nazaran daha çok rastlamaktayız. İngilizce kitaplarından sadece Face2face “Daha fazla sınav yok.” temasında yer vermiştir.

- Kitap, kitap türleri, film ve film türleri ile ilgili sözcükler açısından YTÖ kitaplarının İngilizce kitaplarından zengin olduğu görülmektedir. İngilizce kitapları bu sözcüklere hiç yer vermezken YTÖ kitaplarının tamamında bu sözcüklere rastlamak mümkündür. Özellikle Gazi TÖMER üç farklı temada bu sözcüklere yer vermesiyle ön plana çıkmaktadır.

5.2 ÖNERİLER

Bu araştırmada İngilizce kitaplarından A1 ve A2 düzeyindeki New Headway, Face2face ve Big Picture ders kitapları ile A1 ve A2 düzeyindeki YTÖ ders kitaplarından İstanbul, Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 serileri kullanılan temalar, temalarda bulunan sözcükler ve sosyal/kalıp ifadeler incelenerek karşılaştırılmıştır.

Araştırmanın sonucunda yayın işini yıllardır yapan ve bu konuda dünya çapında tecrübeye sahip Cambridge, Oxford ve Richmond gibi üniversite temelli yayınlarla, YTÖ kitapları karşılaştırılarak YTÖ kitaplarındaki eksikliklerin tespit edilip kitapların çok daha iyi bir hale getirilmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma sonucunda yapılan öneriler aşağıda sunulmuştur:

5.2.1 A1 Düzeyindeki Ders Kitapları İçin Öneriler

A1 düzeyindeki YTÖ kitaplarının İngilizce kitaplarıyla tema ve sözcük öğretimi açısından karşılaştırılması sonucunda arada farklılıkların olduğu ancak bu farklılıkların küçük düzenlemelerle kapanabileceği tespit edilmiştir. Bazı tema ve sözcük öğretiminde YTÖ kitaplarının İngilizce kitaplarında olmayan tema ve sözcüklere yer verdiği de görülmektedir. Ancak İngilizce kitaplarının YTÖ kitaplarına göre daha fazla tema ve sözcüğe yer verdiği görülmektedir. Bundan sonraki çalışmalarda yararlı olması bakımında ilgili öneri ve açıklamalar şu şekildedir:

- Öncelikle İngilizce kitaplarıyla YTÖ kitapları arasındaki içindikiler bölümü büyük farklılık göstermektedir. YTÖ kitaplarının içindikiler bölümlerinde her ünite temasında kullanılan sözcükler (İngilizce kitaplarındaki vocabulary part), yapı ve kalıplar ile İngilizce kitaplarının gerçek dünya (real word usage) ya da günlük dilde (everyday usage) kullanımı diye adlandırdıkları bölümleri görememekteyiz. İçindikiler kısmına bu bölümlerin dört temel dil becerisinin yanında sütunlar halinde sunulması tema, sözcük, kalıp ve kullanımların şeffaf şekilde göz önünde olmasına katkıda bulunacaktır.
- Sıra sayılarının öğretimi konusunda YTÖ kitaplarının tema belirleyerek tematik bir öğretim şekliyle sözcük öğretimine eğilmesi önerilmektedir.
- Kişisel nesnelere ve eşyalarımıza ait ifadeler günlük hayatta sıkça kullandığımız sözcüklerdir. Kullanırken, birinden isterken, bir başkasına verirken, ararken, birine yerlerini sorarken gibi birçok durumda bu nesnelere kullanırız. Kişisel nesnelere ilgili tema ve sözcüklere YTÖ kitaplarının yer vermesi önerilerden birisidir.

- Kıyafetlere ait ifadeler de gerek çeşitliliği gerekse mevsimsel olarak değişkenliği gerekse de günlük olarak giyildiği ve alışverişin vazgeçilmez parçaları olması dolayısıyla bir yabancı dil konuşucusunun sürekli ihtiyaç duyacağı sözcüklerdir. Bu sözcüklerin yer aldığı temalar hususunda YTÖ kitapların eksikliği göze çarpmaktadır. Bu eksikliğin giderilmesi YTÖ kitapları açısından önem arz etmektedir.
- Üzgün, mutlu, şaşkın, gergin, sinirli, sakin, hüzünlü gibi sıfatların yer aldığı duygularla ilgili temalarda da YTÖ kitaplarının eksikliği göze çarpmaktadır. Sadece Gazi TÖMER'in bir temasında yer verdiği bu sözcüklere daha çok yer verilmesi giderilmesi gereken eksikliklerdendir.
- Tatilde yapılan aktiviteler aynı zamanda bir hafta sonu da herhangi bir iki günlük tatilde de yapılabilecek olan aktivitelerdir. Bu tarz tema ve sözcük ihtiyacına sadece Yeni HİTİT 1 ile cevap veren YTÖ kitaplarının bu konuya eğilmesi önerilmektedir.
- Yavaşça, güzelce, sakince, düzgünce gibi durum zarflarının kullanımı İngilizce kitaplarında hiç yer almazken YTÖ kitaplarından da sadece Yeni HİTİT 1'de yer almaktadır. Diğer YTÖ kitaplarının da bu zarflara yer vermesinin günlük konuşmada sıklıkla kullanılan bir sözcük grubu açığını kapatacağı düşünülmektedir.
- İngilizce kitaplarının tamamının “yapmayı sevmek, sevmemek; yapmaktan hoşlanmak/nefret etmek” kalıpları ile sözcük öğretimine ve cümle kurma becerisine verdikleri önem dikkat çekicidir. YTÖ kitaplarının bu tarz kullanımlara İstanbul'daki sadece birkaç örnek dışında yer vermemesi üstünde durulması gereken bir husustur.
- Sıklık zarfları ve ifadeleri İngilizce kitaplarında hem konuşma dilindeki hem de dil bilgisi konusu olan “simple present tense” başlığı altındaki kullanımı nedeniyle üstünde durulan bir konudur. YTÖ kitaplarındaki bu açığın kapanması Türkçedeki hem geniş zaman kullanımındaki hem de günlük konuşmalardaki önemli bir eksiği gidermiş olacaktır.
- Özellikle İstanbul'un spor, yiyecek ve içecekler, ulaşım araçları, seyahat, sıklık zarfları, bürokratik sözcükler gibi tablolarda eksik olduğu alanlarda temalar belirleyip sözcük öğretimine ağırlık vermesinin kitabın nicel ve nitel yönden zenginleşmesinin önünü açacağı düşünülmektedir.

- İngilizce kitaplarının tamamının üstünde durduğu, en az bir temada yer verdikleri gitar+çalmak, film+izlemek, tenis+oynamak gibi isim+fiil kombinasyonlarına YTÖ kitaplarının eğilmesini sağlamak sözcük öğretiminin zenginleştirilmesi ve özellikle fiillerin diğer sözcüklerle bütün içerisinde kullanımı konusunda yararlı olacağı düşünülmektedir.

5.2.2 A2 Düzeyindeki Ders Kitapları İçin Öneriler

A2 düzeyindeki İngilizce kitapları ile YTÖ kitapları arasında kullanılan temalar ve sözcükler bağlamında çok sayıda fark olduğunu görmek mümkün. Bu farklar göz önüne alınarak aşağıdaki önerilere yer verilmiştir:

- Öncelikle İngilizce kitaplarıyla YTÖ kitapları arasındaki içindikiler bölümü büyük farklılık göstermektedir. YTÖ kitaplarının içindikiler bölümlerinde her ünite temasında kullanılan sözcükler (İngilizce kitaplarındaki vocabulary part), yapı ve kalıplar ile İngilizce kitaplarının gerçek dünya (real word usage) ya da günlük dilde (everyday usage) kullanımı diye adlandırdıkları bölümleri görememekteyiz. İçindikiler kısmına bu bölümlerin dört temel dil becerisinin yanında sütunlar halinde sunulması tema, sözcük, kalıp ve kullanımların şeffaf şekilde göz önünde olmasına katkıda bulunacaktır.
- Bireyin kendini tanıttığı, ilk karşılaşmada kullanacağı sözcük ve yapılar, ülke ve milliyet isimleri, kişisel bilgilerini sunduğu sözcük ve ifadelerin YTÖ kitaplarında daha çok yer etmesi A2 düzeyinin sağlam bir temel üzerine inşa edilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu konuda yapılacak çalışmalarla YTÖ kitaplarının İngilizce kitaplarından eksik olan bu bölümlerinin giderileceği düşünülmektedir.
- Sosyal ifadeler bir dilin her zaman sözlükte karşılığı olmayan, kültürel bir ögesi olan, iletişimde akıcılığı, doğallığı ve samimiyeti sağlayan yapılarıdır. Sosyal ifadelerin bilinip kullanılması dile hâkimiyet anlamında da büyük katkı sağlar. Dile hâkim olan kişinin özgüvenli bir iletişim becerisi geliştireceği aşikârdır. YTÖ kitaplarından İstanbul ve Gazi TÖMER'in bu konuda daha fazla sosyal ve kalıp ifadelere yer vermesi önerilmektedir.

- İngilizce kitapları mesleklere ve mesleklerle ilgili tasvir edici sözcüklere YTÖ kitaplarına nazaran çok daha fazla yer vermiştir. YTÖ kitaplarının (Yeni HİTİT 1 hariç olmak üzere), her kişinin mesleğini söyleme, meslekleri tanıma ve iş hayatına dair sözcükleri kullanma ihtiyacından yola çıkarak bu tarz tema ve sözcüklere yer vermesi yapılacak önerilerden biridir.
- Aile üyelerinin YTÖ kitaplarında daha ağırlıklı olarak yer almasının hem kültürel anlamda hem de eğitsel anlamda fayda sağlayacağı düşüncesindeyiz.
- YTÖ kitaplarının sayılar ve sıra sayılar konusunda birer temada yapacağı çalışmanın bu matematiksel eksikliği gidereceği düşüncesindeyiz.
- Günümüz teknoloji çağını düşününce telefon ve telefonla diyalogla ilgili sözcük ve temalara YTÖ kitaplarının yer vermemesi kitapların güncelliği konusunda haneye eksi olarak yazılacaktır. Telefonda konuşma, doğru sözcük ve ifadelerin kullanılması hem günlük iletişimde hem de iş hayatında önemli bir beceri olarak öne çıkmaktadır. YTÖ kitaplarının gelecek baskılarında bu alanda tema ve sözcüklere yer vermesi en önemli çalışmalardan olacaktır.
- İstanbul ve Gazi TÖMER yayınlarının kendini tanıtmaya, ülke ve milliyet, kişisel bilgiler, meslekler, aile üyeleri, sayılar, kişisel eşyalar, telefonda konuşma kalıpları, kıyafetler, oda ve mobilya sözcükleri, vücudun bölümleri, insanları tasvir eden sıfatlar, hastalıklar, durum ve sıklık zarfları, zarf+sıfat kombinasyonları gibi sözcük ve kalıplarla ilgili temalar oluşturup kitap içeriklerinin zenginleştirilmesi önceliklerden biri olmalıdır.
- Yeni HİTİT 1 hem A1 hem de A2 düzeylerini barındırdığı için diğer iki YTÖ kitabından daha çok tema ve içeriğe sahiptir; ancak Yeni HİTİT 1'in de telefonda konuşma kalıpları, kıyafetler, insanları tasvir eden sıfatlar, zarf+sıfat / isim+fiil kombinasyonları, doğayla ve dijital dünyayla ilgili temalarla içerik zenginleştirilmesi ihtiyaç duyulmaktadır.
- Bir restoranda yemek yeme sosyal bir olaydır. Sipariş verme, menüyü isteme, menüyü anlama, garsonla diyaloga girme gibi becerilerin kazanılması hedef dili konuşan kişi için önem arz etmektedir. YTÖ kitaplarından İstanbul ve Gazi

TÖMER'in bu konudaki tema ve sözcüklere yer vermesi yapılacak öneriler arasındadır.

- Haftanın günleri, özel günler, aylar gibi sözcüklerin yer aldığı temalara YTÖ kitaplarının yer vermesi zaman ifadelerinin kolaylıkla anlaşılması açısından önem arz etmektedir.
- Renkler ve kıyafetleri bir tema içerisinde veren İngilizce kitapları gibi YTÖ kitaplarının da bu öğeleri birer tema içerisinde vermesi kişileri tasvir ederken kullanılacak bir yol açacaktır. Ayrıca renklerin öğretimi de yine kişi ve nesne tarifinde önemli bir aracı olacaktır. Renkler konusunda sadece Yeni HİTİT 1'in ön plana çıkması, kıyafetler konusunda da YTÖ kitaplarının tamamının geri planda kalması bu alana eğilmek gerekliliğini öne çıkarmaktadır.
- İçerisinde yaşadığımız evin odalarını, içlerindeki mobilya ve eşyaların isimlerini hedef dilde bilmek bireyin kendisini çevresiyle ilgili olarak rahatça ifade edebilmesine olanak sağlar. Sadece Yeni HİTİT 1 ile bu temaya eğilen YTÖ kitaplarından İstanbul ve Gazi TÖMER'in bu tema ve sözcüklere yer vermesi önerilmektedir.
- Bir kişiyi anlatan, tasvir eden, dış görünüşüne ya da kişiliğine dair sıfatların kullanımı ve bir tema içerisinde öğretimi YTÖ kitaplarının eğilmesi gereken bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.
- Zarfların sıfatlarla kombinasyonlarına YTÖ kitaplarının çok yer vermediğini görmekteyiz. Oldukça+güzel, çok+iyi gibi kombinasyonların kullanımı ile sıfat tamlamalarının da öğrenci/öğrencilere sunulmuş olması hem dil bilgisel anlamda hem de sözcük dağarcığı anlamında fayda sağlayacaktır.
- Adres tarifi ve yönler konusunda Yeni HİTİT 1 hariç diğer YTÖ kitaplarının ünite temalarında adres sorma, adres tarif etme, yönleri ve konumları söyleme ve yönlendirme gibi sözcük ve ifadeleri içeren temalara yer vermelerine ihtiyaç vardır. Günlük hayatın bir parçası olan, sokakta her an gerçekleşebilecek bir adres sorma ya da adrese yönlendirme diyaloguna öğrenci/öğrencilerin hazırlanması dilin işlevselliği açısından önem arz etmektedir.

- Rutinlerimizi ne sıklıkta yaptığımızı anlatan sıklık zarfları ve ifadeleri hem dil bilgisel açıdan hem de dilsel anlatım açısından önemlidir. YTÖ kitaplarında bu konunun Yeni HİTİT 1'in bir teması dışında eksik bırakıldığı gözlenmiştir. YTÖ kitaplarının bir dahaki yayınlarında sıklık zarf ve ifadelerinin yer aldığı temalara yer vermesi de önerilerimizden biridir.
- İngilizce kitaplarının New Headway hariç olmak üzere “yapmayı sevmek, sevmemek; yapmaktan hoşlanmak/nefret etmek” kalıpları ile sözcük öğretimine ve cümle kurma becerisine verdikleri önem dikkat çekicidir. YTÖ kitaplarının bu tarz kullanımlara yer vermemesi üstünde durulması gereken bir husustur. Günlük konuşmalar esnasında, hobilerden bahsederken, favorilerden bahsederken kullanılabilir olan bu sözcük ve ifadelerin yer aldığı temaların YTÖ kitaplarında olması bundan sonraki yayınlar için önemli bir öneri olarak görünmektedir.
- Yaşantımız, davranışlarımız, ilişkilerimiz, planlarımız, işimiz ve hayatımızdaki daha birçok şey eylemlerimize dayalı olarak ilerlemektedir. Genel olarak eylemlerin öğretimi bu açıdan bakıldığında oldukça gerekli ve önemlidir. Fiillerin bir bütün içinde sunulması gerekmektedir. Geniş yelpazede bir fiil öğretimi için İngilizce kitapları toplamda yedi farklı temada fiilleri sunarken YTÖ kitaplarından İstanbul'un bir tema içerisinde sunmadığı görülmektedir. Gazi TÖMER ve Yeni HİTİT 1 ise sadece birer temada fiillere yer vermekte. Sözcük dağarcığı açısından, çok daha zengin bir kullanıma imkan verebilmek için daha fazla temada fiillerin sunulması yapılacak öneriler arasında yer almaktadır.
- İletişim araçları, bilgisayar ve internetle ilgili sözcükler günümüz teknolojisi göz önüne alındığında dil öğretiminin de vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. YTÖ kitapları bu konuda Gazi TÖMER hariç olmak üzere çok bir eğilim göstermemiştir. Gazi TÖMER ise daha çok elektronik postayla ilgili sözcüklere ağırlık vermiştir. YTÖ kitaplarının bu tarz tema ve sözcük öğretimine İngilizce kitapları gibi yer vermesiyle günümüzde ihtiyaç duyulan dijital sözcüklerle ilgili eksikliklerini kapatacağı düşüncesindeyiz.

KAYNAKÇA

- Akarsu, B. (1998). *Wilhelm Von Humbolt'ta Dil-Kültür Bağlantısı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Akpınar, M. (2010) *Deyim ve Atasözlerinin Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanımı Üzerine Araştırma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aksan, D. (1998). *Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Akyol, H. (1997). Kelime Öğretimi. *Millî Eğitim Dergisi*, 134, 46-47.
- Aksan, D. (1996). *Türkçenin Sözcük Varlığı*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Aksan, D. (1990). *Her Yönüyle Dil*. Ankara: TDK Yayınları.
- Alali, F. A. ve Schmitt, N. (2012). Teaching Formulaic Sequences: The Same as or Different From Teaching Single Words?. *TESOL International Association*, 3(2), 153-180.
- Allen, V. F. (1983). *Techniques In Teaching Vocabulary*. New York: Oxford University Press.
- Altıkulaçoğlu, S. (2010). Yabancı Dil Sınıflarında Eşdizimli Sözcük Öğretimi ve Anadilinin Rolü. *Dil Dergisi*, 148, 37-52.
- Apaydın, D. (2007). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sözcük Öğretimi Üzerine Bir Yöntem Denemesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, N. ve Durukan, E. (2014). Examination of Vocabulary Elements in Textbooks For Teaching Turkish to Foreigners-Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Söz Varlığı Unsurlarının İncelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 2(4), 247-265.
- Aru, A. S. ve Erte, İ. S. (2014). Türkçe Ders Kitaplarında Kelime Hazinesini Geliştirmeye Yönelik Planlamanın İncelenmesi. *Turkish Studies*, 9(3), 675-694.

- Başkan, Ö. (2006). *Yabancı Dil Öğretimi: İlkeler ve Çözümler*. İstanbul: Multilingual Yayınevi.
- Bayraktar, N. (2003). Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihsel Gelişimi. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, 119, 58- 71.
- Bayyurt, Y. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültür Kavramı ve Sınıf Ortamına Yansıması. *Yabancılara Türkçe Öğretimi: Politika, Yöntem ve Beceriler*. D. Yaylı ve Y. Bayyurt (Editörler). (İkinci Baskı), s. 29-42. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Biçer, N. (2012). Hunlardan Günümüze Yabancılara Türkçe Öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(4), 107-133.
- Blachowicz, C. ve Fisher, P. J. (2006). *Teaching Vocabulary in All Classrooms*. New Jersey Upper Saddle River: Pearson Education.
- Bölükbaş, F. (2004). Yansıtıcı Öğretim ile Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim. *Dil Dergisi*, 126, 19-28.
- Budak, Y. (2000). Sözcük Öğretimi ve Sözlüğün İşlevi. *Dil Dergisi*, 92, 19-26.
- Büyükikiz, K. K. ve Hasırcı, S.(2013). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Sözcük Öğretimi Üzerine Bir Değerlendirme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 145-155.
- Cündioğlu, D. (1995). *Kur'an'ı Anlama'nın Anlamı- Hermenötik Bir Deneyim*. İstanbul: Kitabevi Yayınevi.
- Çalık, T. (2001). *Türkçe Ders Kitaplarının Biçim ve Tasarımı, Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Türkçe 1-8*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çeçen, M. A. ve Çiftçi, Ö. (2011). Türkçe Derslerinde Tematik Eğitim ve Metin-Tema-Alt Tema İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Türkçenin Eğitimi- Öğretiminde Kuramsal ve Uygulamalı Araştırmalar*. G. L. Uzun ve Ü. Bozkurt (Editörler.). s. 445-457. Essen: Die Blaue Eule.
- Çotuksöken, Y. (1994). *Deyimlerimiz*. İstanbul: Özgül Yayınları.

- Demirel, M. V. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlere Kelime Öğretiminde Farklı Kelime Gruplarının Kullanımının Etkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(4), 286-299.
- Demirel, M. V. (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilere Kelimelerin Öğretimi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Durukan, E. ve Arslan, N. (2014). Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Söz Varlığı Unsurlarının İncelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 2(4), 247-265.
- Er, K.O. (2006). Yabancı Dil Öğretim Programlarında Kültürün Etkileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 1-14.
- Ergin, M. (2002). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım Yayın Tanıtım.
- Filizok, R. (1969). Anlam, Bağıntılardan Doğar. <http://www.ege-edebiyat.org/docs/618.pdf> adresinden 24.04.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Freebody, P. ve Anderson, R. C. (1983). Effects of Vocabulary Difficulty, Text Cohesion, and Schema Availability on Reading Comprehension. *Reading Research Quarterly*, 18, 277-294.
- Gencan, T. N. (2001). *Dilbilgisi*. Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Gencan, T. N. (1971). *Dilbilgisi*. Ankara: TDK Yayınları.
- Göçer, A. (2015). Türkçe Dersi Metin İşleme Sürecinde Bağlam Temelli Sözcük Öğretimi ve Etkin Sözcük Dağarcığı Oluşturmadaki İşlevi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(1), 48-63.
- Göçer, A. ve Moğul, S. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi İle İlgili Çalışmalara Genel Bir Bakış. *Turkish Studies*, 6(3), 797-810.
- Gökdayı, H. (2008). Türkçede Kalıp Sözler. *Bilig Dergisi*, 44, 89-110.
- Guiraud, P. (1999). *Anlambilim* (Çev. Berke Vardar). İstanbul: Multilingual Yayınları. (Eserin orijinali 1975'te yayımlandı).
- Güleryüz, H. (2002). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Gün, M., Akkaya, A. ve Kara, Ö. T. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının Türkçe Öğretim Merkezlerinde Görev Yapan Öğretim Elemanları Açısından Değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 9(6), 1-16.
- Güvenç, B. (2002). *Kültürün Abc'si*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Halis, İ. (2002). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Hanson, S. ve Padua, F.M.J. (2011). *Teaching Vocabulary Explicitly*. Hawaii: Pacific Resources for Education and Learning.
- İnce, B. ve Şenyiğit, Y. (2015). YTÖ “Yeni Hitit” Kitabındaki Sözcük Öğretimine Bağlam Temelli Bir Bakış. *International Journal of Human Sciences*, 12(2), 965-979. DOI: 10.14687/ijhs.v12i2.3071.
- Kantemir, E. (1997). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: Engin Yayınları.
- Kaplan, M. (2008). *Kültür ve Dil*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karababa, Z. C. (2009). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 42(2), 265-277.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karatay, H. (2007). Kelime Öğretimi. *GÜ Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 141-153.
- Karçığa, S. (2015). Dil Eğitiminde Ve Öğretiminde Kavram Alanı Sözlüklerinin Önemi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 1(1), 2514-2524.
- Keith, S. F. (2004). The Underestimated Importance of Vocabulary in the Foreign Language Classroom. *CLEAR News*, 8(2), 1-6.
- Kılınç, A. ve Duman, I. (2012). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Tematik Yaklaşım Üzerine Bir İnceleme. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(4), 94-101.
- Kılıç, V. (2002). *Dilin İşlevleri ve İletişim*. İstanbul: Papatya Yayınları.
- Kıran, Z. ve Kıran, A. (2010). *Dilbilime Giriş*. Ankara: Seçkin Yayınları.

- Korkmaz, Z. (2007). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2003). *Gramer Terimleri Sözlüğü* (Genişletilmiş 2. baskı). Ankara: TDK Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Kula, O. B. (1996). Dilin Kültüreliliği ya da Kültürün Dilselliği. *Bilim ve Ütopya*, 23, 46-47.
- Laufer, B. (1986). Possible Changes In Attitude Towards Vocabulary Acquisition Research. *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 24, 69-75.
- Lehr, F., Osborn, J., Hiebert, E. (2004). *Focus On Vocabulary*. Honolulu, HI: Pacific Resources.
- Lyons, J. (1983). *Kuramsal Dilbilime Giriş*. (Çev. Kocaman. A). Ankara: TDK Yayınları. (Eserin orijinali 1968'te yayınlandı).
- McCarten, J. (2007). *Teaching Vocabulary ,Lessons from the Corpus, Lessons for the Classroom*. Cambridge, New York, Melbourne, Madrid, Cape Town, Singapore, São Paulo: Cambridge University Press.
- McCrone, J. (1999). States Of Mind. *New Scientist*, 161(2178), 30-31.
- Mutlu, H. K. (2009). Türkçe Öğretiminde Sözlükçülük Tekniği Açısından Tematik Sözlükler. *Turkish Studies*, 4(4), 814-822.
- Nation, I. S. P. (1990). *Teaching And Learning Vocabulary*. New York: Newbury House.
- Nattinger, J. R. ve DeCarrico, J. S. (1992). *Lexical Phrases And Language Teaching*. England: Oxford University Press.
- Nunan, D. (1995). *Language Teaching Methodology: A Textbook For Teachers*. New York: Phoenix ELT.
- Oxford, R. ve Crookal, D. (1990). Vocabulary Learning: A Critical Analysis of Techniques. *Tesl Canada Journal/Revue Tesl Du Canada*, 7(2), 20-35.
- Özbay, M. (2009). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I*. Ankara: Öncü Kitap.

- Özbay, M. ve Melanlıoğlu, D. (2008). Türkçe Eğitiminde Kelime Hazinesinin Önemi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 30-45.
- Özbent, S. (2013). Sözlüksel Alan Teorisi ve Çeviri. *Diyalog*, 2, 55-66.
- Richards, J. C. (1980). The Role Of Vocabulary Teaching. *Readings In English As A Second Language: For Teachers And Teacher Trainers*. In K. Croft (Ed.). (2nd ed.), s.424-438. Cambridge: MA: Winthrop.
- Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in Language Teaching*. UK: Cabridge University Press.
- Schmitt, N. (1997). Vocabulary Learning Strategies. *Vocabulary: Description, Acquisition and Pedagog*. In Schmitt, N., and M. J. McCarthy (Eds.). s.199–227. Cambridge: Cambridge University Press.
- Searle, R. J. (1996). *Les Actes De Langage. Essai De Philosophie Du Langage*. Paris: Lettres Yayınları.
- Sever, S. (2008). *Çocuk ve Edebiyat*. İzmir: Tudem Yayınları.
- Sökmen, A. (1997). Current trends in teaching second language vocabulary. *Vocabulary: Description, Acquisition and Pedagogy*. In Schmitt, N. and M. J. McCarthy (Eds.). s. 237–257. Cambridge: Cambridge University Press.
- Toklu, M.O. (2003). *Dilbilime Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Trier, J. (1931). Über Wort- und Begriffsfelder. *Wortfeldforschung*. Schmidt L.(Ed.). p. 1-38. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Türk Dil Kurumu (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.
- Türk Dil Kurumu (1998). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.
- Uygur, N. (1996). *Kültür Kuramı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Ünal, F. T. ve Bursalı, H. (2015). Çizgi Dizilerle Kalıp (İlişki) Söz Öğretimi: Cille Örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 69-83.
- Ünsal, G. (2013). Dil Öğretiminde Kalıp Sözler ve Çevirisi. *Turkish Studies*, 8(8), 1383-1394.

- Vardar, B. (1998) *Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri*. İstanbul: Multilingual.
- Vardar, B. (1998). *Açıklamalı Dil bilim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: ABC Yayınları.
- Vilaça, M. L. C. (2009). Strategies in Vocabulary Teaching and Learning Estratégias no Ensino e na Aprendizagem de Vocabulário. *Revista Eletrônica do Instituto de Humanidades*, 7(28), 72-81.
- Wei, L. ve Ying, H. (2011). On the Role of Formulaic Sequences in Second Language Acquisition. *US China Foreign Language*, 9(11), 708-713.
- Wilkins, D. (1972). *Linguistics in Language Teaching*. Cambridge: MFT Press.
- Yaman, H. ve Akkaya, D. (2012). Dil Biliminin Kelime Öğretimine Açılan Kapısı: Bağlam Türleri. *Turkish Studies*, 7(3), 2599-2610.
- Yıldız, F.U. (2013). Sözcük ve Sözcük Öğretimi. *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı*. A. Okur ve M. Durmuş (Editörler). s. 357-364. Ankara: Grafiker Yayınları.

ÖZGEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİSİ

Kenan Güneş 1987 yılında Adana'da doğdu. Çukurova Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Bölümünden mezun olduğu 2009 yılından beri MEB kadrosunda görev yapmaktadır.

e-posta adresi: kenanium@gmail.com

